

PRIMORSKI DNEVNIK
je začel izhajati v Trstu
13. maja 1945, njegov
predhodnik PARTIZANSKI
DNEVNIK pa 26. novem-
bra 1943 v vasi Zakriž nad
Cerknim, razmnožen na
ciklostil. Od 5. do 17. sep-
tembra 1944 se je tiskal
v tiskarni »Doberdob«
v Govcu pri Gorenji Trebu-
ši, od 18. septembra 1944
do 1. maja 1945 v tiskarni
»Slovenija«
pod Vojškim
pri Idriji, do 8. maja 1945
pa v osvobojenem Trstu,
kjer je izšla zadnja števil-
ka. Bil je edini tiskani par-
tizanski DNEVNIK v za-
sužnjeni Evropi.

primorski

dnevnik

TRST
Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600
Tlx 460894 PD I
Fax 040/772418

GORICA
Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533382-535723
Fax 0481/532958

ČEAD
Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190

Poština plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 1.000 lir - Leto XLV. št. 288 (13.519)

Trst, četrtek, 14. decembra 1989

Danes spet težave v železniškem prometu

Številne stavke povzročajo kaos v javnih službah

RIM — Na sindikalnem področju postaja vse bolj vroče. Bančni uradniki, poštni uslužbenci in zdravstveni delavci ne nameravajo odstopiti od svojih zahtev in sindikat napoveduje še večje zaostrovanje za pogajalnimi mizami. Najbolj jo bodo skupili uporabniki javnih storitev, ob vsem tem pa se ponovno zastavlja vprašanje, kje je meja med pravico do stavke in načrtno ohromitvijo javnih služb.

Kontrolorji letov, včlanjeni v avtonomni sindikat LICTA so kljub prepovedi ministra za prevoze, včeraj stavkali in povzročili nemalo nevšečnosti na letališčih. Prišlo je namreč tudi do 4-5-urnih zamud, družba Alitalia je morala črtati 27 poletov, brez težav pa je bilo mo- goče leteti le na otoke. Koliko je bila včerajšnja stavka kakih 300 kontrolorjev leta zakonita, pa bo sedaj proučilo rimsko sodstvo.

Neplodna pogajanja med lastništvom in sindikati bančnih usluž- bencev pa so privedla do sklepa, da bodo banke še povečale »paket«
ur stavke in sicer na 33 ur. Stavka bo osredotočena v tednu pred boži-

čem, ta odločitev pa je popolnoma izvolila zagotovila, da ne bo prišlo do zamud pri izplačevanju trinaj- stih plač.

Nič bolje ne bo na pošti. Včeraj je sindikat potrdil, da poštni urad- niki do preklica ne bodo delali nadur in operacij, ki niso izrecno v njihovi pristojnosti. Kako bo z do- stavo pošte pred prazniki in po njih, pa je vsakomur jasno.

Poleg že napovedanih stavk, pa bo po božiču kaos zajel tudi bolniš- nice, klinike in univerzitetne zdravstvene ustanove. Avtonomna konfederacija COSMED je namreč napovedala vsedržavni »dan žalo- vanja za zdravstvom«
v času, ko bo parlament po prazničnem premoru spet obravnaval zdravstveno refor- mo. Zdravniki pa nameravajo začeti tudi posebno kampanjo na vsedr- žavni ravni, s katero bodo zahtevali ureditev in posodobitev tega sek- torja.

Avtonomni sindikat strojevodij pa je kljub pozivu ostalih sindikal- nih organizacij potrdil 24-urno stavko, ki se bo začela danes ob 14. uri.

Ob formalni izključitvi Todorja Živkova iz partije Nič več vodilne vloge za bolgarske komuniste

Iz ustave naj bi črtali besedilo člena, ki partijo postavlja v privilegiran položaj - Živkovu očitajo razne malverzacije

Novi bolgarski partijski voditelj Petar Mladenov in obrambni minister Dobri Junov pozdravljata pristaše bolgarske KP na zborovanju v Sofiji (Telefoto AP)

SOFIJA — V bliskovitih premikih na Vzhodu se je včeraj tudi bolgarska komunistična partija na plenumu svo- jega centralnega komiteja odrekla vo- dilni vlogi partije v državi. Sklenili so namreč, da partijska parlamentarna komisija že na naslednjem zasedanju bolgarske ljudske skupščine predlaga ukinitve tistih delov bolgarske ustave, ki postavljajo partijo v privilegiran položaj. Gre za drugi in tretji odstavek prvega člena, v katerem je zapi- sano, »da je bolgarska komunistična partija vodilna sila v družbi, ki v tesnem sodelovanju z bolgarsko Agrarno stranko vodi izgradnjo napredne soci- alistične ureditve v Ljudski republiki Bolgariji.«

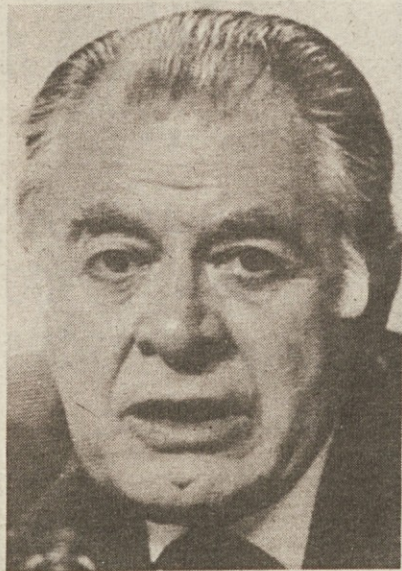
Toda zadnji dan plenuma CK bol- garskih komunistov je prinesel še eno odmevno vest. Iz partije so namreč tudi formalno izključili bivšega pred- sednika Todorja Živkova in tudi nje- govega sina Vladimirja. Ta odločitev je tesno povezana s preiskavo, ki so jo v partiji vodili v zvezi obtožbami na rač- un bivših visokih partijskih funkcio- narjev.

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Današnje volitve v Čilu naj bi prinesle konec Pinochetove diktature Med tremi kandidati za predsednika favorit kandidat opozicije Aylwin

SANTIAGO DE CHILE — »Ljud- stvo bo zmagovalo, Aylwin bo predsed- nik«
je parola, katero združena čilska opozicija že tedne vzklika na zborova- njih in piše na zastave in reklamne panoje v upanju, da bo jutri opozicijski kandidat Patricio Aylwin res po- bral večino glasov na predsedniških volitvah v Čilu in na ta način končal že več kot 16-letno diktaturo generala Pinocheta. Aylwina podpira celotna opozicija (17 strank), vključno s čilski- mi komunisti, predvolične raziskave javnega mnenja pa 71-letnemu vodite- lju čilskih demokratizacij pripisujejo kar 57 odstotkov glasov.

Njegov glavni nasprotnik naj bi bil kandidat skrajne desnice 41-let- ni Hernan Buchi, ki je že bil čilski finančni minister, volilce pa je skušal pridobiti s svojim ekonomskim pro- gramom. Tretji predsedniški kandidat je 47-letni podjetnik in veliki zemljiš- ki posestnik Francisco Javier Errazu- riz, ki je neodvisni sredinski kandidat. Oba naj bi si po napovedih razdelila preostalih 43% glasov.

Patricio Aylwin

Hernan Buchi

Zvezna vlada pripravlja nujnostne ukrepe Prihodnji teden čaka Slovenijo preizkušnja

BOGO SAMSA

LJUBLJANA — Jugoslovanski not- ranji spori se izredno naglo bližajo vrelišču in nastaja vedno več front. Včeraj je zasedala zvezna konferenca Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije, ki je imela na programu poskus pomiritve nacionalnih sporov in izboljšanje ozračja. Po zadnjih in seveda še nepopolnih vesteh pa se je zgodilo nekaj povsem nasprotnega in odnosi so se še zaostрили.

V uvodnem poročilu je predsednica Jelena Milojević sicer izhajala iz salo- monskega porazdeljevanja krivde med prepovedanimi mitingom in srbsko blokado, vendar je skušala umiriti ozračje in prenesti razpravo na politi- ni pluralizem. To ji ni uspelo, kot se tudi ni posrečil poskus, da bi razpravo prekinili s splošnim pozivom, da naj se sprti strani pomirita po vzorcu ge- neričnega stališča zveznega državnega predsedstva. Kot že rečeno se je raz- vnela izredno ostra debata, v kateri so

bili Srbi, kot ponavadi, izredno agre- sivni. Kako se bo zadeva končala, pa še ne moremo reči, razen, da se iz šte- vilnih razprav že kažejo obrisi tradi- cionalne jugoslovanske razdelitve sil, ko po eni strani prihaja vedno bolj do iz- raza vse večje soglasje Slovenije in Hrvaške glede demokratičnih proce- sov, pa približevanje Bosne in Make- donije, na drugi strani pa vztrajanje pri partijsko dogmatskem besedišču Srbije in zaostrovanje Vojvodine.

Razprava v zvezni konferenci Socia- listične zveze je še zlasti zanimiva kot uvod v ponedeljkovo sejo obeh zborov zvezne skupščine, ki se bo nadaljevala po zapletenem že objavljenem progra- mu. V soboto bo zvezni izvršni svet odobril globalni osnutek ukrepov, ki ga pripravlja izredno ozka komisija, v nedeljo bo o tej temi razpravljalo zvezno predsedstvo, v ponedeljek do- polne pa se bo Marković sestel s predsedniki republiških vlad in ob 14. uri bo obema zboroma prebral svoje poročilo.

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Razhajanja med novinarji zaradi afere Mondadori

RIM, MILAN — Afera Mondadori, ki je sprožila zahtevo po ustreznem zakonu proti koncentraciji tiska, je poleg že znanih razprtij povzročila tudi razkol v novinarskem sindi- katu FNSI. Na včerajšnji seji se namreč delegati niso mogli zediniti o oblikah protestnih akcij in o datumu za vsedr- žavno stavko novinarjev. Manjšina skupščine je namreč zahte- vala, da bi stavko oklicali 20. decembra, večina pa je meni- la, da stavka zaenkrat ni umestna, čeprav je ta predlog prvotno podprla. Večji del delegatov je zato sklenil, da bo FNSI oklical stavko šele po predhodnem posvetovanju na vseh ravneh in potem, ko se bo parlament resneje zavzel za zakon proti založništvu in razsini. Na milanskem civilnem sodišču pa sta se včeraj spet (ločeno) pravdala De Benedetti in Berlusconi. Finančna družba CIR, ki ji načeluje prav De Benedetti je namreč zahtevala zaplombo delnic, ki so last Cristine Formenton Mondadori in ki predstavljajo nekaj več kot 25 odstotkov glavnice Mondadori. Zaplomba bi na- mreč preprečila prodajo delnic, dokler se finančni položaj Mondadorijevega založništva ne razsini. Berlusconi pa je spet zahteval preključ izredne seje upravnega sveta, na kate- ri bi proučili možnost povečanja glavnice. Afero so doslej še najbolj izkoristili v milanski borzi, kjer so Mondadorije- ve redne delnice poskočile za več kot 10 odstotkov.

Pomembno priznanje zamejskemu športu

DUŠAN KALC

RIM — Združenje slovenskih športnih društev v Italiji bi lahko dobilo status »za- služne organizacije«, kar bi pomenilo veliko priznanje za slovenski zamejski šport, hkrati pa bi Združenju zagotovilo pravico do pose- bne pozornosti in do javne podpore. Ta hipote- za ni le ena od tolikih pobožnih želja, s kate- rimi se zamejski športniki hranijo že leta in leta, temveč resen in uresničljiv predlog, ki ga je izrekel sam predsednik vsedr- žavne ita- lijanske olimpijske zveze CONI odv. Arrigo Gattai.

S tem pomembnim predlogom v žepu, ki že sam na sebi izzveni kot zagotovilo in pri- znanje požitnovalnemu trudu slovenskih športnih delavcev v Italiji, se vrača v Trst predstavništvo ZSSDI, ki se je včeraj končno sestalo z najvišjim predstavnikom italijanske športne stvarnosti. Že samo dejstvo, da je za-

mejskim športnim delavcem po toliko letih brezuspešnih poskusov uspelo vzpostaviti ne- posredni stik s predsednikom Gattaiem, predstavlja pomemben korak na poti uveljav- ljanja slovenskega manjšinskega športa.

Delegacija, ki jo je vodil predsednik ZSSDI Odo Kalan, in jo sestavljali še deželni tajnik Združenja Marko Lutman, predsednik teritorialnega odbora za Trst Ladi Budin, taj- nik TO za Trst Ivan Peterlin ter člana odbora Radivoj Pečar in Pavel Fakin, in ki jo je spre- mljal slovenski senator Stojan Spetič, je že v dopoldanskih urah dokaj uspešno izpolnila svoje poslanstvo v Rimu, ko se je na Institutu za športno kreditiranje sestala z dr. Savinjem in v podrobnostih izvedela za vse možnosti ugodnih posojil za gradnjo ali popravila špor- tnih objektov. To odpira Združenju nove per- spektive bodisi pri gradnji športnega centra pri Sv. Ivanu, bodisi pri gradnji ali obnavlja- nju drugih športnih objektov v zamejstvu.

Temu zgolj tehničnemu srečanju je sledilo politično srečanje v palači olimpijske zveze, kjer je delegacija ZSSDI pričakal Gattai. Predsednik Kalan mu je orisal vlogo in delo- vanje Združenja, podčrtal dejstvo, da je slo- venski manjšinski šport vključen v večinsko športno stvarnost, da pa ohranja svojo narod- nostno specifičnost, ter izrazil dve želji. Prvič, da bi upoštevali to specifičnost, CONI priznala Združenju slovenskih športnih društev v Itali- ji status ustanove za pospeševanje športa (Ente promozione allo sport), in drugič, da bi deželniemu delegatu v vsedr- žavnem odboru CONI dodelili še enega sodelavca, ki bi bil zadolžen za specifične probleme slovenskega športa.

Predsednik Gattai je v kratkih, jasnih in odkritih besedah dejal, da predloga nista iz- vedljiva iz čisto juridičnih razlogov. Glede imenovanja izvedenca ali svetnika za proble- me slovenskega manjšinskega športa je pou-

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Rižkov predlaga korenito reformo vzhodnega SEV

MOSKVA — Predsednik sovjetske vlade Nikolaj Rižkov je v svojem dolgem posegu pred kongresom ljudskih poslancev predlagal reformo Sveta za vzajemno gospodarsko pomoč (SEV), ki naj bi se spremenil v neke vrste skupno vzhodnoevropsko tržišče, v katerem bi rabili kako konvertibilno valuto, cene pa bi se svobodno oblikovale glede na svetovni trg.

Hitre spremembe v vzhodnoevropskem taboru narekujejo torej revizijo dosedanjih gospodarskih odnosov, kar pomeni postopen zaton kliringa in konec političnih cen.

Glede notranje gospodarske reforme pa ni Rižkov povedal nič revolucionarnega. Nerešeno vprašanje družbene in zasebne lastnine bo še vedno cokla gospodarstva SZ.

Končna premostitev kompleksa »maspoka« zgodovinski dosežek

Z novim hrvaškim partijskim vodstvom SRH stopa na pot političnega pluralizma

ZAGREB — Hrvaška partija je včeraj dobila novega predsednika: odslej bo komuniste med čermi prihajajočega pluralizma in kmalu najbrž tudi večstrankarskega sistema vodil Ivica Račan, dosedanji član predsedstva CK ZKJ. Kaže, da sta bila kandidata dokaj enakopravna, saj poznavalci vse do kongresa niso upali staviti, ali bo morali le zmagal Ivo Družić, medtem ko je glasovanje delegatov na kongresu, ko so volili nov centralni komite, to ravnošje še potrdilo: oba kandidata sta dobila natanko po 500 glasov (glasovalo je 599 delegatov). Nekoliko večjo prednost je Račan dobil na glasovanju v novem CK, kjer je prejel 41 glasov, medtem ko so jih Družiću prisodili 29.

Po daljšem obdobju je tako hrvaška partija spet dobila predsednika pripadnika večinskega naroda, saj so tej republiki od izbruhov nacionaliz-

ma v začetku sedemdesetih let skoraj patološko pazili na nacionalni ključ: tudi dosedanji voditelj Stojčević in Dimitrović sta bila po narodnosti (vsaj po poreklu) Srba.

Sicer pa se je polemika tokratnega kongresa nadaljevala tudi zadnjega dne, ob razpravi o novem statutu partije. Potem ko je Milica Stupar predstavila besedilo sprememb in dopolnitev dokumenta, so začeli delegati govoriti o der dobesedno oblegati. Razprava je pokazala, da zlasti o pluralizmu ne obstajajo le razlike, temveč tudi velika nasprotja: medtem ko mnogi terjajo radikalnejše spremembe, ker da predlagane zaostajajo za potrebami časa, drugi spet opozarjajo, da bi prehitri zasuki krmila lahko prevrnili partijsko ladjo. Tomislav Jantol je tako ocenil, da ZKH sicer lahko nadaljuje svojo dosedanje boljševiško usmeritev, da pa jo bo ta kaj kmalu

pripeljala v politično smrt, o čemer najbolj zgovorno pričajo dogajanja v Vzhodni Evropi. Predlagal je pet temeljnih določil, ki bi jih moral vgraditi v statut: ukinitve demokratičnega centralizma, ukinitve ateističnega filtra pri stopanju v ZK, teritorialno načelo organiziranja in demokratično pravico članov do volitev funkcionarjev, ne nazadnje pa tudi ukinitve pravic vodstev, da posegajo v volilne seznane.

Če torej na kratko povzamemo bistvo tokratnega kongresa hrvaških komunistov, mu lahko vsekakor pripišemo oznako zgodovinski (čeprav so tako imenovali že kar nekaj zasedanj v zadnjih desetletjih): kljub razlikam v razumevanju operativne vsebine pojma se je večina delegatov odločno zavzela za pluralizem (ali naj bi to bil nestranski ali strankarski, je bolj kratkoročno vprašanje - vsekakor na-

mreč ne bo več enostranski). Drugi sklop dosežkov kongresa, pa opazovalci vidijo v zavzemanju za jugoslovansko sintezo: ker so Hrvati že preboleli svoj »maspok«, je treba pred bacili nacionalšovinizma obvarovati druge narode, zlasti, kot je ocenil profesor Branko Horvat, najbolj »ogrožene« Srbe in Slovence, zato bi lahko bila Hrvaška v prihodnje povezovalni člen Jugoslavije.

To, ali Horvatove ocene glede prebolelega nacionalšovinizma morebiti le niso preveč optimistične, bodo pokazali prihodnji dogodki, ne smemo namreč pozabiti, da precejšen del hrvaških komunistov (predvsem pa javnost) zgodovinsko kongresa vidi le v tem, ker je hrvaško vodstvo nehalo molčati in ker je vendarle pokazalo zobe miloševićevskim protibirokratskim bataljonom, ki vztrajno korakajo v preteklost... Z. Š.

Odložili sejo vodstva KPI

Prenova se bo upočasnila

RIM — Debata v KPI je še vedno v središču pozornosti italijanske javnosti. Iz Ul. Botteghe Oscure so včeraj sporočili, da se danes ne bo sestalo vodstvo, kot je bilo napovedano. Occhetto je sejo odložil za 24 ur. Razlog odložitve naj bi bilo glasovanje popravkov k finančnemu zakonu v poslanski zbornici, nedvomno pa bo Occhetto s tem pridobil na času ter se skušal bolje pripraviti na debato o notranjem pravilniku, ki je v tem trenutku glavni element soočanja med večino, ki podpira Occhettove načrte, in manjšino, ki se mu skuša zoperstavljati. Medtem se v raznih političnih krogih oblikujejo najrazličnejše hipoteze. Med ugibanji prevladuje tisto, ki trdi, da spomladanski izredni kongres ne bo dokončno razvozlat problemov, ki pretresajo KPI in da bo verjetno potreben še en kongres na jesen. To pomeni, da se bo KPI na prihodnjih upravnih volitvah predstavila z dosedanjim simbolom in imenom.

Veliko se govori tudi o domnevnem razkolništvu Ingraa. Iz demokristjanskih virov si je utrla pot čudna govorica, da je Pietro Igrao na nekem ožjem sestanku izrazil namene, da bi popolnoma pretrgal s partijo. Te govorice pa nimajo nobene podlage. Igrao, Natta in Chiarante nimajo nobenega namena zapustiti stranke. Sam Armando Cossutta je v intervjuju za komunistično glasilo Unità popolnoma izključil vsakršno možnost ločitve, čeprav vztrajno ponavlja, da

Occhetto nima prav in da KPI ne sme stopiti v socialistično internacionalo.

Politična pozornost je usmerjena tudi na rimski Kapitol, ki je še zmeraj, tudi po predsednični seji občinske skupščine, brez župana. Nekaj pa se je vendarle premaknilo. Včeraj so sporočili, da je bil med strankami večine dosežen sporazum za izvolitev Carrara za prvega občana. Uresničuje se torej tisto, kar je bilo sklenjeno v okviru zavezništva CAF (Craxi, Andreotti in Forlani) na samem začetku. Ministrski predsednik je včeraj pozitivno ocenil ta sporazum, rekoč, da ni toliko pomembna županova politična pripadnost, temveč da je pomemben sporazum v koaliciji. To v bistvu pomeni, da bodo morali tudi drugod spoštovati petstrankarsko zavezništvo. DK

Berninijev protiukrep

RIM — »Tovornjakarska vojna« med Italijo in Avstrijo je včeraj doživela nov obrat. Italijanski minister za prevoze Bernini je namreč »uslišal« vse bolj glasne zahteve italijanskih prevoznikov in med 22. in 5. uro prepovedal vstop v Italijo vsem tistim avstrijskim tovornjakom, ki so od avstrijskih oblasti dobili posebno dovoljenje za nočno vožnjo po Avstriji. Italijanski ukrep je že imel odmev Avstriji, saj je minister za prevoze Streicher zahteval srečanje z Berninijem.

Država mora primerno skrbeti za obstoj manjših časopisov

RIM — Včeraj so se sestali predsedniki in upravitelji skoraj vseh časopisnih zadrug in glasil strank ter založniških hiš, ki nimajo dobičkonosnih dejavnosti in se obvezali, da bodo s skupnimi močmi nastopili v korist ojačitve posameznih časopisov in njihove podpore. Sestanka so se udeležili predstavniki časopisov Avanti, Avvenire, Corriere Mercantile, Bresciaoggi, Manifesto, Ora di Palermo, Paese Sera, Popolo, Primorski dnevnik, Umanità, Unità, Voce Repubblicana, torej časopisov, katerih glavni cilj je širiti svobodo tiska, pluralizem informacije in spoštovati državljanske pravice po ustreznem javnem obveščanju. Te vrednote je pred nedavnim podprl tudi predsednik republike Cossiga.

Predsedniki in upravitelji omenjenih časopisov soglašajo z nujnostjo po uveljavljanju pravic in svobod, o katerih je že v ponedeljek v osmi senatni komisiji govoril garant koordinacijskega odbora, prof. Giuseppe Santaniello. V posegu je med drugim poudaril, da »svobodne konkurence ne merimo samo po njenih negativnih učinkih (z raznimi omejevanji in finančnimi strehami) pač pa tudi s pozitivnimi merili, h katerim prištevamo predvsem podporo majhnim in srednjim podjetjem v obliki raznih davčnih in finančnih olajšav ter tehnološke posodobitve«.

Koordinacijski odbor pa ugotavlja, da omenjeni časopisi in založništva doslej še niso dobili nobene podpore, niti tiste, ki jo predvideva zakon o tisku. Posledica tega je, da časopisom še ni uspelo zmanjšati pasive, kot je predvideno v členu 12; prav tako niso mogli časopisi dobiti načrtovane finančne podpore za investicije, ki jih predvideva člen 20; le deloma pa so lahko izkoristili redne letne prispevke, ki bi jih morala nuditi država.

Iz gornjega sledi, da mora parlament čimprej odobriti razne zakonske osnutke, sicer bodo vrednote o pluralizmu in svobodi tiska ostale le na papirju. Ti zakonski osnutki pa vsebujejo: okrepitev sklada po členu 12, zakona 67/87, ki se nanaša na zmanjšanje dolgov založniškega sektorja in izgub, ki se založniškim hišam kopičijo prav zaradi zamud pri izplačevanju rednega letnega prispevka (člen 9 zakona 67/87).

Poleg tega pa koordinacijski odbor meni, da so nujno potrebni vsi ukrepi za uravnoteženje dobička, ki ga prinaša ekonomska propaganda ter povišanje cene tedenskih izvodov vsaj v teku prvega semestra prihodnjega leta.

Koordinacijski odbor vseh 12 časopisov namerava ustanoviti posebno službo, ki bo spodbudila kapitalizacijo teh časopisov, ustreznejšo finančno politiko in večjo kupno moč.

nadaljevanja s 1. strani - nadaljevanja s 1. strani

● Vodilna vloga

Kot poroča bolgarski radio, je o tem na plenumu poročal Andrej Lukanov, ki je govoril o »finančnih malverzacijah« Todorja Živkova in članov njegove družine, o nezakonitem bogatenju nekdanjih visokih partijskih funkcionarjev, o državnem razlaščenju zemljišč, na katerih so kasneje zgradili luksuzne vile za vodilno osebje, predvsem pa o katastrofalnih investicijskih napakah, ki so Bolgarijo stale velikansko premoženje, za katerim pa so se izgubile vse sledi. Ob koncu svojega poročila je Lukanov tudi predlagal centralnemu komiteju, da še enkrat preveri svoje nekdane ocene o stanem bolgarskem revolucionarju Trajču Kostovu in sproži postopek za njegovo rehabilitacijo.

● Prihodnji teden

Prav o vsebini tega poročila je največ ugibanj. V bistvu gre najbrž za tripredlogo: predlog proračuna, predlog izrednih antiinflacijskih ukrepov in kot najvažnejše - predlog izrednih ustavnih sprememb, ki naj bi dale zvezni vladi nove pristojnosti glede financ, zunanje trgovine, notranjih gospodarskih odnosov in notranje varnosti.

Po teh vestih naj bi šlo za dogovor med Markovičem in Kadijevičem, torej med predsednikom zvezne vlade in armado; armadni proračun naj bi povsem izvezli iz zveznega proračuna in JLA zagotovili lastno finansiranje, s tem armada ne bi bila več finančno odvisna od parlamenta in bi avtomatično imela lastna sredstva. Slovensko-srbski spor pa bi uredili nekako tako, da bi bila zvezna policija po eni plati pristojna za miting, zvezna vlada pa bi uradno zavrnila blokado gospodarskih odnosov.

V vseh teh predlogih je veliko neznanj in opaziti je tudi nekatera zelo resna, zlasti gospodarska odprta vprašanja, saj mora imeti zvezna vlada stvarno možnost, da krepki in rešuje gospodarski sistem v skladu s svojim programom tržne usmeritve. Toda vprašanje je prav ta usmeritev.

Predvsem pa gre za načelno vprašanje ustavnih sprememb. Po predvidenem voznem redu naj bi Marković spremembe predlagal v ponedeljek

popoldne, v torek jutraj pa naj bi po hitrih postopkih o njih razpravljale republiške skupščine. Nobenega dvoma ni, da je to za SR Slovenijo povsem nesprejemljivo. Obstaja veljavna zvezna ustava in zapleten postopek, slovenska skupščina pa ne bi ničesar sprejela po hitrem postopku, če bi s tem okrnila svoje lastno, od slovenskega naroda potrjeno stališče, ki je prišlo do izraza s slovenskimi ustavnimi spremembami in izpričevanjem suverenosti slovenskega naroda glede gospodarskih in varnostnih vprašanj.

Stvari se bodo torej očitno zapletle in neznank je izredno veliko, med njimi je tudi možnost preliminarne razgovorov pred sobotno vladno sejo, saj podrobnosti, med njimi tudi izredno pomembne in odločilne podrobnosti Markovičevega predloga, še niso znane.

Na vsak način pa čaka Slovenijo in z njo vso Jugoslavijo izredno oster in politično odločilen teden. Začelo se bo z že omenjeno tridnevno zvezno skupščino in nato nadaljevalo s slovenskim kongresom »Evropa zdaj«, kot z rumeno zvezdo propagirajo svoje izredno pomembno zasedanje Zveza slovenskih komunistov. Prvič so na kongres povabili celotno mavrico zastopnikov slovenske manjšine iz Avstrije in Italije (iz Italije: SKGZ, Svet slovenskih organizacij, slovensko komisijo KPI, slovensko komisijo PSI in Slovensko skupnost), poleg tega pa tudi prvič socialiste, oziroma socialdemokrate iz Furlanije-Juljske krajine in Bavarske.

Slovenski kongres bo torej časovno in politično povezan s poskusom omejevanja suverenih pravic slovenske republike in s srbskim partijskim kongresom, na katerem pa bodo prevladale diametralno nasprotni težnje enostranskega sistema, vodilne vloge ZKJ, vodilne vloge družbene lastnine in reševanja srbskega nacionalnega problema. V nekaj dneh se bosta na raznih ravneh in v zaostrenem ozračju srečala dva koncepta, ki sta izrazito jugoslovanska in ki naj bi prišla v dokončen spopad najprej na zveznem zasedanju CK ZKJ, ki bo 26. decembra, nato pa na zveznem kongresu sredi januarja prihodnjega leta.

osebno nastopil na zasedanju zvezne skupščine in bo zvezno predsedstvo samo poslalo svojo poslanico.

Slovenska demokratična opozicija, ki jo sestavljajo Slovenska demokratična zveza, Slovenski krščanski demokrati in Socialdemokratska zveza Slovenije, pa kritizira slovensko politično vodstvo zaradi po njenem mnenju neučinkovitega odgovora na samovoljni gospodarski bojkot Slovenije in tudi, da uradna politika ni pripravljena deliti odgovornosti za prihodnost Slovenije z opozicijo. Predlagajo izreden sklic izvršnega sveta in skupščine, ki naj sprejemata izredne ukrepe: neupoštovanje nekaterih gospodarskih zakonov, razširitev pristojnosti slovenske narodne banke, uvedbo začasnega plačilnega sredstva in prenehanja plačevanja v sklad za nerazvite.

● Pomembno priznanje

daril, da gre to reševati v okviru deželne odbora. Namesto prvega neizvedljivega predloga pa je, kot rečeno, sam nakazal zanimivo hipotezo priznanja statusa »zaslužnega združenja« (associazione benemerita). ZSSDI bi moralo sedaj čimprej predložiti ustrezno prošnjo, za katero ni razlogov, da bi ne bila sprejeta.

»To priznanje ste si priborili s svojim dosedanjim delom in si ga zaslužite,« je med drugim dejal Gattai. »Sam bom z zanimanjem spremljal ves postopek,« je dodal na koncu in zaželel Združenju, da bi bil ta postopek kar se da hiter in da bi »doseglo to, kar si s svojim dragocenim delom zasluži«.

Predstavnitvo ZSSDI je bilo seveda z opravljenim delom v Rimu zadovoljno. Pripomniti je treba, da je pred včerajšnjim obiskom predstavnitva ZSSDI posegel pri Gattaiu komunistični senator Canetti. Predsednik Kalan, ki je Gattaiu izročil v spomin Spacalovo knjigo, je za Primorski dnevnik izjavil, da smatra včerajšnji obisk za velik premik in za priznanje dosedanjemu delovanju Združenja. Predsednik se je med drugim zahvalil Spetiču za dragoceno pomoč pri tem srečanju. Kalanova ocena je nadvse pozitivna: »Včerajšnje srečanje odpira nove možnosti delovanja ZSSDI, hkrati pa narekuje nove naloge in odpira nove načine pristopa k reševanju problemov zamejskega športa.«

ATH ADRIATHERM s.r.l.

DOLINA 445 (Trst)
Tel. (040) 228800 - 228000
Telefax (040) 228053
Telex 461105

UVOZ - IZVOZ
REEKSPORT

TOPILOTNA TEHNIKA
REPRO MATERIALI
BLAGO ŠIROKE POTROŠNJE

Delujemo po avtonomnem tržiščem računu in po generalnem računu.

S sanacijo reke Reke razvoj Škocjanskih jam

SEŽANA — V torek dopoldne je bila v turističnem sprejemnem centru pri Matavunu ob triletnici vpisa Škocjanskih jam v Unesco seznam svetovne naravne in kulturne dediščine republiška okrogla miza z naslovom: »Naravne lepote Škocjanskih jam in prizadevanja za čistejšo Reko«. Več kot triurni pogovor, na katerem je sodelovalo približno petdeset predstavnikov pristojnih republiških in občinskih organov, znanstvenih institucij, naravovarstvenih forumov, jamarjev... in dr. Hubert Trimmel, predsednik mednarodne speleološke unije, je vodil dr. Peter Novak, predsednik komisije za varstvo okolja pri RK SZDL Slovenije.

Kljub marsikaj povsem nasprotujočim stališčem in predlogom za nadaljnje posege za očiščenje okolja, predvsem pa vode v tem predelu, so razpravljali soglašali, da je treba čimprej končati tudi preostalo četrtino doslej sprejetega in približno 40 milijonov DEM vrednega programa ukrepov za ozdravitev reke Reke. S tem bi bila odstranjena najpomembnejša ovira za dokončno uveljavitev Škocjanskih jam in njihove bližnje okolice kot edinstvenega spomenika svetovne naravne dediščine. To nalogo je treba po mnenju strokovnjakov obravnavati v okviru celovitega programa za ohranitev in boljši izkoristek naravnih ter kulturno-zgodovinskih posebnosti vsega matičnega Krasa. Naloga je tako zahtevna, da je nikakor ne kaže prepuščati le sežanski in ilirskobistriški občini, saj bo celo za Slovenijo pomembna izredno zahteven organizacijski in finančni zalogaj.

Slovensko javnost je treba zato opozoriti, da so Škocjanske jame v sklopu celotnega slovenskega podzemnega sveta enkratna naravna dragocnost, ki jo moramo gledati na njen nesporni svetovni sloves tudi ustrezno zaščititi in seveda izkoristiti. Temu cilju so bila in še bodo podrejena vsa prizadevanja za zmanjšanje onesnaženosti Reke. Prvi krog teh naporov zaprt za dograditvijo ilirskobistriške centralne čistilne naprave, ki naj bi jo postavili tudi s pomočjo slovenske solidarnosti.

Hkrati s to akcijo naj bi stekel tudi nadaljnji program za celovito ekološko sanacijo vsega povodja Reke, v republiški skupščini pa naj bi (skladno s podobnimi ukrepi za sosednja kraška območja v Italiji) prejeli tudi zakone za zaščito vsega slovenskega Krasa, ki skriva kar tri četrtine zaloga vse pitne vode v Sloveniji. Jamarji pa so opozorili, da bi bilo potrebno takšno zaščitno zakonodajo sprejeti za vse slovensko podzemlje, saj zelo malo vemo o tem, kako to prenaša vse hujše onesnaževanje, ki iz podzemnega sveta lahko čez leta, desetletja ali stoletja udari nazaj kot neobvladljiva ekološka bomba.

Udeleženci okrogle mize so podprli tudi predlog, naj republiški izvršni svet, kakor hitro je mogoče, predstavi svoj načrt za zbiranje ekološkega denarja. Na ta način naj bi v začetku pridobili za približno 50 milijonov dolarjev dinarjev na leto in s tem zagotovili približno tretjino denarja za ekološke potrebe. Sprejeli so tudi pobudo, naj se Slovenija pri Unesco poteguje za sofinanciranje raziskovalne naloge Strategija razvoja matičnega Krasa. Zbor je opozoril tudi na nujnost načrtnjšega urejanja sistema odlaganja komunalnih in posebnih odpadkov ter zahteval, naj kmetijski takoj začeno uresničevati ukrepe za zmanjšanje onesnaževanja, ki je posledica intenzivnega kmetovanja. Podoben apel so naslovili tudi na industrijo, ki naj bi sproti uvajala čistejšo tehnološko novost, vse porabnike vode pa so pozvali k varčnejši rabi te vse bolj dragocene življenjske pomembne tekočine. Prodrli je tudi zahteva, naj bi stroške za ekologijo vračunali v ceno izdelkov industrije, ki onesnažuje okolje, dobrodošla pa je seveda tudi pobuda, naj bi začeli boljše izkoristiti turistične zmogljivosti Krasa, ki predstavlja enkratno zaledje turistični industriji Obale in alpskih letoviških centrov. K uresničitvi tega cilja naj bi med drugim pripomogla tudi okrepljena strokovna služba, ki naj bi prevzela skrb za zavarovanje in nadaljnji razvoj Škocjanskih jam in njihove okolice.

JANEZ ODAR

Mrzlične priprave na Obali za novoletna praznovanja

PORTOROŽ — Portoroški turistični delavci vedo že zdaj, da bodo njihovi hoteli za Novo leto polni do zadnjega kotička. V večini hotelov morajo že odklanjati goste, ponujajo pa (če bi to kdo želel) neogrevane sobe in turistične sobe pri zasebnikih. Od približno šest tisočih turistov, kolikor jih pričakujejo na Obali in Krasu, bo skoraj pet tisoč tujih, od teh pa devetdeset odstotkov Italijanov. Kdor bi si zdaj še hotel rezervirati sobo, bi moral pohiteti in se dodobra potruditi, če bi hotel izbrskati še kako prosto ležišče.

V prodajnih službah so zadovoljni, saj se zdi, da bo tokratni novoletni turistični obisk najboljši v zadnjih štirih letih. Gostje bodo v večjih skupinah začeli prihajati že pred božičnimi prazniki. Zvedeli pa smo, da bodo od vsakega italijanskega gosta za prenočišče in polpenzion v hotelu B kategorije iztržili 25 tisoč lir na dan. To pa ne pomeni, da bo toliko plačal tudi sam gost, kajti večino hotelskih zmogljivosti bodo zapolnile agencije, te pa bodo k omenjeni ceni dodale še svoje provizije. Domačih gostov bo letos izredno malo, za kar je verjetno več razlogov. Cene silvestrskih večerij bodo letos oblikovane v devizah, plačati pa bo še zmeraj mogoče v dinarjih. Tako smo zvedeli, da je restavracija Grand Hotela Metropol že povsem zasedena, čeprav bo tu silvestrovanje najdražje (110.000 lir), v Metropolovi Rožni kleti bo za večerjo na Silvestrovo treba odšteti 100 tisoč lir, v Taverni, restavraciji Lucija in restavraciji Ljubljana (kjer imajo še nekaj prostora) znaša cena 75 tisoč lir, v Krkinem Hotelu Svoboda v Strunjanu pa bodo za silvestrovanje zahtevali 110 nemških mark, preračunano v dinarje, v Metropolovem nočnem baru pa bo samo vstopnina dva milijona dinarjev.

B. Š.

MANJŠINSKI MOZAIK

Razgledi po manjšinski teoriji in praksi

Piše: Pavel Stranj

Romunija in njene manjšine

Veliki politični pretresi v državah vzhodne Evrope so potisnili precej v ozadje nekatera narodnostna vprašanja, ki so še pred kratkim imela velik odmev. V središču pozornosti je bila zlasti Romunija, zaradi svojih raznorodovalnih posegov na ozemlju madžarske manjšine.

Madžari niso prva "manjšinska" afera v sodobni romunski zgodovini. Prvi narodnostni vozel ob katerem se je zataknila romunska družba je predstavljala židovska skupnost, ki je bila pred drugo svetovno vojno zelo močna. Popis iz leta 1930 je naštel 725.000 Židov, a protizidovski ukrepi desničarskega režima so prizadeli več kot milijon prebivalcev.

Tragedija za romunsko židovstvo se je začela v polni meri oktobra 1940, ko so se nemške čete namestile v zavetniški Romuniji in začele izvajati tudi tu svojo rasistično politiko. Številčne ocene o številu ubitih pripadnikov te skupnosti do leta 1945 nihajo med 425.000 in 750.000, od četrte do polovice celote. Gotovi sta vsaj dve vrednosti: 134.000 Židov, ki so končali v nemških taboriščih, ker so jih tja poslale nove madžarske zasedbene oblasti, ter 265.000 Židov, ki so jih ubili romunski fašisti. Prvo vrednost očitajo danes Romuni Madžarom, drugo pa Madžari Romunom. Še en podatek je gotov: leta 1945 je ostalo še vsaj 250.000 članov te skupnosti, a 230.000 se jih je izselilo v Izrael. V Romuniji je danes še približno 20.000 Židov.

Drugo poglavje sodobne romunske manjšinske zgodovine je dodeljeno Nemcem. Tudi o njih je težko najti skladajoče se ocene. Za stanje pred 50. leti navajajo razni viri vrednosti med 600.000 in 800.000. Danes jih je še 200.000 od katerih večina upa, da bo kmalu dobila potni list za Zahodno Nemčijo.

Usoda te skupnosti je bila seveda povsem drugačna od židovske, a pogostoma mučna in tudi tragična. Tes-

na povezava predvojne Romunije z nacistično Nemčijo je omogočila tesno povezanost romunskih Nemcev z usodo III. Reicha. Veliko mladih je šlo služiti vojsko kar v nemške enote in prišlo v rusko ujetništvo. Veliko Nemcev se je ob hitlerjevem porazu umaknilo na nemško ozemlje skupaj z umikajočo vojsko, kakih 50.000 romunskih Nemcev, pa so sovjetske oblasti deportirale po vojni v Sovjetsko zvezo. Veliko družin je bilo uničenih, še več razbitih in razpršenih in nekaj jih čaka še danes, da se ponovno združijo.

Popolnoma drugačna je usoda madžarske manjšine. Uradno madžarsko zgodovinsko skuša danes dokazovati, da so Madžari prišli v Transilvanijo pred Romuni, da so avtohtono prebivalstvo, a to so politično pogoje ne zgodovinarke pravde. Dejstvo je, da se je po zadnji vojni nahajalo na romunskem ozemlju kar dva milijona Madžarov, ki so prva povojna leta uživali razmeroma ugodne razmere.

Stanje se je sunkovito spremenilo na slabše po madžarski vstaji leta 1956. Takrat je namreč Romunija učinkovito prispevala k preganjanju uporne misli in tudi samih upornikov, ki so se zatekli na njeno ozemlje. Po zatrtju upora je na obisk prišel János Kádár in v zameno za izročitev vseh političnih beguncev izjavil, da Madžarska nima do Romunije nobenih ozemeljskih zahtev. Ob teh dogodkih se je v Romuniji dvignila tudi prava protimadžarska gonja, ki je privedla v zapor številne domače madžarske intelektualce in do ukinitve številne manjšinske ustanove, med drugimi tudi najpomembnejšo, madžarsko univerzo Bolvai v mestu Kolozsvár/Cluj.

Sredi 60.ih let je prišel v Romunijo na oblast sedanji predsednik Ceausescu, ki je takoj naredil vrsto potez s katerimi si je hotel pridobiti v javnem mnenju podobo liberalnega, odprtega politika. V tem smislu je tudi precej izboljšal položaj manjšin, vsaj za nekaj let. Madžari so dobili založbo (danes močno okrnjeno), televizijski program (ukinjen pred leti), raziskovalno skupino na temo narodnosti (ne dela), itd.

Novi, topli veter je pihal približno deset let, nato se je začel ohlajati in odnos do manjšin se je začel razvijati v očitno asimilacijski smeri. Oblasti so se posluževale običajnih sredstev: odrekanju finančnih sredstev, premeščanju Madžarov v tuje okolje, priseljavanju nemadžarov in če to ni bilo dovolj, je nastopila tudi policija.

Razmere so se v začetku tega desetletja tako zelo poslabšale, da je v manjšini začel naraščati izselitveni pritisk. Izbira ni bila lahka tudi, ker je Madžarska bila zelo toga pri sprejemanju sonarodnjakov. Sprva so lahko ostali na Madžarskem le tisti begunci, ki so lahko dokazali, da imajo tam sorodnike v prvem kolenu. Po letu 1985 se je propustnost povečala in končno, 25. januarja 1988 je visok vladni funkcionar javno izjavil, da vsak Madžar, ki živi na karpatskem območju pripada madžarskemu narodu in, če je preganjan, ima pravico do azila v madžarski državi.

Romunija po tej izjavi ni zaprla meja, obratno, vse kaže, da želi izkoristiti priliko, da se znebi vseh nezahvalenih državljanov. Madžarska pa tudi ne bi mogla sprejeti vseh Romunov, ki bi hoteli čez mejo, zato je sedaj v intenzivni fazi opremljanja z organi, ki ji bodo omogočali spremljanje tega pojavnosti, odločanje v zvezi z vsemi nastajajočimi problemi in njihovo reševanje.

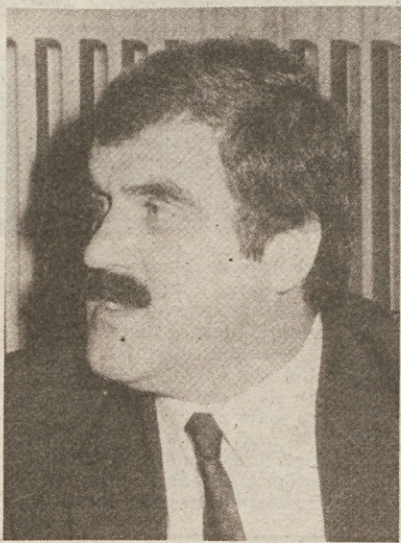
Včeraj na Pomorski postaji v Trstu

Deželni odbornik Francescutto o perspektivah turizma v F-JK

TRST — Razvoja turistične dejavnosti si ni mogoče zamišljati brez strokovno izdelanih analiz. To velja za normalne čase kot tudi za tiste v katerih pride do nepredvidenih težav. V naši deželi smo v letošnjem letu imeli dve taki nepredvideni težavi, ki so turistično dejavnost zelo prizadeli: pomanjkanje snega ter pojav cvetenja alg v Jadranskem morju. Zaradi tega so turistični in gostinski operaterji v gorah imeli precej škode. Škodo so občutili tudi v obmorskih letoviščih kot sta Gradež in Lignano. V Gradežu so sicer imeli za nekaj več kot 10 odstotkov manj nočitev kot lani, v Lignano pa so jih imeli za približno 30 odstotkov manj.

Zaradi tega je Deželna uprava FJK letos poleti naročila dvema specializiranim agencijama, SITEA iz Milana in SOFI iz Trsta, naj ji izdelata spoznavno analizo turističnih tokov. Študijo so predstavili včeraj na Pomorski postaji. Deželni odbornik za turizem Francescutto je povedal, da bo Dežela upoštevala podatke, ki jih najdemo v analizi. V naši deželi je polno zakonov, ki dajejo izdatno podporo turistični dejavnosti.

Zastopnika omenjenih agencij sta povedala, kaj se novega dogaja na turističnem področju. Število turistov narašča, vendar iščejo nove dežele in poti, čestokrat izven Evrope. Zaradi

Gioacchino Francescutto

tega se bo moral evropski turizem prekalificirati. Vse več je zanimanja za zgodovinska mesta, manj zanimanja je za kraje ob morju. Raziskovalca sta tudi povedala, da si, kar se tiče Gradeža in Lignano, italijanski turisti želijo eno, tisti z nemško govorečega območja pa marsikaj drugega.

Tako meni ZK iz Pirana

Slovenske komuniste naj naprej vodi Milan Kučan

PIRAN — Zveza komunistov mora v programskih usmeritvah zagotoviti pravico do različnosti, od te pravice ni mogoče odstopiti. Zveza komunistov Slovenije ne potrebuje nasilne enotnosti, ampak notranjo demokracijo. Tako so razmišljali ob predlaganih programskih usmeritvah ZKS na piranski predkongresni seji občinske organizacije ZKS, kjer so menili, da bi glede na razmere, v katerih se je zdaj znašla Slovenija, komuniste moral še naprej voditi Milan Kučan. V kolikor pa to spoznanje v Sloveniji ne bo enotno, predlagajo na njegovo mesto dr. Cirila Ribičiča in za sekretarko Sonjo Lokar.

Del članov piranske ZK meni, da je program še zmeraj preveč splošen. S samim zavzemanjem za lepše in boljše življenje ne bo še veliko sprememb, če tega ne bodo uspeli preliti v vsakdanje konkretno življenje. Dosedanji način dela ZK ne ustreza več današnjemu času, zato se mora ZK čimprej spremeniti v stranko in gibanje. V programu bi morali jasneje določiti, da je ustava SRS izvršni akt, ustava SFRJ pa izvedbeni akt, jasno opredeliti, za kakšno preoblikovanje družbene lastnine se bo zavzemala zveza komunistov (ali pa naj pove, da nima konkretne rešitve). Predlagali so tudi, da bi v program zapisali tudi povezanost

slovenskega gospodarstva z zamejstvom in tamkajšnjim gospodarstvom, jasneje naj bi opredelili tudi odnos ZK do temeljnih pravic narodnosti. Piranski komunisti programu zamerijo, da ni preveden v italijanščino (oziroma, da je kongresni plakat v tako nepravilni italijanščini, da ga takega ne bi smeli razobešati) in da v programskem dokumentu ni predstavljeno tudi morje, oziroma gospodarska dejavnost, povezane z morjem kar ponovno dokazuje, kako Slovenci (tudi ZKS) prevečkrat pozabljamo na morje. Glede razmer v Jugoslaviji pa so menili, da so povsem možne še ostrejša zaostitve, da je bodočnost te države možna le v konfederaciji. Ni mogoče sprejeti pobud o pomiritvi s Srbijo z že vnaprej postavljenimi pogoji s strani srbskega vodstva. Izvolili so tudi štiri delegate za kongres ZKS in to so: Sonja Požar, Vincenzo Barrile, dr. Darko Opara in Ljubo Koler.

B. Š.

Primorski dnevnik

Vsa razna obvestila in objave sprejemamo vsak dan od 8. do 13. ure po tel. 7796-611

CARTANEVE: za smučanje na vseh smučiščih Furlanije-Juljske krajine

...in brezplačno v Dobbiacu, Marillevi, Corvari, na Stelviu, v Kanzlu, Kranjski gori, Cortini in...

CARTANEVE je sezonski skipass, ki velja za vse vlečne naprave v deželi Furlaniji-Juljski krajini. Povrhu pa CARTANEVE jamči tudi 2 dni brezplačne v DOLOMITIH SUPERSKI, največjem smučarskem

kompleksu na svetu: 4 dni s skipassom »SKI REGION 3« v bližini Sloveniji in Koroski; 12 dni s skipassom »SKIPASS DELLE ALPI«, ki velja v šestih slovitih krajih alpskega loka, in povrhu še dan poletne smuke na Stelviu.

Poleg tega pa je CARTANEVE tudi »karta za popuste«, ki velja za vse storitve in konvencionirane lokale.

Kje jo lahko kupite
CARTANEVE je na prodaj v uradih za sky-pass v vseh petih deželnih smučarskih centrih, ki so od nedelje, 3. decembra, odprti vsak dan od 9. do 16. ure (Forni di Sopra tel. 0433/88208; Piancavallo tel. 0434/655258; Ravascletto-Zoncolan tel. 0434/66033/66035; Nevejsko sedlo tel. 0433/54026; Trbiž tel. 0428/2967). Informacije je mogoče dobiti na sedežu Promotur v Vidmu, pri »Carnia Neve« v Tolmeču in pri vseh okencih ljudskih bank v Furlaniji-Juljski krajini.

Cene in popusti
CARTANEVE je na voljo v štirih različicah za različne starostne pasove:

Člani FISI	OTROCI/11	220.000
uživajo popust v znesku	MLADINCI/14	370.000
20.000 lir	STANDARD/15-60	420.000
na osnovne cene.	SENIOR/61	370.000

Posebni popusti so namenjeni družinskim jedrom, ki imajo s seboj družinski list: 5% na 2 izkaznici CARTANEVE; 15% na 3 izkaznice CARTANEVE; 25% na 4 izkaznice CARTANEVE. Kot vidimo, se v tem zadnjem primeru tri izkaznice plačajo, ena pa je brezplačna.

Banche Popolari del Friuli Venezia Giulia

Banca Agricola kmečka Banca Gorizia
Banca Cooperativa Operaria Portogruaro
Banca Popolare di Cividale
Banca Popolare di Udine
Banca Popolare di Gemona

Banca Popolare di Latisana
Banca Popolare di Portogruaro
Banca Popolare di Triaun
Banca Popolare di Udine

POPUST
20%

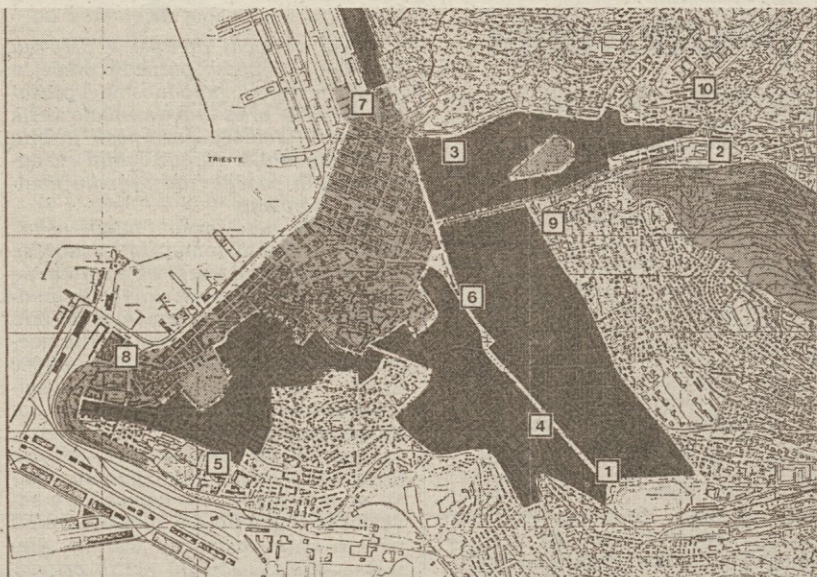
v predprodaji do
17. 12. 89

Iniziativa
PROMOTUR SpA

Izdelala ga je družba Fiat Impresit za Občino Trst

Mestni načrt za parkirišča dragoceno sredstvo za globalno ureditev prometa

Tržaški upravitelji razpolagajo končno z dragocenim urbanističnim instrumentom, ki bi lahko postal ključ za preureditev tržaškega kaotičnega prometa. Pred nekaj dnevi je družba Fiat Impresit oddala namreč nov podoben načrt za ureditev desetih novih parkirišč, ki ga je izdelala na osnovi zakona Tognoli (parkirišča naj bi vsaj delno financirali s tem zakonom), okvirnega načrta Zavoda ISTIEE in na osnovi novih potreb, ki so prišle do izraza v zadnjih mesecih. Načrt, ki je na prvi pogled brezhiben, dejansko "usmerja" vso politiko o prometu, tako da predlaga na primer korenito razširitev cca za pešce na vse zgodovinsko jedro Trsta (razen Terezijanske četrti), omejitvev prometa v "obmejnem" pasu in ustanovitve novih sredstev za javni prevoz (premične lestve ipd.). Vprašanje je le, če bodo naši upravitelji znali primerno izkoristiti to dragoceno delo in če se ne bodo omejili le na gradnjo parkirišč. Sklep, ki ga je sestavilo Cecchinijevo odborništvo in o katerem bo v kratkem razpravljalo občinski svet, namreč predvideva, da bo o vsej operativni fazi odločal edinole občinski odbor, ki bo med drugim določil zasebnike, ki naj bi upravljali parkirišča. Sklep pa vsebuje še drugo določilo, ki dokaj izvoljuje delo načrtovalcev: načrt o parkiriščih sprejema namreč kot varianto k regulacijskemu načrtu, ne potrjuje pa izbir načrtovalcev za preureditev prometa, kar dejansko pomeni, da občinski od-

bor še nima namena globlje poseči v "prometno" tkivo našega mesta. Načrt, ki naj bi bil po besedah samih načrtovalcev »priložnost za globalno preureditev prometa in samega mesta v smislu boljšega izkoriščanja teritorija«, predvideva tri vrste posegov: parkirišča na glavnih prometnicah ob vhodu v mesto, od koder bi porabniki lahko nadaljevali vožnjo z javnim sredstvom; parkirišča v perifer-

nih mestnih predelih za tamkajšnje stanovalce (na ta način naj bi preprečili dvojne vrste in nepravilno parkiranje avtomobile, ki so tudi v zunanjih mestnih predelih, kot pri Sv. Ivanu na primer, postali že pravi običaji); nazadnje pa še "finalizirana" parkirišča v bližini velikih kompleksov javnega interesa, kot so Univerza, športne strukture itd. V samem središču, ki naj bi po mnenju načrtovalcev bilo zaprto za promet (razen nekaterih prometnih

osij), pa niso predvideli parkirišč. Na ta način naj bi avtomobiliste "vzgojili" k posluževanju javnih sredstev.

V prvo kategorijo naj bi sodila parkirišča na Trgu Libertà (podzemno za 606 vozil, na tlorisu št. 7), pri bivši tovarni strojev (podzemno za 810 avtov št. 5), na Trgu Foraggi (podzemno za 592 avtomobila št. 1) in v Ul. Salem (nadzemno za 954 vozil št. 4). V kategorijo perifernih parkirišč bi sodila tista pri bivši pivovarni Dreher (podzemno in nadzemno za 986 avtomobilov št. 2), na trgih Ulpiano in Oberdan (podzemno za 1079 avtov št. 3) in na Marsovem polju (nadzemno za 620 vozil št. 8). V kategorijo "finaliziranih" parkirišč pa sodijo tista pri Stari Mitnici (podzemno in nadzemno za 582 avtov št. 6), v Ul. Rossetti na vogalu z Ul. Ginnastica (podzemno za 132 avtov št. 9) in pri Univerzi (podzemno in nadzemno za 597 avtomobilov št. 10). Skupno naj bi torej pridobili 6.958 parkirnih prostorov. Od teh naj bi jih 2.084 dali v najem zasebnikom ali delovnim kolektivom, tako da bi jih ostalo dejansko 4.874 (svetlobni panoji na glavnih cestah bi opozarjali na številno prostih mest). Fiat Impresit je pripravila tudi okviren proračun, po katerem naj bi za vsa parkirišča izdali približno 128 milijard in 850 milijonov lir, občinska uprava pa bo zaprosila za državne prispevke po zakonu Tognoli v višini 86 milijard in 859 milijonov lir (le s težavo pa bo prejela vse).

B. G.

Predstavnika SSS pri vladnem komisarju

Tržaški prefekt dr. Eustachio De Felice je v torek sprejel predstavnika Sindikata slovenske šole, ki sta ga seznanila s problemom zavlčevanja pri razpisu natečajev za prehod šolskega osebja slovenskih šol v stalež.

Razpis natečaja po naslovih za učno osebje na osnovi zakonskega odloka št. 249 od 10. julija 1989, je bil za italijanske šole že zdavnaj izpeljan in prosta mesta na šolah zasidena. Za slovenske srednje šole je razpis pripravil deželni šolski skrbnik in ga poslal v registracijo na računski dvor. Do danes pa razpis še ni bil objavljen.

V zadnjih mesecih je računski dvor že dvakrat zavrnil razpis natečaja za vstop v stalež neučnega osebja po ministrski odredbi št. 375 od 5. 12. 1987. Po tej so mesta na slovenskih šolah namenjena tistim, ki imajo diplomu slovenske šole ali katerih znanje slovenščine je preverjeno z izpitom. To je tudi ustaljena praksa vse povojne dobe in vseh dosedanjih predpisov.

Pri svoji zavrnitvi se računski dvor sklicuje na dejstvo, da taka zahteva nima nobene pravne osnove v obstoječi zakonodaji in je zato ni mogoče vključiti v razpis. Vladni komisar je priznal nujnost ukrepanja in obljubil poseg na pristojnih mestih za rešitev nastalih zastojev ter odgovor v najkrajšem roku.

V Peterlinovi dvorani v Trstu

V nedeljo posvet o Sloveniji na pobudo tržaških federalistov

V nedeljo, 17. t. m., bo s pričetkom ob 10.15 v Peterlinovi dvorani v Ul. Donizetti 3 v Trstu zanimiv posvet o politični sedanjosti in prihodnosti Slovenije, ki se ga bodo udeležili tudi nekateri izmed vidnejših predstavnikov demokratične opozicije. Posvet bo potekal pod naslovom »Slovenija, Evropska federacija in Vzhodna Evropa«, prireja pa ga tržaška sekcija Evropskega federalističnega gibanja v sodelovanju s Slovensko prosveto.

Kot beremo v vabilu, se nedeljsko diskusijsko srečanje uokvirja v širši študijski seminar na temo »Evropski parlament, Evropska federacija in Vzhodna Evropa«, ki ga prireja v teh dneh Evropsko federalistično gibanje na svojem tržaškem sedežu v Ul. Machiavelli 3 in pri katerem sodelujejo mladi federalisti iz držav Evropske skupnosti, Avstrije, Slovenije in Madžarske. Nedeljskemu posvetu bo predsedoval podtajnik italijanske veje Evropskega federalističnega gibanja dr. Giorgio Anselmi, udeležili pa se ga bodo tudi predstavniki Zveze socialistične mladine Slovenije, Slovenske demokratične zveze, Socialdemokratske zveze Slovenije in Slovenskih krščanskih demokratov.

Omenimo naj, da je pobudo tržaškega Evropskega federalističnega gibanja medtem že komentiral predstavnik Mestne laične zelene liste Gherisina. V tiskovnem poročilu pozdravlja posvet, hkrati pa obžaluje, da nanj niso bili povabljeni ne predstavniki Evropskega federalističnega radikalnega združenja ne predstavniki zelenih iz Slovenije, in napoveduje, da bosta zelene iz Slovenije v kratkem predstavila v Trstu Zelena lista in Mestna laična zelena lista.

Tržaška PSI prireja srečanje za ustanovitev kraškega parka

Jutri bo s pričetkom ob 16. uri tržaška federacija PSI priredila na svojem sedežu v Ul. Trento 1 v Trstu seminar na temo »Kras, ideje za naravni park«. Po uvodnih besedah tržaškega podžupana Augusta Segheneja in predsednika Pokrajine Daria Crozzolija bodo govorili William Starc, Gianni Foti, Enrico Colosimo, Enrico Feoli, Fabio Perco, Paolo Gregori in predsednik Kraške gorske skupnosti Marino Pečenik, sklepno besedo pa bo imel deželni odbornik za prostorsko načrtovanje Gianfranco Carbone. Posvet sodi v priprave na širše študijsko srečanje o Krasu, ki ga PSI namerava prirediti v prihodnjih mesecih.

Posvetovanje s kmetovalci za pripravo nove variante regulacijskega načrta

V Slomškovem domu v Bazovici je bilo predinočnim srečanje z arhitekti, ki pripravljajo varianto splošnega tržaškega občinskega regulacijskega načrta za kmetijska področja. Srečanje je priredila Kmečka zveza, poleg njene tajnika Edija Bukavca in odbornika Alojza Križmančiča pa so se ga udeležili arhitekt Dambrosi ter kmetovalci z Vzhodnega Krasa. Omenimo naj, da je do podobnega sestanka že prišlo pred nedavnim na Proseku, kjer so seveda obravnavali predvsem razmere in potrebe kmetijstva na Zahodnem Krasu. Za popolnejše razumevanje naj povemo, da je deželna uprava že ob odobritvi variante številka 25 leta 1981 zahtevala, naj Občina Trst takoj prilagodi svoj splošni regulacijski načrt deželnemu urbanističnemu načrtu. Zdaj bomo kmalu pisali leto 1990, deželni zahtevi pa še ni zadoščeno. Stvari so nekoliko premaknili iz mrtvilo veliki načrti, ki so se pojavili za ureditev obmorskega dela občine, kot je npr. načrt Polis, saj je z njimi prišla jasno do izraza potreba, da bi v skladu z deželnim normativom uredili urbanistična določila za vsa produktivna območja, med katere seveda sodijo tudi kmetijska. Kot je bilo poudarjeno tudi na torkovem srečanju, bi nova varianta regulacijskega načrta morala omogočiti tržaškemu kmetijstvu, da se ohrani in razvija tudi zaradi pomembne vloge, ki jo odigrava pri upravljanju teritorija. Stare norme so se že

zdavnaj izkazale za neustrezne, saj v mnogih primerih dobesedno dušijo razvoj kmetijskih dejavnosti, kaj šele da bi ga spodbujale. Kmetijska področja so v dosedanjih urbanističnih politikah bila dejansko siva, se pravi področja, ki so sicer res namenjena kmetijstvu, a to samo zato, ker jih trenutno nihče ne bi znal drugače uporabljati. Zdaj je potrebno smotneje določiti, katera zemljišča bi lahko s pridom namenili specializiranim kulturam in ka-

tera pašnikom, omogočiti pa bi tudi morali, da bi si kmetje lahko uredili primerna gospodarska poslopja v vaseh.

Vse te in podobne predloge in sugestije bodo arhitekti upoštevali pri sestavljanju svoje študije. Le-ta bo predvidoma nared čez dva meseca, nato pa bo prav gotovo predmet ponovnih posvetovanj in preverjanj.

Na sliki (foto Križmančič) arhitekt Dambrosi govori na torkovem sestanku v Bazovici.

Otroška plesna skupina Igen iz Celja gost SKD Tabor

Trnuljčica je zaplesala na Opčinah

V Prosvetnem domu na Opčinah je predčerašnjim gostovala otroška plesna skupina Igen iz Celja, ki je predstavila musical o Trnuljčici. Organizator izredno privlačne prireditve je bilo SKD Tabor s posredovanjem Zveze slovenskih kulturnih društev. Plesno pravljico si je ogledalo več kot

tristo otrok z osnovnih šol z Opčin in iz Bazovice ter obeh italijanskih osnovnih šol z Opčin.

V osmih letih aktivnega kulturnega ustvarjanja se je ansambel Igen predstavil na številnih množičnih akademijah, prireditvah, festivalih in gostovanjih. S Trnuljčico se je pravkar vrnil s turneje po Nemčiji, kjer je nastopal tako v Vzhodnem kot Zahodnem Berlinu, še prej pa je nastopal v Sovjetski zvezi in na svetovnem festivalu v Ankaru.

Na Opčinah so Trnuljčico odplesali že sedemdesetih. Polna dvorana Prosvetnega doma, ki je dihala z dogajanjem na odru, je bila dokaz, da mlado občinstvo potrebuje takšen domišljjski svet, in da mu je tudi umetnost giba vse bliže. Za koreografijo Trnuljčice sta poskrbela Igor Jelen in Tine Gorenjak, kostumografija je delo Dragice Lupše, scenska rešitev in izdelava mask pa Marije Cenc. Topel otroški aplavz je bil nagrada za organizirano prizadevanje Plesnega studia Celje in še posebej skupine Igen za uveljavitev sodobnega izraznega plesa kot izraza človekove elementarne potrebe, da z gibom in kulturo obvladovanja telesa izraža svojo osebnost.

Na koncu naj še zapišemo, je plesna skupina izvedla pred Trnuljčico novejšo točko z naslovom »Pobegnimo v svetlejšo prihodnost«, s katero so plesalci prikazali otroke različnih celin, ki iščejo svojega prijatelja in si želijo mir, srečo in vesel vstop v 21. stoletje.

Danes bo v Gropadi krajša slovesnost

Odpri bodo prve prostore domačega Zadružnega doma

Za Gropado in njene prebivalce bo nocoj pomemben večer, ob 20. uri bodo namreč s krajšo slovesnostjo in družabno prireditvijo odprli in jih predali v uporabo prostore v prvem nadstropju Zadružnega doma. V domu se že danes marsikaj dogaja, v bodoče pa bo v raznih prostorih potekala vsa dejavnost v vasi: od kulturnih do družabnih prireditev, od raznih srečanj, predavanj, pa do delovanja mešanega zbora Skala in mladih.

V prvem nadstropju doma, ki so ga začeli Gropajci graditi s tolikšno vne- mo in prizadevnostjo, je tako nared manjša dvorana, v kateri bo imel domači pevski zbor vaje in seje. Poleg te dvorane je manjša pisarna, kjer bodo uradi društvenega odbora in zadružnega odbora. Poleg te pa bo odprta še soba, namenjena mladim.

»Z deli smo hiteli, a nam vreme ni bilo najbolj naklonjeno«, nam je po telefonu povedal predsednik Saško Kalc. »Preveč vlage je bilo in tako nismo mogli do konca prebeliti sten, smo pa opravili vsa druga dela, kot je napeljava elektrike, ogrevanje itd.«

Na prireditvi so organizatorji nocojšnje slovesnosti povabili številne gos-

te, na primer župana in podžupana tržaške občine, predsednika in odbornike Kraške gorske skupnosti, deželne svetovalce Brezigarja, Budina in Tersarja, predsednika tržaške pokrajinske uprave, predstavnike Jugoslovanskega generalnega konzulata v Trstu, slovenske ustanove, organizacije ter društva, pa tudi župnika iz Bazovice in še mnoge druge.

Na slovesnosti bo poleg govorov in pozdravov, nastopil tudi mešani pevski zbor Skala, ki ga uspešno vodi Anastazija Purič. Sledila bo prijetna družabnost.

»Z nocojšnjo prireditvijo želimo sebi pa tudi vsem ostalim dokazati, da zastavljamo vse svoje sile in moči, da bi čim prej dogradili naš Zadružni dom. Upamo in želimo, da bi ga, če bomo šli po tej poti dalje, v letu 1990 tudi dogradili in ga s še večjo slovesnostjo dokončno odprli. Nocojšnja prireditve bo tudi zahvala vsem ustanovam, podjetjem in članom, projektantom in arhitektu, ki so nam, pa nam še bodo, pri gradnji pomagali. Dom bo za našo vas pa tudi za vsa slovenska skupnost velika pridobitev.« (N. L.)

Na seji rajonskega sveta za Vzhodni Kras

Razprava o lokaciji naselja Romov in o problemu prometa na Opčinah

V torek zvečer se je na svojem sedežu na Opčinah sestel rajonski svet za Vzhodni Kras. Pred vhomod v občinsko izpostavo je profesor Samo Pahor delil letake, s katerimi je opozarjal na potrebo po uvedbi dvojezičnosti.

Tudi na torkovi seji se je misovski svetovalec Coassin proslavil z nesramnim in nedemokratskim vedenjem. Ko je svetovalec Slovenske skupnosti Ozbič posegel v slovenščini, ga je misovec prekinil, češ da slovenščina ni uradni jezik. Temu nesprejemljivemu stališču so se seveda uprli vsi ostali svetovalci ter predsednik Turitto. Prišlo je do daljšega prerekanja, ki ga je bilo konec šele ko je Coassin zapustil dvorano. Vzhodnokraški rajonski svetovalci so nato razpravljali o lokaciji za postavitev naselja Romov. Pristojni občinski uradi so predlagali, da bi se skupina osemindvajsetih Romov naselila na Opčinah in sicer na jurskemu zemljišču v bližini pesjaka. Rajonski svetovalci pa so predlagali, naj bo to naselje bolj oddaljeno od hiš in so lokacijo zanj predvideli v bližini železniške proge. Menili so tudi, da mora Občina, preden naseli Rome, prostor primerno opremiti, to se pravi, da mora poskrbeti za napeljavo vode in elektrike ter zgraditi primerne sanitarije.

Daljši čas so se svetovalci ukvarjali z vprašanjem uporabe bivše kinodvorane v Ulici Fiordalisi, ki jo je pred nedavnim od državne uprave odkupil zasebnik, da bi tam uredil večje trgovsko središče. Svetovalci so soglasno

sklenili, da Občina preden izda kate-rekoli nove gradbene ali trgovske koncesije v naselju Villa Carsia, poskrbi za primerno in sekundarno urbanizacijo ter pripravi podrobnostni regulacijski načrt za to področje. Edini, ki se je zavzel za postavitev trgovskega centra, je bil misovec Coassin, ki pa se glasovanja ni udeležil. Stališče misovca so nekateri poslušalci - očitno dobro obveščeni - razlagali v luči dejstva, da je lastnik kinodvorane D'Orso pridobljeni sorodnik znanega desničarskega prvaka Dressija.

Nazadnje so svetovalci razpravljali o nekaterih manjših spremembah v prometni ureditvi Opčin. Vzvod za to razpravo je bila vrsta predlogov, ki jih je Združenje za zaščito Opčin že svojčas predložilo rajonskemu svetu. Rajonska komisija za promet, prevoze in gospodarske dejavnosti je o teh predlogih razpravljala dne 24. novembra. Zaključke, do katerih so se takrat dokopali svetovalci, je predstavil predsednik komisije socialist Purič. Komisija je predlagala izgradnjo večjega parkirišča v bližini pokopališča. To parkirišče bi uporabljali bodisi obiskovalci pokopališča kot uporabniki openškega tramvaja. Poleg tega je komisija predlagala naj Občina uredi nekaj parkirišč na dveh jurskih zemljiščih in na zasebnem zemljišču v bližini križišča med Ul. Della Vena in Ul. Ginepri. Združenje za zaščito Opčin je predlagalo uvedbo absolutne prepovedi parkiranja na obeh straneh

Narodne ulice od trga Monte Re do Bazoviške ulice. Svetovalci so menili, da je taka prepoved nesmiselna in da bi zadostovalo, da bi občinski redarji poskrbeli, da bi vozniki spoštovali obstoječe prepovedi, še posebej v bližini križišč. Komisija je predlagala uvedbo prepovedi parkiranja na obeh straneh Ul. della Vena od križišča z Narodno ulico do točke, kjer se konča obmejni zid postaje ACT. Poleg tega so svetovalci predlagali, naj bi v Ul. Ginepri promet potekal enosmerno. Ista določba bi veljala tudi v Ul. della Vena od križišča z Ul. Ginepri do križišča z Doberdobsko ulico. Poleg tega naj bi promet na Ul. Dei Salici potekal v obratni smeri kot doslej. Izhod te enosmerne ceste bi bil na Narodni ulici. Na Brdini pa bi morala občinska uprava zaznamovati parkirna mesta. Poleg tega je komisija predlagala naj bi promet na cesti, ki pelje iz Proseške ulice v Ul. Alpini in na Brdino potekal enosmerno. Ravnotako bi moral biti urejen promet na cesti, ki se iz Brdine vije do Proseške ceste v višini farne cerkve.

Walter Škerk

Obvestilo KZ

Danes zapade rok za prijave vin, ki jih je treba predložiti pristojnim občinskim uradom. Kmečka zveza vabi še zadnje zamudnike, naj pohitijo.

Predstavili so jo v gostilni Volnik Elegantna zgibanka o Vinski poti terana

Že pred časom smo poročali o zgibanki Vinske poti terana, ki jo je Slovensko deželno gospodarsko združenje pripravilo v sodelovanju s Kmečko zvezo in s pokroviteljstvom tržaške Pokrajine. Ravno Pokrajina je pred leti uredila Vinsko pot terana, ki so ga končno uvrstili med vina s zaščitenim poreklom. Pobuda je bila sicer vprašljivo izvedena, saj je pokrajinska uprava dala postaviti izključno italijanske smerokaze, velja pa poudariti, da se je v teh letih povpraševanje po teranu močno povečalo.

Z namenom, da bi to zanimanje ne upadlo, si je SDGZ zamislilo elegan-

tno zgibanko v štirih jezikih - v italijanski, slovenski, nemški in angleščini, ki bi nudila vrsto podatkov o samem teranu, gostilnah in vinogradnikih, kjer teran lahko dobimo, pa tudi o turističnih znamenitostih našega Krasa, ki jih seveda ni malo.

Včeraj je bila zgibanka, ki je bila natisnjena v 30.000 izvodih, tudi uradno predstavljena javnosti. Predstavitve je bila v gostilni Volnik v Repnu, kjer so se zbrali župani Občin, po katerih se v glavnem vije Vinska pot terana (Devin-Nabrežina, Zgonik in Repentabor), gostinci in vinogradniki ter predstavniki bančnih zavodov: Hranilnice in posojilnice z Opčin, Hranilnice in posojilnice iz Nabrežine in Tržaške kreditne banke, ki so finančno najbolj pripomogli, da je bila pobuda končno uresničena. Velja namreč poudariti, da je bila zgibanka tiskana v celoti s prispevki privatnikov, saj niso javne ustanove za to (slovensko) pobudo prispevale čisto ničesar, medtem ko so druge (italijanske) podobne pobude krile v celoti.

Predstavitve se je med drugimi udeležil tudi enolog Miran Vodopivec, ki je izčrpno orisal značilnosti terana, to se pravi svežega, nizkoalkoholnega vina s priznanimi zdravilnimi značilnostmi. Vodopivec je poudaril, da so prav taka vina danes najbolj uspešna na tržišču, ki se mu morajo naši vinogradniki vsekakor prilagoditi. Če bodo torej znali pravilno predstaviti svoj izdelek, se bodo lahko uveljavili ne samo na pokrajinskem ali deželnem, pač pa celo na evropskem tržišču. Vodopivec je nato tudi ocenil vzorce terana domačih vinogradnikov, ki so nudili vino za predstavitev in v elegantnimi steklenicami tudi dokazali željo po napredku in že dober kvaliteten nivo domačih proizvodnje. A. Š.

Na sliki (foto Magajna) enolog Vodopivec (drugi z desne) predstavlja prisotnim značilnosti terana.

Prometni nesreči s hudimi poškodbami

Včeraj proti večeru sta se na Tržaškem poleg številnih manjših prometnih nesreč pripetili tudi dve hujši. Na Krmenki se je z vespo 50 Franko Sabadin, rojen 12. 2. 1952, stanujoč v Domju št. 73, zaposlen na Občini Dolina, zaletel v avtomobil, ki je bil ustavljen na desni strani cestišča. Pri nesreči se je Sabadin hudo poškodoval po obrazu in desnii rami, za kar se bo moral zdraviti 40 dni.

V drugi nesreči pa je bil še huje poškodovan upokojenec Siverio Bertogna, ki se bo moral zaradi pretresa možganov ter zloma desne roke in noge zdraviti 90 dni. Bertogna, ki se je rodil leta 1915, je v bližini katarinske bolnišnice povozil avtomobil opel kaddett, ki ga je upravljajl V. Castorio.

† Sporočamo žalostno vest, da nas je v 80. letu starosti za vedno zapustil naš dragi

Franc Mahnič

IZ MERČ PRI SEŽANI

Pogreb bo danes, 14. t. m., ob 15. uri iz Dan pri Sežani na pokopališče v Merče.

Žalostno vest sporočajo žena Dragica, sinova Oskar in Alojz ter hči Anica z družinami.

Merče, Dane, Veliki Repen, 14. decembra 1989

Ob bridki in nenadni izgubi našega draga svaka in strica Danila Benčine žalujejo s svojci Zorko Orel, Ada, Gabrijela, Zorka in Igor z družinami

Ob smrti drage mame izreka Marjanu Pertotu in družini iskreno sožalje sekcija Slovenske skupnosti Zahodni Kras.

Arhitekt Visintini že predstavil študijo

Pokrajina se zavzema za ureditev Grljana

Zanimanje zasebnikov in javnih ustanov za ustrezno ureditev ali popolno preureditev najlepših kottičkov Tržaškega zaliva se je že pokazala z načrti za Milje, Barkovlje, Sesljan in Ribiško naselje. Nekateri načrti predvidevajo velika investicijska sredstva (Sesljan, Milje), drugi pa so omejeni predvsem na specializacijo ponudbe tako v turističnem kot navtičnem sektorju. Med zadnje sodi tudi načrt za ureditev Grljanskega zaliva, za katerega se zavzema Pokrajina Trst.

Da je njeno hotenje že ubralo konkretno pot, priča srečanje med pokrajinskim odborikom za gospodarsko načrtovanje Cannonejem in arhitektom Claudiom Visintinijem, ki je skupno s sodelavci Fotijem, Masolijem in Buccijem predstavil Cannoneju in pokrajinskemu funkcionarju Williamu Starcu prve zaključke študije za ureditev Grljana.

Naj takoj zapišemo, da načrt zajema okrog 50 hektarjev obširno področje med vilo Stavropulos, zalivom, Miramarskim parkom in Centrom za teoretsko fiziko. V prvi fazi so se arhitekti ukvarjali predvsem s splošno problematiko. Tako so ugotovili, da je nadvse zanimivo grljansko območje (in to ne le za mesto Trst) že dolgo zanemarjeno, oziroma da že dalj časa ni zabeležiti posegov, ki naj bi izboljšali stanovanjski fond, infrastrukture,

storitve in turistično ponudbo nasploh, čeravno se je v zadnjih letih Grljan precej spremenil. Prav tako so arhitekti ugotovili, da se doslej ni ustrezno upoštevala povezava s teritorijem in Krasom, ki obdajata Grljan. Iz študije vsekakor izhaja dejstvo, da je kraj izredno privlačen in da se dajo uresničiti številni posegi, ki naj bi ga krajinsko ovrednotili ter seveda opremili z ustreznimi strukturami.

Drevi na Opčinah srečanje z Z. Tavčar ob izidu nove knjige

Danes zvečer ob 20.30 prireajo v Knjižnici Pinko Tomažič in tovariši srečanje z avtorico Zoro Tavčar, ki je tudi članica Združenja književnikov Primorske in njegovega izvršnega odbora. Njeno novo, po vrsti tretjo samostojno knjigo, tokrat zbirko dvajsetih novel V kresu življenja, bo najprej predstavila profesorica in publicistka iz Ljubljane Marta Volžič, člani dramskega oddeska SKD Tabor pa bodo prebrali nekaj odlomkov iz predstavljene knjige. Sledil bo pogovor z avtorico. Prisrčno so vabljeni ljubitelji slovenske besede in prijatelji k čim številnejši udeležbi.

Poročilo z zadnje seje, ki je bila pred dnevi

Aktivisti in invalidi NOB obsojajo fašistične izbruhe

Ožji odbor Združenja aktivistov in invalidov NOB na Tržaškem je na svoji zadnji seji vzel v pretres zadnje fašistične protislovenske izpade, med katerimi so v povorki po mestu nemočno in s pabalinskimi psovkami žalili Slovence, v nekaterih slovenskih občinah na Krasu pa so v temi noči sistematično pomazali na desetne slovenskih smerokazov. Ne v prvem in ne v drugem primeru tega početja policijske in druge varnostne sile niso prečile. Po drugi strani pa je odbor Združenja aktivistov in invalidov NOB z zadoščenjem vzel na znanje javni nastop več kot 100 tržaških italijanskih kulturnih in znanstvenih osebnosti v podporo pravic slovenske narodnostne skupnosti in demokratičnega sožitja. Z zadovoljstvom so tudi naglasili dejstvo, da je tudi Deželna časnikarska zbornica javno obsodila prostaške žalitve na račun mlade časnikarke Primorskega dnevnika, ki je po službeni dolžnosti poročevalke spremljala misovsko povorko.

V tem vidu Združenje aktivistov in invalidov NOB znamenje vedno večje izoliranosti desničarskih sovražnikov demokratičnega sožitja v Trstu in nasprotnikov zakonitih pravic Slovencev.

Odbor Združenja zato v imenu idealov svobode in demokracije, za katere so se njegovi člani borili in žrtvovali,

ogorčeno obsoja fašistično početje in poziva vse demokratične, slovenske in italijanske ljudi in oblastne organe, da se mu zoperstavijo z vsemi zakonitimi sredstvi in načini, da Trst ne bo ostal madež v demokratičnih težnjah omikane Evrope.

Na skupni seji predstavnikov Društva slovenskih upokojencev in Združenja aktivistov in invalidov NOB pa so bile na dnevnem redu priprave za tradicionalno novoletno družabno srečanje članov in somišljenikov obeh organizacij, ki bo v vzhodnem foerju Kulturnega doma v petek, 29. t. m., z začetkom ob 17. uri.

Obvestilo Sindikata slovenske šole

Sindikat slovenske šole sporoča, da bo deželni šolski skrbnik o bjavil v soboto, 16. t. m., razpis o izrednem roku habilitacijskih izpitov za poučevanje na slovenskih šolah. Udeležili se ga bodo lahko suplenti, ki so v preteklem osemletju poučevali vsaj 360 dni na slovenskih šolah.

Zaradi stavke zapleti z vlaki

Vodstvo tržaškega železniškega območja, ki pravzaprav obsega celotno Furlanijo-Julijsko krajino, v posebnem sporočilu poziva uporabnike, naj od danes popoldne do sobote zvečer ne potujejo z vlakom. Vsedržavne stavke železničarjev se namreč udeležujejo tudi uslužbenci tržaškega območja.

Stavka se bo začela danes ob 14. uri in bo trajala do 21. ure 16. decembra. Odgovorni za železniški promet v deželi obveščajo nadalje, da bodo z avtobusi nadomestili samo nekatere od bistvenih zvez, ki jih v normalnih okoliščinah vzdržujejo vlaki.

Minister Bernini drugič doktor

Italijanski minister za prevoze Carlo Bernini je včeraj na tržaški univerzi drugič promoviral, in sicer na fakulteti za politične vede. Za tezo o »Povezavi med državnim in deželnim finančnim poslovanjem« je minister, ki je star 53 let, prejel najvišjo možno oceno 110 s pohvalo.

Za ministra Berninija je včerajšnja druga univerzitetna diploma, saj je pred časom že zaključil fakulteto za ekonomijo in trgovino na univerzi Ca' Foscari v Benetkah.

Afera okrog bivšega begunskega taborišča spet na sodišču

Afera okrog »zasedbe« bivšega begunskega taborišča s strani Koordinacijskega združenja kraških vasi je včeraj spet odmevala (v slovenščini) na tržaškem sodišču. Na preturi se je namreč začela obravnavati proti predsedniku KZKV Karlu Grgiču, ki so ga obtožili, da je - potem ko mu je Občina Trst dovolila uporabljati zemljišča - »vdril na omenjeno območje in ga, kljub pozivom Občine ni zapustil«. Kot je znano, je KZKV imelo dovoljenje uporabljati to območje (in Občina je nekaj let celo zagovarjala njegovo pravico), še preden ga je Občina prešla v koncesijo od države (kar lahko dokazuje Konzorcij za upravljanje muzeja De Henricquez, ki so pred 4 leti sklenili s KZKV dogovor, po katerem je Konzorcij zasedel del zemljišč.)

Proces se včeraj ni zaključil. Zaradi kaosa, ki je zavladal na sodišču zaradi uvedbe novega postopnika, so na preturi namreč »pozabili« poklicati prič obtožbe. Po zaslišanju Karla Grgiča, ki je pretorju obnovil dogodke, in nekaterih prič obrambe (odvetnik Bogdan Berdon jih je pozval kar 63, med katerimi so bili župan Spaccini, Zanetti, Dolhar, Cecovini, Brezigar, Jagodic, Spetič in številni drugi), so proces preložili na 17. januar 1990.

Odprli knjižnico znanstvenega imaginarija za otroke in mlade

Včeraj popoldne so v kongresnem centru tržaškega velesejma odprli Znanstveno knjižnico za mladino. Pravzaprav gre za nov odsek Laboratorija znanstvenega imaginarija, v katerem bodo hranili poljudnoznanstveno literaturo namenjeno mladini.

Za novonastalo knjižnico je sredstva

prispevala znana modna kreatorka Mila Schön.

Na sliki (foto Križmančič) z leve proti desni predsednik družbe Intercultural Society for Science and Art de Ferra, ravnatelj Laboratorija znanstvenega imaginarija Budinich, stilistka M. Schön in župan Richetti.

gledališča

ROSSETTI

Nocoj ob 20.30 (red četrtek) bo gledališče Teatro di Genova ponovilo delo I FISICI Friedricha Dürrenmatta. Režija Marco Sciaccaluga. V abonmaju: odrezek št. 5. Prodaja vstopnic pri osrednji blagajni v Pasaži Protti.

VERDI

Simfonična sezona gledališča Verdi 1989-90 - Pri blagajni gledališča je v teku razdeljevanje abonmajev za red A, B, D, L.

Nocoj ob 20. uri (red F) bo na sporedu ponovitev opere F. Cilee ADRIANA LANCOUVREUR. Režiser Alberto Fassini, dirigent Daniel Oren. Naslednja predstava bo v nedeljo za red G.

TEATRO CRISTALLO - LA CONTRADA

Nocoj ob 20.30 ponovitev predstave STORIE D'AMORE. Režija Francesco Macedonio. Nastopajo Laura Tavanti, Ariella Reggio, Carlo Montagna, Mimmo Lo Vecchio. Predstava je v abonmaju. Predprodaja vstopnic pri blagajni gledališča in pri osrednji blagajni v Pasaži Protti.

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE
Gostuje po osnovnih šolah z rusko pravljico POJDI NE VEM KAM v režiji in priredbi Marka Sosiča, danes, 14. t. m., ob 9.40 v Borštu in ob 11. uri v Ricmanjih; jutri, 15. t. m., ob 9.30 v Mačkoljah in ob 11. uri v Dolini in v soboto, 16. t. m., ob 9.30 v Bazovici ter ob 11.30 v Gro-padi.

koncerti

Società dei concerti - Tržaško koncertno društvo - V ponedeljek, 15. januarja 1990, ob 20.30 bo v gledališču Rossetti nastopil KVARTET FAURE.

Danes, 14. t. m., ob 21.30 bo v diskoteki MATT Zadruga LA COLLINA v Sesslanu 54/e na sporedu koncert GINA PAOLIIJA. Pobudo je podprla Pokrajina Trst, Občina Trst, Krajevna zdravstvena enota št. 1, Vladni komisariat in Proveditorat za šolstvo. Predprodaja vstopnic je v teku pri zadrugi LA COLLINA, Ul. S. Cilino 16, tel. 577927.

V veliki dvorani Krožka za kulturo in umetnost - Ul. S. Carlo 2 - bo danes, 14. t. m., ob 17.30 na sporedu koncert ruskega pianista Dimitrija Klimova. Na sporedu skladbe Rachmaninova, Skrjabinina, Golovina, Jermolaeva, Silvestrova.

Glasbena matica Trst - koncertna sezona 1989/90, obvešča cenjene abonente in obiskovalce naših koncertov, da je klavirski recital KATJE MILIČ, napovedan za 14. decembra, prenešen na 10. aprila 1990.

Glasbena matica Trst vabi na interna nastopa danes, 14. in v četrtek, 21. t. m., ob 17. uri v Gallusovi dvorani v Ul. R. Manna 29.

razne prireditve

Knjižnica Pinko Tomažič in tovariši, Opčine - Prosvetni dom. Vabi na predstavitev nove knjige domače avtorice Zore Tavčar OB KRESU ŽIVLJENJA. Sodelujejo: prof. Marta Vozlič iz Ljubljane, domači recitatorji in avtorica. Večer bo danes, 14. t. m., ob 20.30.

Sklad Mitja Čuk priredi jutri, 15. t. m., ob 20. uri v Prosvetnem domu na Opčinah še zadnjo licitacijo slik z razstave POMAGAJMO OTROKOM. Vabljeni!

SKD Vigred prireja jutri, 15. t. m., ob 20.30 v društvenih prostorih DRUŽABNI VEČER. Gosta večera bosta Zoran Lupinc in ŽPZ Stu ledi. Ob tej priliki bo tudi včlanjevanje za leto 1990.

SKD Barkovlje, Ul. Cerreto 12, vabi na DIPLOMSKI KONCERT ALEKSANDRE PERTOT - SOLOPETJE, klavirska spremljava Barbara Kordaš - v soboto, 16. t. m., ob 20. uri.

Godba na pihala iz Ricmanj vabi na ZAKLJUČNI KONCERT, ki bo v soboto, 16. t. m., ob 20.30 v občinskem gledališču F. Prešeren v Boljuncu. Sodeloval bo Tržaški trobilni kvintet.

Podporno društvo v Rojanu vabi članke in njihove svojce na DRUŽABNOST ob koncu leta, ki bo v soboto, 16. t. m., ob 17. uri v Ul. degli Apiari 31.

V nedeljo, 17. t. m., bo v Športno-kulturnem središču v Zgoniku ob 17. uri 5. KONCERT PEVSKIH ZBOROV V DOBRODELNE NAMENE. Sodelujejo zbori: Doberdob, Dekliški zbor GM, Vasilij Mirk, zbor iz Bassana del Grappa, Zlatorog iz Vipave in Sveti Jernej z Opčin. Izkupiček bo za Sklad Mitja Čuk.

Društvo slovenskih izobražencev v Trstu vabi v ponedeljek, 18. t. m., na SKLEPNI VEČER v tem letu, na katerem bo podal svojo božično misel p. Marko Rupnik. Večer v Peterlinovi dvorani se bo pričel ob 20.30.

SLOVENSKO
PLANINSKO
DRUŠTVO
TRST

prireja danes, 14. t. m., tradicionalni vsakoletni

DRUŠTVENI VEČER

s prikazom diapozitivov z letošnje pravkar zaključene visokogorske sezone.

Večer bo v Gregorčičevi dvorani v Trstu (Ul. sv. Franciška 20, 2. nad.) s pričetkom ob 20.30. Vabljeni!

SLOVENSKO
STALNO
GLEDALIŠČE

MARIJ ČUK

Lepo je v naši domovini biti

Krstna uprizoritev

Režija JOŽE BABIČ

PONOVITVE:

Danes, 14. t. m., ob 20.30 - Abonma RED E

v soboto, 16. t. m., ob 20.30 - Abonma RED F

v nedeljo, 17. t. m., ob 16. uri - Abonma RED G

DRUŠTVO
ZAMEJSKIH
LIKOVNIKOV

V soboto, 16. t. m., ob 18. uri
odprtje razstave

beneških likovnikov

v prostorih KD Ivan Cankar v
Ul. Giuliani.

izleti

SPDT prireja na veliko povpraševanje še en izlet v Marano Lagunare in sicer v nedeljo, 21. januarja 1990. Izlet je primeren za ljubitelje narave in ptic. Vpisovanje na ZSSDI (tel. 767304) nepreklicno do 31. decembra 1989. Pri vpisu je treba vplačati celotno ceno za izlet 40.000 lir, v kateri je vključena vožnja z avtobusom, vožnja z ladjo in kosilo.

SPDT vabi svoje člane planince, da se v nedeljo, 17. decembra, udeležijo tradicionalnega zimskega pohoda na Javornik skupaj s planinci Obalnega planinskega društva iz Kopa. Vsa pojasnila za prevoz in vzpon daje odbornik Aleksij Civardi, tel. 415336.

kino

ARISTON - Dvorana rezervirana. Jutri: Mystery Train.
EXCELSIOR - 16.00, 22.00 Un'arida stagione bianca, i. Marlon Brando, Donald Sutherland.

EXCELSIOR AZZURRA - 17.30, 21.45 Voglio tornare a casa, r. Alain Resnais, i. Gerard Depardieu.

NAZIONALE I - 16.30, 22.15 Kickboxer, il nuovo guerriero, i. J. C. Van Damme.

NAZIONALE II - 16.30, 22.10 Non guardarmi, non ti sento, kom., i. Gene Wilder, Richard Pryor.

NAZIONALE III - 16.20, 22.10 La bestia nera, calda e dolce, porn., □□

NAZIONALE IV - 16.30, 22.15 Senza indizio, kom., i. Michael Caine.

GRATTACIELO - 16.30, 22.15 Quattro pazzi in libertà.

MIGNON - 16.30, 22.15 Johnny il bello.

EDEN - 15.30, 22.00 Calde voglie insaziabili, porn., □□

CAPITOL - Danes zaprto.

LUMIERE - 16.30, 22.15 Mignon è partita, r. F. Archibugi, i. S. Sandrelli.

ALCIONE - 16.00, 22.15 Skin Deep - Il piacere è tutto mio, r. Blake Edwards.

RADIO - 15.30, 21.30 Il caldo vizio di Amber, porn., □□

Prepovedano mladini pod 14. letom □ - 18. letom □□

šolske vesti

Ravnateljstvo DTT Žiga Zois z odlokom za geometre v Trstu sporoča, da bodo roditeljski sestanki (skupne govorilne ure) za posamezne razrede po naslednjem razporedu: danes, 14. t. m., na sedežu zavoda, Vrdelska cesta 13/2, ob 17. uri: 3. a, 3. b, 4. c in 5. c; ob 18.30: 4. a, 5. a, 4. b, 5. b in 3. c; jutri, 15. t. m., na podružnici v paviljonu B v Ul. S. Cilino 16, ob 17. uri: 1. a, 2. b, 2. c, 3. geom., 4. geom in 5. geom in ob 18.30: 2. a, 1. b, 1. c, 2. c, 1. geom in 2. geom.

DUŠAN HREŠČAK

ima danes 80 let.

Ob visokem življenjskem jubileju nekdanjemu glavnemu uredniku čestitajo novinarji Primorskega dnevnika.

Nekdanjemu dolgoletnemu predsedniku upravnega odbora

DUŠANU HREŠČAKU

iskreno čestita ob 80. rojstnem dnevu

Glasbena matica

čestitke

Vzgojiteljici Anka in Mara, gospe Gracijela, gospe Pavla in starši otrok vrtca v Dijaškem domu iskreno čestitajo Ivanu, sestrici Miheli in staršem ob rojstvu malega KLEMENA.

včeraj-danes

Danes, ČETRTEK, 14. decembra-1989
VOJMR

Sonce vzide ob 7.38 in zatone ob 16.21
- Dolžina dneva 8.43 - Luna vzide ob 18.10 in zatone ob 9.34.

Jutri, PETEK, 15. decembra 1989
CVETANA

PLIMOVANJE DANES: ob 3.53 najnižja -7 cm, ob 9.29 najvišja 47 cm, ob 16.34 najnižja -68 cm, ob 23.31 najvišja 35 cm.

VREME VČERAJ: temperatura zraka 4,2 stopinje, zračni tlak 1010,4 mb pada, brezvetrije, vlaga 89-odstotna, v jutranjih urah je padlo 4,6 mm dežja, nebo oblačno, morje mirno, temperatura morja 10 stopinj.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILA STA SE: Marco Mallardi, Michela Spangaro.

UMRLI SO: 77-letna Adelia Mayer vd. Pregl, 88-letna Giulia Pavlsy vd. Corcella, 65-letni Gino Gabucci, 80-letni Giuseppe Castellano, 87-letna Giovanna Zerial vd. Kocian, 79-letni Francesco Patuanelli, 85-letni Angelo Dovier, 82-letni Giovanni Apostoli, 80-letni Giuseppe Moscarda, 91-letna Maria Mazalors, 67-letna Marcella Ugrin vd. De Cesco, 65-letni Oreste Umech, 81-letna Italia Meneghetti, 94-letna Anna Bettio vd. Seriani, 58-letna Maddalena Panunzio por. Cugini.

DNEVNA IN NOČNA SLUŽBA LEKARN

Od ponedeljka, 11.,

do sobote, 16. decembra 1989

Dnevna služba - od 8.30 do 19.30
Trg Cavana 1, Trg V. Giotti 1, Largo Osoppo 1, Ul. Zorutti 19, Lungomare Venezia 3 (Milje).

FERNETIČI (tel. 416212) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Dnevna služba - od 19.30 do 20.30

Trg Cavana 1, Trg V. Giotti 1, Largo Osoppo 1 (Greta), Ul. Zorutti 19, Trg Oberdan 2, Ul. T. Vecellio 24, Lungomare Venezia 3 (Milje).

FERNETIČI (tel. 416212) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

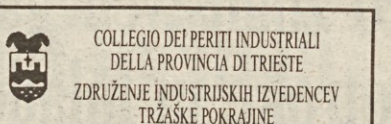
Nočna služba - od 20.30 do 8.30

Trg Oberdan 2, Ul. T. Vecellio 24, Lungomare Venezia 3 (Milje).

FERNETIČI (tel. 416212) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA

Nočna služba od 20. do 8. ure, tel. 7761, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

COLLEGIO DEI PERITI INDUSTRIALI DELLA PROVINCIA DI TRIESTE

ZDRUŽENJE INDUSTRIJSKIH IZVEDENCEV TRŽAŠKE POKRAJINE

Obveščamo vse člane, da bo redni občni zbor za izvolitev novega upravnega sveta 1990-1991

15. decembra 1989 ob 18. uri

v veliki dvorani I.T.I.S. »A. VOLTA«

Upravni svet

razstave

V TK Galeriji, Ul. sv. Franciška 20, je odprta razstava ZORANA MUŠICA - slike in grafike.

V muzeju Sartorio je do 21. januarja 1990 na ogled razstava o ruskih baletih Diaghileva. Urnik: vsak dan razen ponedeljka od 9.00 do 13.00 in od 16.00 do 19.00. V muzeju je na ogled tudi zanimiva razstava o čarobnih svetilkah.

V razstavnih dvorani Ljudske knjižnice - Ul. Teatro Romano 7 - je na ogled do 16. decembra razstava ilustracij za otroke PIERA VENTURE. Urnik: ponedeljek, četrtek, petek 16.00-18.00, torek, sredo in sobota 10.00-12.00.

V galeriji Al Bastione - Ul. Venezian 15 - je na ogled razstava LUCIANA CRIVELLARIJA.

V galeriji Cartesius - Ul. Marconi 16 - je do 6. januarja 1990 odprta razstava izbranih del tržaških likovnikov.

V foyerju Kulturnega doma v Trstu je odprta razstava ob 120-LETNICI SLOVENSKEGA ŠPORTA NA TRŽAŠKEM. Ogledate si jo lahko v jutranjih urah ter na prireditvah v Kulturnem domu.

Društvo zamejskih likovnikov vabi v soboto, 16. t. m., ob 18. uri odprtje razstave BENEŠKIH LIKOVNIKOV v prostorih KD Ivan Cankar v Ul. Giuliani.

razna obvestila

Danes v KGB - KULTURNI VEČER Stanko P'hu.

Slovenska zamejska skavtska organizacija - Vod Jelenov z Opčin prireja nabirko starega papirja na Opčinah jutri, 15. t. m., od 15. ure dalje. Papir lahko pustite pred hišnimi vrati, prinesete v opensko župnišče ali sporočite svoj naslov na tel. št. 212289.

V mali dvorani Sirkovega doma v Križu bo v soboto, 16. t. m., ob 18. uri vaški sestanek o pripravi na proslavo 45-letnice osvoboditve, ki bo prihodnje-ga aprila v Križu. Srečanje prireja vaški pripravljalni odbor.

KD Fran Venturini od Domja sporoča, da se vrši na sedežu vpisovanje za silvestrovanje vsak dan v popoldanskih urah.

prispevki

Ob obletnici smrti Pina Lakoviča daruje žena Olga 20.000 lir za ŠD Breg.

Namesto cvetja na grob pok. Marije Petaros vd. Žagar daruje Marija z možem Romanom Kraljem (Kovešev) 20.000 lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB v Bazovici.

mali oglasi

PRODAJAM trgovino sadja in zelenjave v Gorici. Tel. (0481) 535734.

PRODAM 6.000 kv. m travnika na Peči (Sovodnje). Tel. (0481) 30858.

PRODAM fiat 126 bis, bele barve, letnik 1988. Tel. 226752.

PRODAM A 112 junior, star pet let, prevoženih 45.000 km, edini lastnik. Tel. ob večernih urah na št. 228607.

PRODAM smrekove tramove, dolge od 5 do 6 m. Tel. (040) 200201 od 18. do 19. ure.

PRODAM 320 i BMW, letnik '85 v odličnem stanju, air condition, pomična streha, hi - fi in druga oprema. Tel. 211340 od 14. do 14.30.

PRODAM lancia delta integrale, letnik '88, prevoženih 18.000 lir km. Tel. 226609 ob večernih urah.

OSMICO je v Borštu odprl Danilo Glavina.

OSMICO ima odprto Zvonko Ostrouška. Toči belo vino in teran.

BERTO TONKIČ je v Doberdobu na Tržaški cesti odprl osmico, kjer nudi svež prigrizek in domačo pijačo.

FARMA KRALJIČ - Prebeneg 85, tel. 231846, prodaja žive kokoši po 3.000 lir in posušeni gnoj v vrečah po 25 kg po konkurenčni ceni.

HLAVATYJEV akvarel kot božično darilo. Ugodna cena. Tel. na št. 413142 po 20. uri.

KUPIM hišico ali stanovanje na Krasu ali v okolici Trsta. Tel. 827094 po 19. uri.

PUJSKI so se zdebili, zato smo jih zaklali in iz njih dobre klobase in kožarice pripravili. Če vam je dober tek tel. na št. (0481) 78268.

AGENCIJA MARCO POLO prireja silvestrovanje v Zagrebu in Val Cenisu.

Ugodna cena. Za informacije tel. na št. 200150.

ODDAJAM poslovne prostore v Šempetru. Informacije dobite na št. (003865) 23788.

GOSPOSKA družina iz Vidma išče hišnega pomočnika/ka, od 30 do 50 let, dobra/er kuharica/ar in garderobier/ka/er. Delovni urnik od 8. do 21. ure s primernim popoldanskim premorom, sobota popoldan in nedelja prosti. Plača nad povprečjem z ločenim stanovanjem. Obvezno voziško dovoljenje. Tel. na št. (0452) 23801 od 17. do 20. ure.

SUHA drva za kurjavo prodam. Tel. 421508 po 20. uri.

TERAPEVTIČNE odeje Merinos, priporočljive za revmatike in obolele za artrozo prodajam po ugodni ceni. Informacije: Mario Devetak, Ul. Zanetti 22/A, Sovodnje ob Soči, tel. (0481) 882112 ob uri kosila.

22-LETNA tajnica išče katerokoli zaposlitev. Tel. na št. 229402.

DRAGULJARNA MALALAN, Opčine - Narodna ul. 28, obvešča, da je odprta v nedeljo, 17. in ponedeljek, 18. t. m., od 10. do 12.30 in od 15.30 do 19. ure.

19-LETNI elektronski tehnik z voziškim dovoljenjem išče tudi začasno karkšnokoli zaposlitev. Tel. 762259.

SLUŽBO DOBI šef/inja za hotelsko recepcijo, strokovno usposobljen/na ter knjigovodja/kinja za hotelsko administracijo last delniške družbe. Samo pismene ponudbe poslati na naslov: Palace hotel, Korzo Italia 63, 34170 Gorica.

TRŽAŠKA družina zaposli stalno varuško za dva otroka. Žaželeno znanje italijanščine, konec tedna prost, plačilo po dogovoru. Telef. (040) 575181 med 20.30 in 21.30.

Izšla je TRETJA KNJIGA

ENCIKLOPEDIJE SLOVENIJE

Dobite jo v **TK** TRŽAŠKI KNJIGARNI

agrar S.R.L.

IMPORT - EXPORT
ZASTOPSTVA

TRST

Ul. Valdirivo 19
Tel. (040) 631900, 631846
Telex 460195

VRTNARSTVO

"Il Giardiniere"

— drevesa
— grmičje
— sadno drevje
— božična drevesca

34017 TRST — Prosek 1000 — Tel. (040) 251130

menjalnica

13. 12. 1989

TUJE VALUTE	FIXING MILAN	BANKOVCI TRST	TUJE VALUTE	FIXING MILAN	BANKOVCI TRST
Ameriški dolar	1284,500	1265.—	Japonski jen	8,914	8,800
Nemška marka	743,500	738.—	Švicarski frank	820,520	812.—
Francoški frank	217,500	214.—	Avstrijski šiling	105,765	104,800
Holandski florint ...	659,060	654.—	Norveška krona	192,69	189.—
Belgijski frank	35,356	34,700	Švedska krona	205,750	202.—
Funt šterling	2062,300	2030.—	Portugalski eskudo ..	8,473	8.—
Irski šterling	1962.—	1930.—	Španska peseta	11,504	11,200
Danska krona	191,830	187.—	Avstralski dolar	1011,150	970.—
Grška dramma	8,080	7,600	Jugoslov. dinar	—	0,009
Kanadski dolar	1104,500	1080.—	ECU	1507,550	—

KRIŽ KRAŽ

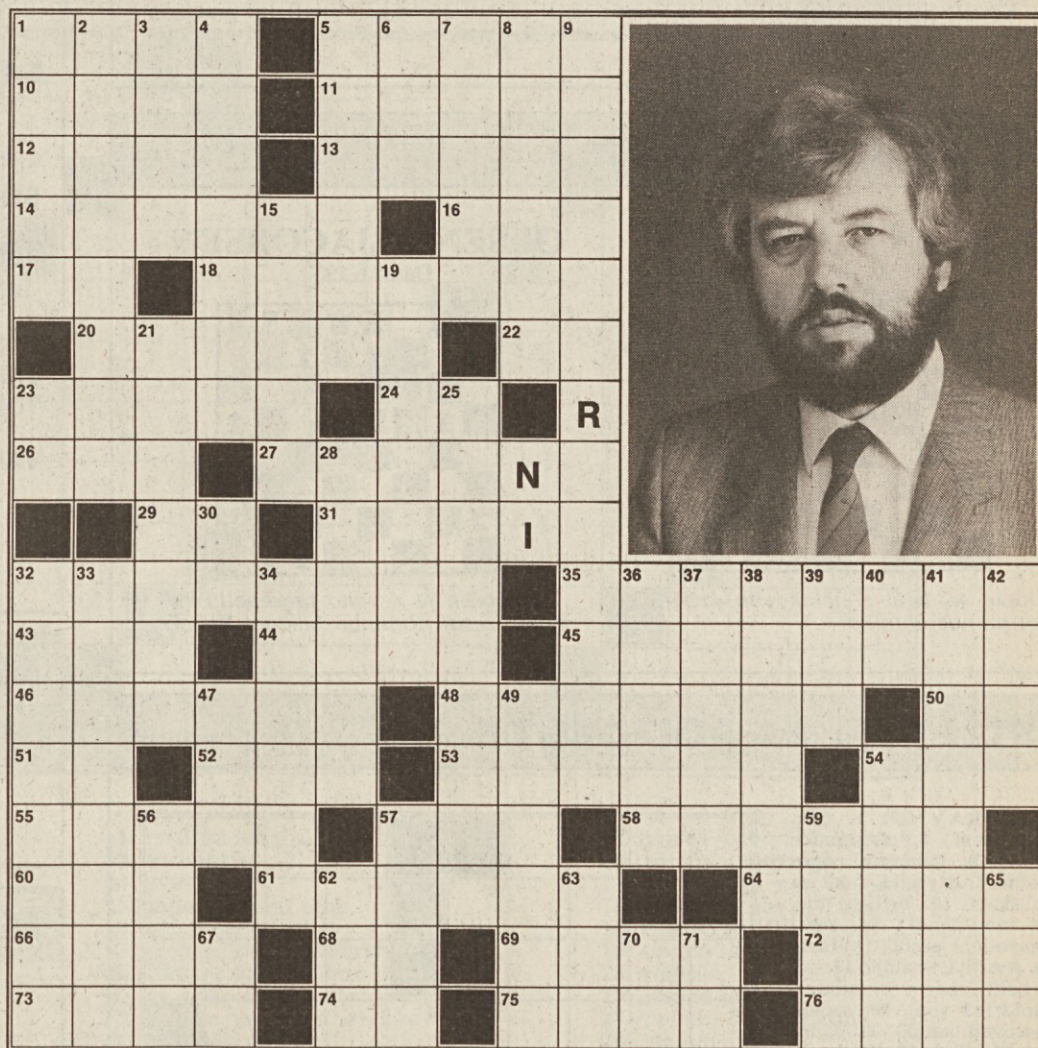
PRILOGA PRIMORSKEGA DNEVNIKA — ŠT. 28

KRIŽANKA Z NAŠIM DRUŽBENOPOLITIČNIM DELAVCEM

(edson)

VODORAVNO:

1. je lahko tudi ... suženjski, 5. srednje velik ptič, 10. bivša italijanska atletinja Simeoni, 11. muza ljubezenskega pesništva, 12. znak za množenje, 13. penzija, 14. zgodaj zrelo sadje, 16. žensko osebno ime, 17. nemška marka, 18. stara ... Koroška, 20. zahodnonemški politik (Willy), 22. Narodna banka, 23. časi brez miru, 24. desni pritok Morave, 26. krilo rimske legije, 27. pazderji, 29. osebni zaimek, 31. evropska prestolnica, 32. priprava za stiskanje, 35. evropski prebivalec, 43. kitajska utežna mera, 44. atletska disciplina, 45. veda o dedovanju lastnosti staršev na potomce, 46. področje imama, 48. človek, ki trezno presoja, 50. Ascoli Piceno, 51. avt. oznaka Leskovca, 52. filmska igralka Gardner, 53. dežela v Italiji, 54. naša okrajšava za USA, 55. filmska igralka Papas, 57. okroglo število, 58. francoski dramski pesnik (Jean-Baptiste), 60. kurirji, 61. istrsko letovišče, 64. belgijski pevec, italijanskega porekla, 66. umažana teža, 68. znak za kemijsko prvino selen, 69. ruski pisatelj (Ilja Arnoldovič), 72. oksid, 73. špansko žensko ime, 74. Tedenska tribuna, 75. sovjetska tiskovna agencija, 76. obsežno kraško višavje na Hrvaškem.

NAVPIČNO:

1. koničasto kladivo za klepanje mlinjskih kamnov, 2. trčenje, 3. alžirska luka, 4. majhna evropska državica, 5. velika mačka s črnimi pegami, 6. makedonsko kolo, 7. del roke, 8. Turek, 9. glej sliko, 15. zbor devetih pevcev, 19. brisača, 21. lastnost rjavega, 23. avt. oznaka Valjeva, 25. dlakocepski vestni uradniki, 28. razširjeno tropsko drevo iz Južne Amerike, 30. Ingemar Stenmark, 32. prištaši lepega sloga, 33. mongolski osvajalec (tudi

Timurlenk), 34. Meškovo ime, 36. selenu podobna kovina, 37. ljubkovalno žensko ime, 38. kol, na katerem visi lesa, 39. ameriška multinacionalna družba, 40. John Irving, 41. visokošolec, 42. ovčje ali kozje usnje za ročne torbice, 47. britanski otok, 49. vulkaniziran kavčuk črne barve, 54. simboli, 56. originalno ime za Irsko, 57. slovenska smučarka (Mateja), 59. malik, vzor, 62. konica, 63. Jugoslovanska ljudska armada, 65. nadležna žuželka, 67. visoka igralna karta, 70. Josip Stritar, 71. Friedrich Schiller.

- Ime egiptovskega predsednika Mubara-
ka?
☐ Marsa
☐ Olna
☐ Hosni
- Kdo je odkril, da so rastline zgrajene iz celic?
☐ Mathias Schleiden
☐ Johann Schlann
☐ Max Scheler
- Ime sloviite italijanske plesalke Savigna-
no?
☐ Daria
☐ Maria
☐ Luciana
- V katerem klubu v ZRN je igral sedanji
nogometaš Sampdoria, Slovenec Srečko
katanec?
☐ Borussia D.
☐ Stuttgart
☐ Eintracht
- Naziv kulturnega društva iz Repentabra?
☐ Kraški dom
☐ Tabor
☐ Valentin Vodnik
- V kateri državi se nahaja mesto Medel-
lin?
☐ v Čilu
☐ v Kolumbiji
☐ v Peruju
- Ime slavnega violončelista Rostropovi-
ča?
☐ Mstislav
☐ Boris
☐ Vladimir
- Iz katere države je šahovski vele mojster
Jan Timman?
☐ Švedske
☐ Nizozemske
☐ Danske
- Kdo je predsednik poljske vlade?
☐ Mazowiecki
☐ Rakowski
☐ Skupiszewski
- Kdo je sedanji predsednik SPDT?
☐ A. Sirk
☐ D. Jelinčič
☐ L. Abram

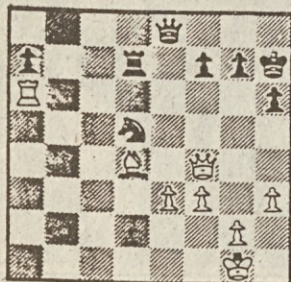
Kdor je pravilno odgovoril na vsa vprašanja, si zasluži oceno odlično. Devet pravilnih odgovorov je »devetica«, osem pravilnih odgovorov je »osmica«, itd. Pet ali manj pravilnih odgovorov je ocena - negativna.

ŠAHOVSKA PROBLEMA

(jelinčič)

FURMAN - HOLMOV

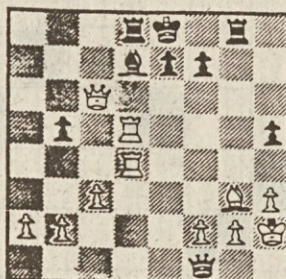
SZ 1963

Kako je beli z učinkovito žrtvijo
matiral nasprotnika?

OLSEN - JACOBSEN

Danska 1953

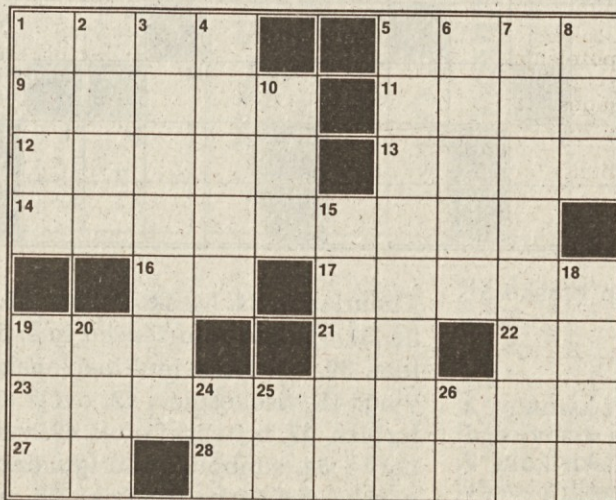
Jacobsen je z vrsto presenetljivih
potez sesul obrambo belega. Kako?

KRIŽANKA ZA POLIGLOTE

(edson)

VODORAVNO: 1. čas, doba (nem.), 5. lonci, ročke (angl.), 9. milansko nogo-
metno društvo, 11. reka na Poljskem, 12. bršljani (it.), 13. brati (angl.), 14. ruski romantični pesnik (Mihail), 16. Avstrija, Španija, 17. av-
strijski operni skladatelj (Gottfried von), 19. sedeti, zborovati (angl.), 21. Gun-
nar Nordhal, 22. Ravenna, 23. pripraviti se (it.), 27. Anatolij Karpov, 28. vzgoji-
telj, trener (angl.).

NAVPIČNO: 1. cilj (nem.), 2. konec, kraj (nem.), 3. po-
noviti (angl.), 4. toplice (it.), 5. vratarji (it.), 6. koncertna ali plesna dvorana, 7. pre-
čen; poprečnost (angl.), 8. žalosten, beden (angl.), 10. kazniv (it.), 15. črnka (it.), 18. it. smukac (Michael), 19. belgijsko zdravilišče, 20. je-
ziti, utruditi se (angl.), 24. Pistoia, 25. Arezzo, 26. Ro-
munija, Norveška.

V oklepaju so označene okrajšave angl. za prevod v angleščino, it. za prevod v italijanščino in nem. za prevod v nemščino.

SLOVARČEK

- EINEM** — avstrijski skladatelj; opere, baleti (»Turandot«); komorna glas-
ba.
- IKEBANA** — način aranžiranja cvetic.
- ILFJ** — pravo ime je Frajnzilber; ruski pisatelj, ki je skupaj z I. Petrovom pisal satirične novele in povesti kot »Dvanajst stolov«, »Zlato tele« itd. (Ilja Arnoldovič, 1897 - 1937)
- MAAS** — nizozemsko ime za reko Me-use.
- NAL** — kralj iz Mahabharate.
- OSKRD** — koničasto kladivo za klepa-
nje mlinskih kamnov.
- PRATI** — italijanski rodoljubni in lju-
bezinski pesnik. Rodil se je v Campomaggioreju blizu Trenta. (Giovanni, 1814 - 1884)
- SANTI** — italijanski slikar, oče Raffa-
ella Sanzia. Živel je v Urbinu, kjer se je rodil Raffaello. Zaslovel je le, ker je bil oče Raffaella in njegov stil je bil več drugačen od sina, ki se je učil pri Peruginu. (Giovanni, 1440 - 1494)
- SIROLA** — italijanski teniški igralec, ki je bil v dvojici z Nicolo Piet-rangelijem kar enajstkrat italijan-
ski državni prvak. Rodil se je na Reki leta 1928. (Orlando)
- STRAGULA** — linoleju podobna (slab-
ša) talna obloga.
- TAMERLAN** — mongolski osvajalec, ki je podjarmil srednjo Azijo, Sever-
no Indijo, Perzijo in velik del Prednje Azije. Tudi Timurlenk, Timur, 1336 - 1405.
- TAN** — kitajska utežna mera.
- TOR** — v nordijski mitologiji bog gro-
ma.
- VARGAS** — brazilski politik in od 1951 do 1954 predsednik vlade; vladal je diktatorsko; med njego-
vo vlado je bila zelo uspešna in-
dustrializacija. (Getulio), 1883 - 1954)

ANAGRAMI

(šm)

BIK nikoli ni bil,
VOLJA velika je še ved-
no njegova odlika,
SIL mnogo sprostil je v li-
kih svojih

PREMIKALNICA

(a-r)

PIKANJE
EPIZONA
GROPADA
KAZALEC
NAREZEK

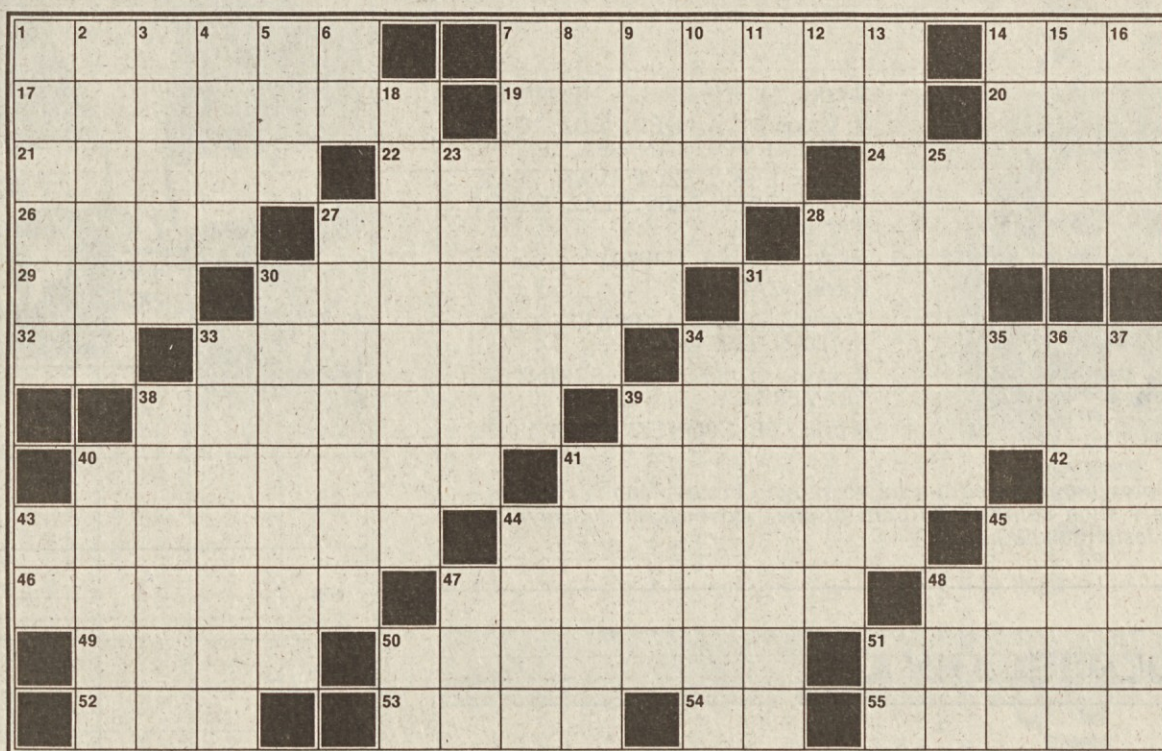
Gornje besede premikajte drugo pod drugo tako, da boste dobili v treh zapo-
rednih navpičnih vrstah tri slovenska obmorska mesta.

KRIŽKRAŽEVI SODELAVCI

V tej številki so sodelovali:

Dušan JELINČIČ,
Aleksander MUŽINA
in Mario Šušterčič

Ilustrator: Barbara BONETA

VODORAVNO:

1. vzbujajo halucinacije,
7. napaka pri skoku v daljino,
14. etiopski plemiški naslov,
17. reka v Južni Ameriki,
19. zdravilišče na severnoitalijanski rivieri,
20. pojav pri gorenju,
21. glavno mesto Oregona,
22. postavka, trditev,
24. zid,
26. naše namiznoteniško društvo,
27. gibanja,
29. predlog pred nizozemskimi imeni,
30. poganjek, mlada rastlina ali žival,
31. ameriška filmska zvezda,
32. arabski žrebec,
33. žensko ljubkovalno ime,
34. letopisci,
38. varstva, varčevanja,
39. stroj za pletenje,
40. umetno dobljena kemijska spojina ... kot saharin,
41. majhna brada,

42. znak za kemijsko prvino telur,
43. poželenje,
44. svinja,
45. jugoslovanski otok,
46. kip Matere božje,
47. srebrno bela kovina,
48. filmska igralka Turner,
49. so lahko rosna ...
50. gorske rastline z belimi cveti,
51. izraelski politik,
52. jugoslovanski košarkarski strokovnjak Nikolić,
53. tisoč kilogramov,
54. Ivan Cankar,
55. sir iz kislega mleka.

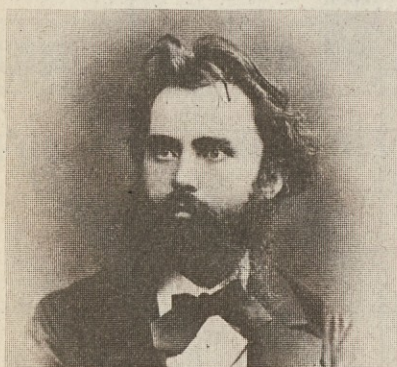
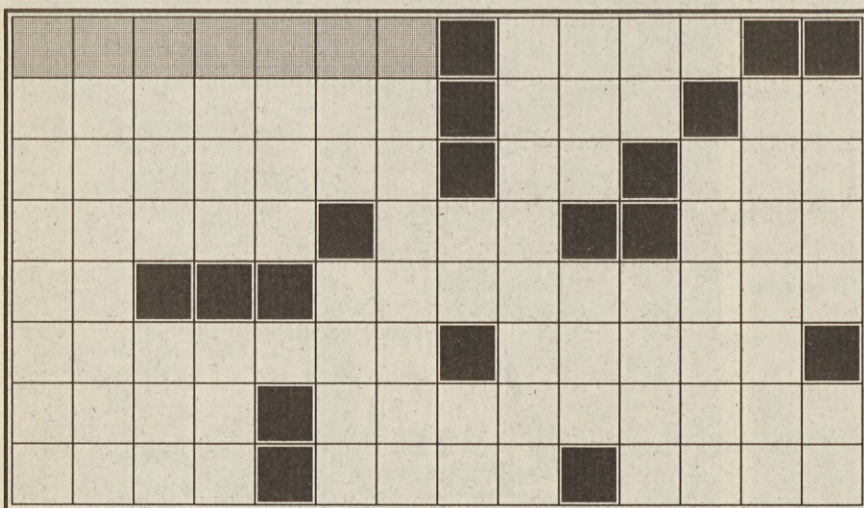
NAVPIČNO:

1. glej levo sliko,
2. najvišja gora v Turčiji,
3. glej desno sliko,
4. tuje žensko ime,
5. lomitev,
6. Anatolij Karpov,
7. črta, ki ne spreminja svoje smeri,
8. majhna rama,
9. pripovedništvo,
10. davni Germani,
11. pod,

12. pijača starih Slovanov,
13. pismo ... ambasadorja,
14. pristaniško mesto v Arabiji,
15. ameriška pevka Turner,
16. filmski igralec Sharif,
18. opravljanje,
23. redišče,
25. lesene sklede,
27. poletni gorski pašnik,
28. stotka,
30. slovenska tedenska revija,
31. prst na roki,
33. blamaža,
34. zgledni pisatelji, filozofi, umetniki,
35. Švedska, Norveška,
36. rudnina imenovana tudi sfen,
37. način aranžiranja cvetic,
38. majhen hlood,
39. italijanski pesnik (Giovanni),
40. tonska lestvica,
41. njivsko orodje z zobmi,
43. Sonja Milič,
44. načrt
45. začinjena obara,
47. palestinska organizacija,
48. zdravilo,
50. avtomobilska oznaka Pistoie,
51. avtomobilska oznaka Brescie.

KOMBINACIJSKA KRIŽANKA

(a-r)

2 črki: AL, ED, ER, LN, NE, NP, SA.

3 Črke: ACA, DED, EDA, GEA, ION, JAT, POP, RAN, SPA, ZEL.

4 črke: ENKA, EZOP, IVAN, LEAR, OGER, OPAL, PAST, PLAZ, RAMA, TANK, TISA.

5 črk: IVANA, TOPOL.

6 črk: ZANONE.

7 črk: NEDELJA, PRAVICA, RAMADAN, TRISTAN.

8 črk: ODSOTEK, SPRINTER, TRAVERZA.

9 črk: PELEPONEZ, SKLEPANJE.

če boste pravilno razporedili v lik vodoravno in navpično vse spodnje besede, boste v sivih poljih lahko brali priimek slovenskega književnika, ki mu je ime Josip (na sliki).

IZPOPOLNJEVANKA

(a-r)

1	B	R	A					
2	B	R	A					
3	B	R	A					
4	B	R	A					
5	B	R	A					

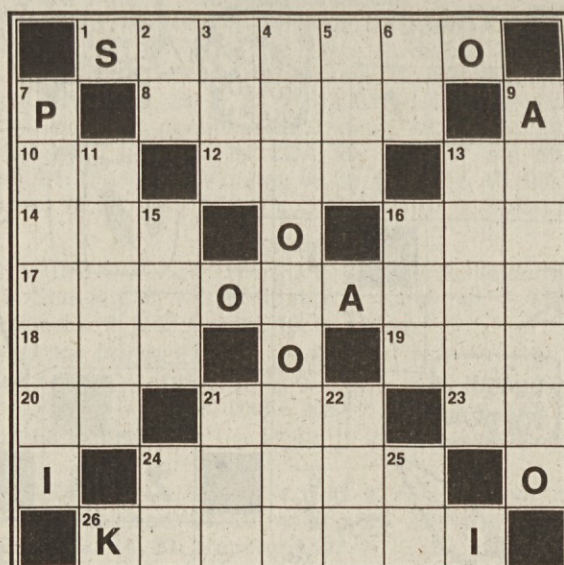
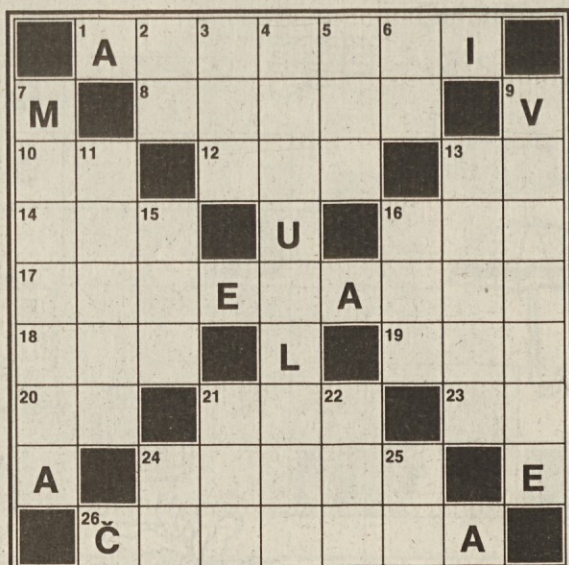
V liku že imate po tri črke (BRA je tudi mestece v Piemontu), ki vam bodo v pomoč pri reševanju spodnjih razlag. Če boste pravilno razporedili v lik vse rešitve, boste v sivih poljih dobili ime našega športnega društva.

1. velika južnoameriška država,
2. gladka ali rasasta vzbrst kožnih papic pod prekomerno zaroženo po-vrhnjico,
3. ožji sorodnik,
5. slavni živeči slovenski violinist (Dejan, 1937).

SLIKOVNA KRIŽANKA

		309	VEČNO MESTO	NADLEŽNE ŽUŽELKE	OCET
PLOD STROČNIC					
OCRTI					
MESTO V FRANCIJI					
JOSIP STRITAR			IDA ... KRAVANJA (RINA)	DEL NJIVE	AGAVI PODOBNA RASTLINA
HUNSKI VLADAR					
GOSTIŠČE ZA MOTORIZIRANE GOSTE					
DRŽAVA V ZDA					
LESKOVAC			ANTON AŠKERC		
			PRITOK VOLGE		
ANDRIČEVO IME				ANCONA	NOGOMETNI KLUB
SLONOV OKEL					
KRIŽKRAŽ ZA PEAK ČAS	OKLEPNO MOTORNO VOZILO				

V obeh likih so že izpisane črke, ki vam bodo v pomoč pri razporeditvi besed v oba lika. Besede pa boste dobili na podlagi razlag, ki so podane skupno in ne zaporedno (tako za vodoravno kot za navpično) za oba lika.

VODORAVNO:

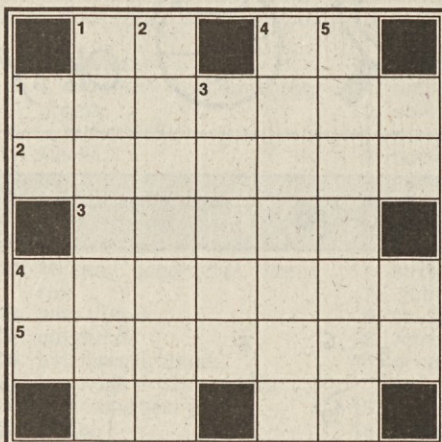
1. naprave — priprava, s katero sklenemo elektriko vodnika,
8. Ilion — grški otok v Sredozemskem morju,
10. ameriški filmski igralec Pacino — Reanto Zero,
12. izraelska luka — belgijsko zdravilišče,
13. Leskovac — zima brez vokalov,
14. slovenska pisateljica Peroci — del teniške igre,
16. vas pri Doberdolu — vzklík bikoborcev,
17. omahovanje, gibanje — krompirjevec,
18. grška boginja nesreče — osebni zaimmek,
19. glasbenik Soss — naša okrajšava za UN,
20. znak za kemijsko prvo telur — osebni zaimmek,
21. statua — italijanska pevka Zanicchi,
23. Erna Jamar — Oliver Goldsmith,
24. sladka in gosto tekoča žgana pijača — splošna smer, nagibanje razvoja,
26. vadnica — pišemo jih za vzklíki in zvalniki.

NAVPIČNO:

2. Plavalni klub — Tedenska tribuna,
3. rimska boginja jeze — ljubljanska galerija,
4. naš odlični kotalkar — ljudovlada,
5. Goethejeva mati — oče,
6. znak za kemijsko prvo lantan — Taranto,
7. močic kot talisman — oddelki,
9. pomorščak Vespucci — mesto v Sloveniji,
11. poljski denar — umrli italijanski filmski režiser (Sergio),
13. naš slikar Spacal — žlahtna kovina,
15. pod — angleško svetlo pivo,
16. spodnji del posode — hvalilna pesem,
21. reka na Peleponesu — morski sesalec,
22. ruska plesalka Pavlova — mednarodno združenje književnikov,
24. Livorno - Tobias Lohner,
25. Rado Kragelj - Dušan Jovanovič.

MAGIČNI LIK

(a-r)

1. hči Agamemnona, sestra Ifigenije,
2. slavni slovenski skladatelj (Jacobus Gallus),
3. naziv za prvaka apostolov — Skala,
4. glavno mesto ameriške zvezne države Georgije,
5. mesija, Odrešenik.

KRIŽANKA

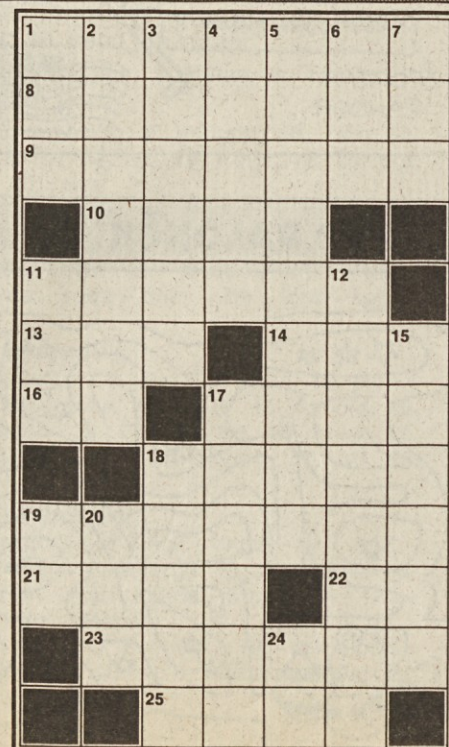
(kovin)

VODORAVNO:

1. slovenski ... Caporetto,
8. italijanski pomorščak Vespucci,
9. mnogokotnik; strelisce,
10. najdaljša reka Pirenejskega polotoka,
11. zaključni, odločilni boj,
13. italijanska avtomobilska služba,
14. daljša obdobja,
16. avt. oznaka Ravenna,
17. slog,
18. slovenski pesnik (Dragotin),
19. umrli italijanski TV napovedovalec (Enzo),
21. mesto v Piemontu,
22. latinski veznik,
23. uokvirjene plošče na stropu,
25. odprta poškodba.

NAVPIČNO:

1. nenadna smrt,
2. občutek guganja s kratkotrajno izgubo zavesti,
3. belolasci,
4. operni spev,
5. Verdijeva opera,
6. naš književnik Gruden,
7. reka Kozakov,
11. duhovnik (zaničljivo),
12. afriška država,
15. privrženci starogrške filozofije,
17. žitna pleva,
18. kdor lovi krte,
19. avt. oznaka Tarenta,
20. kraj pri Miljah,
24. osebni zaimmek.

KRIŽKRAŽ ZA MLADE

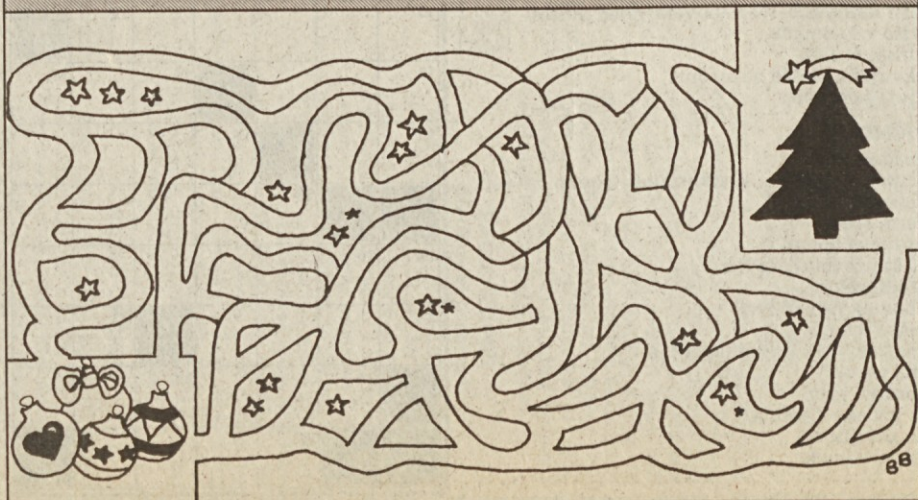
VODORAVNO

K A
 O I L
 RIMSKI POZDRAV
 ZRN
 POD V LADJI
 Ž R
 A A
 Ž O
 1/2
 ang. plemiški maslov
 SPORTNA PANOGA
 turistični kraj na Gorenjskem

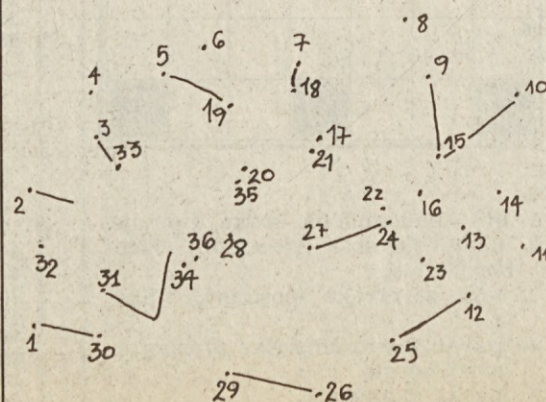
NAVPIČNO

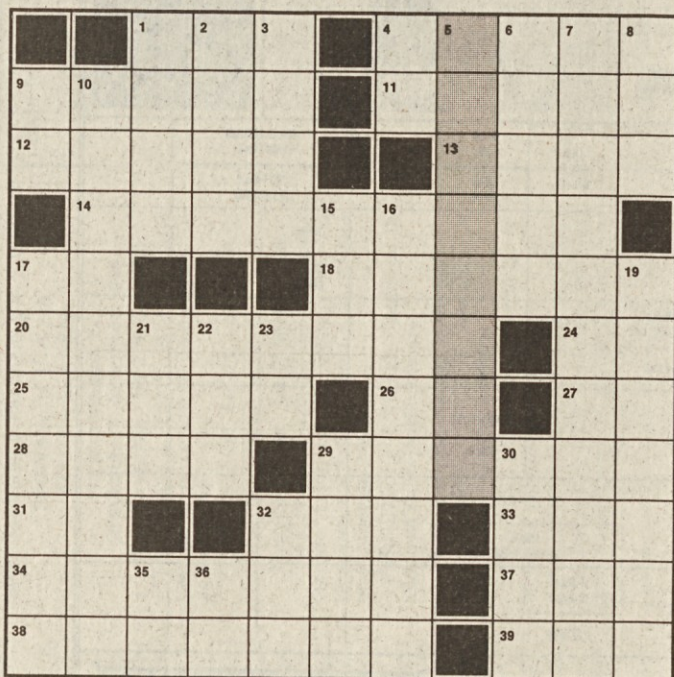
C O
 V N
 A L
 E K
 N K
 BALTISKO M.
 VARŠAVA
 OKR. ZA SINUS
 VRTNA UTA
 L
 OKAY

KAKO BALONČKI DO BOŽIČNEGA DREVEŠA

OD 1 DO 36

Če boste pravilno rešili križanko, boste v sivih poljih (5 navpično) lahko brali priimek nogometaša na sliki.

VODORAVNO:

1. v nordijski mitologiji bog groma,
4. je lahko kačji,
11. klavir,
12. top,
14. ženske vodje ekip,
17. Stane Starešinič,
18. nemško osebno ime,
20. Milanov nogometaš (Mau-ro),
24. Ivan Vurnik,
25. del dirke,
26. avt. oznaka Enne,
27. japonska družabna igra,
28. južnoameriški grm,
29. slučaj,
31. Leon Rupnik,
32. Cassius Clay,
33. filmska igralka Blyth,
34. steklena posoda za živali,
37. slovenski glasbenik Soss,
38. nižina,
39. kačji glas.

NAVPIČNO:

1. ameriška pevka Turner,
2. oblika utrdbe; nasip z jar-kom,
3. odprte poškodbe,
4. nada, upanje,
5. nogometaš na sliki, ki mu je ime Giuseppe,
6. jugoslovanski košarkarski strokovnjak Žeravica,
7. izobraženci, razumniki,
8. švicarska smučarka Haas,
9. Anatolij Karpov,
10. ocenjevalka, uradna cenil-ka,
15. ropar,
16. žila odvodnica, utripalnica,
17. delavec s steklom,
19. dvorjan,
21. ribiška mreža,
22. belgijsko zdravilišče,
23. Oxa Anna,
29. kurilno sredstvo,
30. nizozemsko ime za reko Meuse,
32. Onassisov vzdevek,
35. Valentin Vodnik,
36. avt. oznaka Ancone.

NASLOVNA STRAN

KRIŽANKA Z NAŠIM DRUŽBENOPOLITIČNIM DELAVCEM. 1. okov, 5. golob, 10. Sara, 11. Erato, 13. pokoj, 14. ranina, 16. Ema, 17. DM, 18. Korotan, 20. Brandt, 22. NB, 23. vojne, 24. lb, 26. ala, 27. terine, 29. vi, 31. Pariz, 32. stiskalo, 35. Italijan, 43. tan, 44. skok, 45. genetika, 46. imamat, 48. realist, 50. AP, 51. LE, 52. Ava, 53. Abruci, 54. ZDA, 55. Irene, 57. sto, 58. Racine, 60. sli, 61. Rovinj, 64. Adamo, 66. tara, 68. Se, 69. Iljč, 72. okis, 73. Ines, 74. TT, 75. TASS, 76. Lika. Na sliki = Bojan Brezigar.

STRAN II.

NAŠI IN DRUGI KVIZI. 1. Hosni, 2. Mathias Schleiden, 3. Lucia-na, 4. Stuttgart, 5. Kraški dom, 6. v Kolumbiji, 7. Mstislav, 8. Nizozemske, 9. Mazowiecki, 10. L. Abram.

ŠAHOVSKA PROBLEMA. 1. problem: 1. Th6: +!! gh6 (1. ...Kg8; 2. Th8+ itd.); 2. Df5+ Kg8; 3. Dg4+ Kf8; 4. Dg7+ Ke7; 5. De5+ Kf8 (5. ...Kd8; 6. Db8+ Ke7 7. Lc5+); 6. Lc5+ Se7; 7. Dh8 mat! 2. problem: 1. ...Dg2: +!!; 2. Kg2: Lc6: in beli se je vdal.

KRIŽANKA ZA POLIGLOTE. 1. zeit, 2. pots, 9. Inter, 11. Odra, 12. edere, 13. read, 14. Lermontov, 16. AE, 17. Einem, 19. sit, 21. G. N., 22. RA, 23. prepararsi, 27. A. K., 28. trainer.

ANAGRAM. Rešitev = BIK, VOLJA, SIL = Silvij Kobal.

PREMIKLANICA. Rešitev = Piran, Izola, Koper.

STRAN III.

KRIŽANKA ZA STRPNEJŠE. 1. mamila, 7. prestop, 14. ato, 17. Orinoko, 19. Rapallo, 20. dim, 21. Salem, 22. premisa, 26. Kras, 27. premiki, 28. slonar, 29. van, 30. mladica, 31. star, 32. at, 33. Slavica, 34. kronisti, 38. hranila, 39. pletilnik, 40. sladilo, 41. bradica, 42. Te, 43. skomina, 44. prasica, 45. Rab, 46. Madona, 47. platina, 48. Lana, 49. leta, 50. planike, 51. Begin, 52. Aca, 53. Tona, 54. I.C., 55. skuta. Na slikah = Moskva, Milan.

STRAN IV.

KOMBINACIJSKA KRIŽANKA. Stritar - Oger - pravica - ded - NP - Ramadan - SA - zel - Ivana - JAT - Ada - ne - Peloponez - Tristan - topol - Ezop - sklepanje - rana - tank - Lear. Rešitev = (Josip) Stritar.

IZPOPOLNJEVANKA. 1. Brazilija, 2. bradavica, 3. bratranec, 4. branjevka, 5. bravničar. Rešitev = Zarja.

SLIKOVNA KRIŽANKA. Strok - orisi - Nimes - J.S. - Atila - motel - Idaho - LE - A. A. - Ivo - čekan - tank. Na sliki = Sonja Milič.

STRAN V.

DVOJČICI. 1. LIK: 1. aparati, 8. Kreta, 10. Al, 12. Spa, 13. LE, 14. set, 16. Dol, 17. kolebanje, 18. ona, 19. OZN, 20. Te, 21. kip, 23. E. J., 24. liker, 26. čitanka. 2. lik: 1. stikalo, 8. Troja, 10. R. Z., 12. Aka, 13. zm, 14. Ela, 16. ole, 17. koloradar, 18. Ate, 19. Ati, 20. ti, 21. Iva, 23. O. G., 24. trend, 26. klicaji.

MAGIČNI LIK. 1. Elektra, 2. Petelin, 3. Kefas, 4. Atlanta, 5. Kristus.

KRIŽANKA. 1. Kobarid, 8. Amerigo, 9. poligon, 10. Tajo, 11. finale, 13. ACI, 14. ere, 16. RA, 17. stil, 18. Kette, 19. Tortora, 21. Asti, 22. et, 23. panoji, 25. rana.

STRAN VI.

SLIKOVNA KRIŽANKA. Koča - muca - krov - pero - v - IL - s - da - Bled - pivo - ave - Bonn - RŽ - AL - Neapelj - lipa - kost - moka - NK — s - žep - avto - voda - boks - žig - lord - kosa - pol.

STRAN VII.

PREDZADNJA KRIŽANKA. 1. Tor, 4. ugriz, 9. Atika, 11. piano, 12. kanon, 13. Ante, 14. kapetanke, 17. S. S., 18. Arnold, 20. Tassotti, 24. I. V., 25. etapa, 26. EN, 27. go, 28. koka, 29. primer, 31. L. R., 32. Ali, 33. Ann, 34. akvarij, 37. Ati, 38. ravnina, 39. sik. Rešitev = Giannini.

STRAN VIII.

SLIKOVNA KRIŽANKA. Stragula - predikat - dnina - tik - A. Z. - M - Rono - Adis Abeba - relativi - alegorija - C - V - degenera-cija - FI - oga - O. T. - Sirola - Nal - nižina - Emil - ata - Ota - Carl - ar - Santi - rame - iver - Renato - ale - ruta - R. Z. - Vargas - Lia - Fo - A. T. - mah - O. E. - lusk - RI - sak - otk - on - elaborat - VA - Lineker. Na slikah = Maradona, Careca, Vialli, Zavarov, Rush, Futre, Lineker.

SLIKOVNA KRIŽANKA

[illegible]

Po petdesetih letih še vedno V vrtincu

Pred točno 50 leti - bilo je namreč 15. decembra 1939 - se je kakih 300 tisoč oseb zgrnilo na ulice v Atlanti, da bi si lahko približe ogledalo »božanske« igralce. Pravzaprav so Clark Gable, Vivien Leigh (oba na sliki), Olivia De Havilland in Leslie Howard premiere filma V vrtincu, največjega komercialnega uspeha v zgodovini filma. V vrtincu je stal (tedaj) 4 milijone dolarjev, po računih izvedenca iz Illinoisa pa znaša do danes inkaso filma preko 7 milijard. Režiser je bil slavni Victor Fleming, vendar vsi pripisujejo očetovstvo filma producentu Davidu O. Selznicku, ki je v ta film investirjal ogromno denarja in energije. Njemu gre tudi zasluga, da je za njegovo temperamentalno Scarlett-Rossello O'Hara izbral Vivien Leigh, ki je bila tedaj znana le po tem, da je bila poročena za Laurenceom Olivierom.

Toliko o filmu, nekoliko drugačna, čeprav enako ali še bolj razburljiva je zgodba o literarni predlogi oziroma o romanu Margaret Mitchell, ki je bil objavljen leta 1936 in je prejel tudi nagrado Pulitzer. Cele generacije piscev so poskušale napisati nadaljevanje, zgodbo, ki bi sledila besedam protagonistke prav v zadnji sliki: »Jutri je drug dan«. Tako se namreč končuje tudi roman, ki je bil preveden v 27 jezikov in katerega so prodali preko 25 milijonov izvodov. Šele pred dvema letoma je agencija Williama Morrisa iz New Yorka izdala dovoljenje za V vrtincu - drugi del.

Roman je kljub »zaščiti« doživel nič koliko potvorb. O zadnji se je pred kratkim izreklo pariško sodišče, ki je francosko pisateljico Regine Deforges obsodilo na denarno kazen (450 milijonov lir za narejeno škodo in obresti), ker je v svojem romanu Modri bicikel »protizakonito posnemala... zaplet, dramsko zasnovno, fizične in psihološke značilnosti oseb in celo nekaj scen iz romana V vrtincu«.

Pisateljici Margaret Mitchell je treba priznati, da je svojo stvaritev nadvse spretno zavarovala. Nikoli ni namreč priznala, da bi njen roman slošel na zgodovinskih dogodkih. Tako je bil njen copyright nedotakljiv, medtem ko je težko zakonsko preganjati posnemanje zgodovinskega romana. Lee Spence, zgodovinar iz Charlestona trdi, da je Mitchellova v svojem romanu opisala v glavnem dogodke, ki so se resnično zgodili, in osebe, ki so resnično živele. Za ciničnega pustolovca Rhetta Butlerja naj bi našla navdih v svojem prvem možu, »nasilnežu, ki je pretepal ženske«, in v Alfredu Trenholmju, poslovnežu, ki je med državljansko vojno bil lastnik 60 majhnih parnikov. Avtorica se je kasneje poročila z moškim, ki je nadvse podoben Ashleyu, trdi dalje Spence, medtem ko pisateljico lahko spoznamo v Rosselli, »temnolasi, drobne postave, uporniški in očarljivi osebi, ki je znala vedno biti v središču moške pozornosti«.

Igračke, igre, marcipan...

sklad mitje čuka

jelka cvelbar

»Dragi sv. Miklavž, prinesi mi igračke, ker...« Tako se je začelo marsikatero pismo naših otrok, v tem letnem času tako značilno prazničnem in polnem daril. Kljub vsem igračkam, pa se mnogi starši pritožujejo, da so te zanimive za njihove otroke le dokler so nove, potem običijajo v kotu, v drugem pa se otrok dolgočasi in tečnari.

Otroci odkrivajo svet z igri. Izkušnje, ki si jih bodo pridobili z igro, jim bodo osnova za vse nadaljnje življenje. Vsi vemo, kako je za starše konec miru, ko se otrok postavi na lastne noge. Takrat mora vedno nekaj počenjati, pa še mamo pritegne zraven, kajti mama ne sme nič več delati kaj drugega, ko je otrok buden. In nekatere situacije se v igri ponavljajo in jim ni konca, kakor da si malček ne more in ne more dodobra zapomniti, kako je, če se stolp iz kock podere in ga mama vendo na novo postavi, ali se prepričati, da kar se podere, lahko zopet na novo postaviš, če ti je dovolj do tega.

Toda hudo je, ko se mama, ki že devetih postavlja stolp iz kock, zave, da mora tudi kuhati in da je zaradi kock zanemarila vsa hišna opravila... Tedaj odide in pusti otroka samega, navadno jokajočega, kajti otrok razume igro popolnoma drugače kot odrasli. On prav zaradi še ne razume, kako se postavljajo kocke! Zato se mora skozi ritual nenehne postavljavanja, pri katerem mu pomagajo odrasli, dokopati do ključa, kako se znova postavljajo kocke.

Ko bi mnoge matere, ki jih »igrajo živci«, ker jih otrok zamoti v igri, one pa imajo toliko dela v hiši, razumele pravi pomen igre za razvoj svojega otroka, bi, menda, raje žrtvovale red v hiši kot pa skupno igro.

Psihologinja Virginia Axline se je v nekem svoje spisu izrazila, da je igra hrana za otrokovo dušo. Matere si največkrat delajo skrbi, ko otrok ne je, marsikdaj pa bi si morale prej delati skrbi takrat, ko se sploh ne igra ali se pri njegovi igri pojavljajo motnje.

Ce se namreč otrok pravilno in nemoteno igra, potem so mu dane vse možnosti, da bo razvil lastnosti, kot so ustvarjalnost, domišljija, prizadevnost, vztrajnost, logika in koncentracija. Vse to bo kasneje potreboval v šoli in v življenju. Zato da bi omogočili svojemu otroku pravilno razvijanje duševnosti, morajo starši spoznati in spoštovati predvsem otrokove faze razvoja, ki si sledijo po nekem sistemu in po individualnih karakteristikah, ki jih pa ne smemo zmotiti. Prvo pravilo je: otrok mora izkustvo doživeti sam. Stvar mora sam prijeti v svoje roke. Šele takrat bo razumel, da tricikel potrebuje kolesa, zato da se z njim lahko vozi, ko bo videl, da brez koles ne gre. Vendar bo moral to sam izkusiti.

Torej mora otrok poizkušati in seveda - delati napake, zato, da se nauči.

V današnjem času mnogi otroci dobivajo preveč igrač, vendar premalo koristnih in odločno preveč zgrešenih. Navadno takih, ki nimajo pravega cilja in pomena in ki si jih je otrok pod vplivom reklame vtepel v glavo.

(foto Cvelbar)

Po drugi strani pa starši preradi prekinajo otroka, ki se resnično koncentrirano igra, ko ga vidijo ponavljati isto, na videz nesmiselno, gesto, denimo postavljati večjo posodico v manjšo, češ, pusti si pokazati, tako ne gre! Še preradi se namreč otroku nadomeščamo in to temraje počenjamo, čim več ima otrok težav, kakor če bi bilo dejstvo, da storimo to hitreje, avtomatično tudi boljše dejstvo.

Ce se otrok koncentriira in nekaj dela, ponavlja, si sam prizadeva, potem ga moramo pustiti. Sam nas bo poklical, ko bo potreboval pomoč.

Seveda je naše neopazno nadzorstvo vedno potrebno. Potrebno je še posebej zato, da vidimo, če se naš otrok sploh zna igrati. Pozorni moramo biti na motnje v igri, če ga vidimo, da dalj časa brez vzroka ne počenja ničesar. Pozornost nam mora pritegniti dejstvo, da izvaja vedno iste geste z nespremenjenim izrazom na obrazu. Ali ko preveč pogosto sprašuje: »Mama, kaj naj se igram?«, pa tudi takrat, ko preveč pogosto odneha z igro, že ko se pojavijo najmanjše težave. Ali ko se igra preveč suhoparno in kaotično in je preveč napadalen in nejevoljen za svojo starost.

To so obnašanja, za katera moramo iskati primeren odgovor.

današnji televizijski in radijski sporedi

RAI 1
7.00 Aktualno: Uno mattina
9.40 Nan.: Santa Barbara
10.30 Jutranji dnevnik
10.40 Variete: Ci vediamo
11.55 Vreme in dnevnik
12.05 Dokumentarec: Mille bolle blu
12.30 Nanizanka: La signora in giallo
13.30 Dnevnik - tri minute
14.00 Rubrika: Fantastico Bis
14.10 Dok.: Kvarkov svet
15.00 Aktualno: Primissima
15.30 Italijanske kronike
16.00 Mladinska oddaja: Big
17.35 Odprti prostor
17.55 Iz parlamenta - vesti
18.05 Nanizanka: Santa Barbara, 19.10 E' proibito ballare
19.40 Almanah, vreme in dnevnik
20.30 Nanizanka: Il vigile urbano - Dove sta Zazà
21.30 Film: Luci della città (dram., ZDA 1936, r-i. Charlie Chaplin, Virginia Cherrill)
22.50 Dnevnik
23.05 Avtorske pesmi Cristiana Malgioglio
24.00 Dnevnik - iz parlamenta
0.15 Rubrika: Mezzanotte e dintorni

RAI 2
7.00 Otr. variete: Patastrac
8.30 Nanizanka: Capitol
9.30 Renesancina Italia
10.00 Varieteja: Aspettando mezzogiorno, 12.00 Mezzogiorno è
13.00 Dnevnik in Diogenes
13.30 Dnevnik - gospodarstvo
14.00 Nan.: Quando si ama
14.45 TV igri: L'amore è una cosa meravigliosa, 15.50 (Non) Entrate in questa casa
16.25 Nanizanka: Simpatiche canaglie
17.00 Vesti - iz parlamenta
17.10 Tednik: Lepa Italia
17.35 Videocomic in sport
18.35 Nanizanka: Miami Vice
19.30 Rubrika: Rosso di sera
19.45 Dnevnik, sport, vreme
20.30 Film: I guerrieri della palude silenziosa (dram., ZDA 1981, r. Walter Hill, i. Keith Carradine)
22.10 Dnevnik in tribuna
22.45 Aktualno: Mode 1990
23.20 Košarka: Philips-Jugoplastika
24.00 Dnevnik in horoskop
0.30 Film: La valigia del boia (dram., VB 1962, r. Arhtur Dreifuss)

RAI 3
11.30 Šport: hokej na travi
12.00 Dokumentarna oddaja: Meridiana - Mari sotteranei, Vita degli animali, Il bel mangiare, Regioni allo specchio
14.00 Deželne vesti
14.30 Izobraževalna oddaja: Telestoria - Sredozemlje
15.30 Turnir v biljardu
16.00 Namizni tenis: Evropa-Azija
17.00 BlobCartoon
17.15 Nanizanki: I mostri - Il tesoro di Morgan, 17.45 Vita da strega
18.10 Dokumentarna oddaja: Geo
18.45 Športna oddaja: Derby
19.00 Dnevnik in vreme
19.30 Deželne vesti
19.45 Rubrika: Chi l'ha visto?
20.00 Variete: Blob - Di tutto di più
20.25 Aktualno: Una cartolina spedita da A. Barbato
20.30 Dokumentarna oddaja: Samarcanda
22.30 Dnevnik nocoj
23.00 Variete: Fuori orario
23.50 Filmske novosti
24.00 Nočni dnevnik
0.15 Dok.: Pred 20 leti

TV Ljubljana 1
10.00 Video strani
10.10 Mozaik: Šolska TV. Kamniti pigmalion - Jože Plečnik, 11.10 Kakovost med zmožnostmi in hotenjem (4. del)
11.35 Video strani
15.45 Žarišče (pon.)
16.30 Dnevnik in poslovne informacije
16.50 Mozaik: Šolska TV. Kamniti pigmalion - Plečnik, 17.50 Kakovost med zmožnostmi in hotenjem (pon.)
18.15 Video strani
18.20 Spored za otroke in mlade: Najlepše pravljice sveta - Iskanje Eldorada, 18.45 Ciciban, dober dan - Čarodej potepuh
19.00 Risanke in TV Okno
19.18 Dobro je vedeti
19.30 Dnevnik in vreme
20.05 Nadaljevanke: Domovina (E. Reitz, r. Edgar Reitz, 7. del)
21.05 Tednik
21.55 Dnevnik in vreme
22.15 Komedia na slovenskem odru: Beneška noč (Alfred de Muset)
22.55 Video strani

TV Koper
13.30 TVD Novice
13.40 Nogomet - angleško prvenstvo
15.30 TVD Novice
15.45 Nočni boks (pon.)
16.30 Košarka - prvenstvo NBA
18.15 Wrestling
18.50 TVD Novice
19.00 Odprta meja
19.30 TVD Stičiče
20.00 Športna oddaja: Juke box - Zgodovina športa po želji
20.30 Dokumentarec: Campo base
22.00 TVD Novice
22.10 Rubrika o nogometu: Mon-gol-fiera
23.30 Veliki tenis

TV Ljubljana 2
18.30 Studio Ljubljana
19.00 Izobraževalna oddaja: Pogled v preteklost
19.30 Dnevnik in Premor
20.00 Žarišče
20.30 Mali koncert: Collegium Musicum - čembalist Janko Šetinc in sopranistka Milena Pertot
20.40 Oči kritike
21.10 Slovinci v zamejstvu

RADIO TRST A
7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Deželna kronika; 8.10 Pot v svet; 8.40 Revival; 9.00 Južnoameriška folklor; 9.25 Beležka; 9.30 Zvočne kulise; 10.00 Dnevni pregled tiska; 10.10 Z opernega in koncertnega repertoarja; 11.30 Protestne pesmi; 12.00 Po sledovih Inkov; 12.25 Melodije; 12.40 Cecilijanka 89; 12.50 Orkestralna glasba; 13.20 V žarišču; 13.30 Glasba po željah; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Dvignjena zavesa; 15.00 Glasbena medigra; 15.10 Četrtekova srečanja: Jugoslavija 1918-1941; 15.40 Lahka glasba; 16.00 Mi in glasba; 17.10 Roman: Pod svobodnim soncem; 17.25 Mladi val: Radio za vas - vi in radio; 19.20 Zaključek sporedov.

LJUBLJANA
5.00, 6.00, 6.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 19.00, 21.00, 22.00, 23.00 Poročila; 8.05 Znanja široka cesta; 8.35 Mladina poje; 9.05 Glasba; 11.05 Naš gost; 11.30 Izbrali smo; 12.10 Pojemo in godemo; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Glasba; 13.30 Radio danes; 13.38 Do štirinajstih; 14.02 Govorimo angleško; 14.40 Radijski Merkurček; 15.15 Radio danes; 15.30 Dogodki in odmevi; 15.55 Glasba; 16.00 Melodije; 17.00 Studio ob 17.00; 18.05 Big Band RTV Ljubljana; 18.30 Zbori; 19.35 Lahko noč, otroci; 19.45 Z zabavnimi ansambli; 20.00 Domače pesmi; 21.05 Literarni večer; 21.45 Melodije; 22.00 Zrcalo dneva; 22.30 Podoknica; 23.05 Literarni nočturno; 23.15 Nočni program.

RADIO KOPER (slovenski program)
7.30, 13.30, 14.30, 16.30 19.00 Poročila; 6.00 Glasba za dobro jutro; 6.05 Na današnji dan; 6.10 Vremenska napoved in prometni servis; 6.30 Jutranjik in jutranja kronika; 7.30 Dnevni pregled tiska; 8.00 Prenos Vala 202; 13.00 Oddaja v živo: Od enih do treh; 15.30 Aktualno: Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po željah; 17.00 Črna na belem; 17.30 Primorski dnevnik, Aktualna tema; 18.00 Mladim poslušalcem; 19.00 Prenos Radia Ljubljana.

RADIO KOPER (italijanski program)
8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Glasba; 6.05 Almanah; 6.30 Zgodovinski utrinki; 6.50 Simfonija zvezd; 7.35 Glasbeni program; 8.00 Razglednica; 8.20 Glasba in Pesem tedna; 8.35 Glasba in telefon v živo; 9.32 Revival parade; 10.00 Pregled tiska; 10.10 Superpass; 10.35 Družinsko vesolje; 11.00 Pismo iz; 11.30 Italijana; 12.00 Glasba po željah; 13.00 Čestitke v živo; 14.45 Edig Galletti; 15.00 Srečanja, Za vse dopust v Jugoslaviji; 18.00 Proza; 18.40 Mi in vi; 19.00 Glasba; 20.00 Nočni spored.

RADIO OPČINE
7.30, 13.30, 17.30 Poročila; 10.00 Dobro jutro; 15.00 Oddaja o modi: C'est la vie; 18.00 Vedeževalka; 20.00 Klasična glasba; 21.00 Radijski bazar, nato Nočna glasba.

CANALE 5
7.00 Nanizanki: Fantasilandia, 8.00 Hotel
9.00 Aktualni oddaji: Agenzia matrimoniale, 9.30 Cerco e offro
10.00 Zdravniški pregled
10.30 Kvizi: Casa mia, 12.00 Bis, 12.40 Il pranzo è servito, 13.30 Cari genitori, 14.15 Il gioco delle coppie
15.00 Aktualni oddaji: Agenzia matrimoniale, 15.30 Cerco e offro (vodi Massimo Guarischi)
16.00 Zdravniški pregled
16.30 Canale 5 za vas
17.00 Kvizi: Doppio slalom, 17.30 Babilonia, 18.00 O.K. Il prezzo è giusto, 19.00 Il gioco dei 9, 19.45 Tra moglie e marito
20.25 Variete: Striscia la notizia
20.35 Kvizi: Telemike
23.00 Variete: Maurizio Costanzo Show (med gosti Elena Spagnol, Fausto Manara, Saverio Tutino in Natalie Guetta)
0.55 Filmske novosti
1.00 Nanizanki: Lou Grant, 2.00 MacGruder & Laud

RETE 4
8.30 Nanizanka: La grande vallata
9.30 Nadaljevanke: Una vita da vivere, 10.30 Aspettando domani, 11.20 Così gira il mondo
12.15 Nanizanka: Strega per amore
12.40 Otroška oddaja: Ciao ciao in risanke
13.40 Nadaljevanke: Sentieri, 14.35 Topazio, 15.30 La valle dei pini, 16.00 Veronika, il volto dell'amore, 17.00 General Hospital, 18.00 Febbre d'amore
19.00 Aktualno: C'eravamo tanto amati
19.30 Nanizanka: Mai dire si
20.30 Film: Merletto di mezzanotte (krim., ZDA 1960, r. David Miller, i. Doris Day, John Gavin)
22.35 Film: The postman always rings twice (dram., ZDA 1981, r. Bob Rafelson, i. Jack Nicholson, Jessica Lange)
0.50 Film: La rivolta degli schiavi (dram., It.-Sp. 1976, r. Nunzio Malasomma, i. Rhonda Fleming)

ITALIA 1
7.00 Risanke
8.30 Nanizanke: Cannon, 9.30 Operazione ladro, 10.30 Agenzia Rockford, 11.30 Simon & Simon
12.30 Italijanske smešnice
12.35 Nanizanki: T. J. Hooker, 13.30 Magnum P.I.
14.30 Variete: Smile
14.35 DeeJay Television
15.20 Italijanske smešnice
15.30 Nanizanka: Batman
16.00 Otroška oddaja: Bim bum bam in risanke
18.00 Nanizanka: Arnold - Il supplente
18.30 Italijanske smešnice
18.35 Nanizanki: A-Team, 19.30 I Robinson
20.00 Risanke: Denver
20.30 Film: Il gioiello del Nilo (pust., ZDA 1985, r. Lewis Teague, i. Michael Douglas, Kathleen Turner)
22.30 Nanizanki: Casa Keaton, 23.05 Caro John
23.30 Sport: Grand Prix
0.40 Italijanske smešnice
0.50 Nanizanki: L'uomo da sei milioni di dollari - Ritorno del mostro di Venera, 1.50 Zanzibar
2.20 DeeJay Television

ODEON
12.30 Nanizanka: Quattro in amore
13.00 Variete: Sugar
15.00 Nadaljevanke: Anche i ricchi piangono, 16.00 Passiones, 17.00 Cuore di pietra
18.00 Nanizanka: Biancaneve a Beverly Hills
18.30 Dok.: Človek in zemlja
19.30 Risanke in smešnice
20.15 Variete: Sportacus
20.35 Film: Gli assassini di via Morgue (krim., ZDA 1986, r. Jeannot Szwarc, i. George Scott, Rebecca De Mornay)
22.30 Variete: Sportacus
22.45 Reportaže
23.45 Nan.: Night Heat

TMC
9.30 Nadaljevanke: Adamo contro Eva
10.15 Nanizanka: Il giudice
10.45 Nad.: Terre sconfinite
11.30 Rubrika: Ženska TV
12.30 Nadaljevanke: Il fiume scorre lento
13.30 Vesti in sport
14.30 Glasba: Clip clip
15.30 Kvizi: Girogiromondo
16.00 Film: Un milione d'anni fa (dram., ZDA 1966, r.

Don Chaffey, i. Rachel Welch)
18.00 Rubrika: Ženska TV
19.15 Ogledalo življenja
20.00 Vesti: TMC News
20.30 Film: Ad un'ora della notte (krim., VB 1973, r. Ryan Hutton, i. Liz Taylor, Laurence Harvey)
22.20 Sport: Snežni planet
22.50 Vesti in sport
24.00 Film: Sogni infranti (dram., ZDA 1975, r. Boris Segal, i. J. Franciscus)

TELEFRIULI
12.00 Rubrika: Il salotto di Franca
12.30 Medicinska rubrika
13.00 Dnevnik
13.30 Nanizanka: Custer
14.15 Rubrika: Megawatt
15.00 Music Box
17.15 Nadaljevanke: Little Roma, 18.00 Cristal
19.00 Dnevnik
19.30 Rubrika: Dan za dnem
20.00 Rubrika o zdravstvu
20.30 Nadaljevanke: Marco Polo (3. del)
22.00 Nan.: Orson Welles
23.00 Nanizanka
23.30 Vesti in News

TELE 4
(Se povezuje s sporedi Italia 1)
Lastne oddaje:
19.30 Dogodki in odmevi

Pokrajinski svet odobril prošnje za osamosvojitve treh višjih šol

Crisci: Občina ne more sama odločati o šolskem centru

Goriški pokrajinski svet je prednoči skoraj soglasno odobril prošnje šolskemu ministrstvu, da bi priznali avtonomijo trem sekcijam višjih srednjih šol na Goriškem, ki delujejo v sklopu drugih zavodov. Kot smo svojčas že poročali, je pokrajinski odbor za šolstvo Špacapan sredi novembra vložil prošnje za osamosvojitve slovenske sekcije na tehnično-industrijskem zavodu Galileo Galilei, goriške sekcije trgovskega tehničnega zavoda Žiga Zois, ki ima sedež v Trstu, ter krminske sekcije goriškega trgovskega tehničnega zavoda Fermi. V

vseh treh primerih se Pokrajina zavzema, da bi omenjene sekcije že s prihodnjim šolskim letom 1990/91 postale samostojne. Prošnje, ki jih je zaradi kratkih časovnih terminov po hitrem postopku odobril odbor, je sedaj potrdil tudi pokrajinski svet.

Pri tem je svetovalec zelenih Fiorelli pozval pokrajinsko upravo, naj se ne zadovolji zgolj z vložitvijo prošenj, pač pa naj se odločneje zavzame za avtonomijo treh šol. Kar zadeva zavod Zois je dejal, da je prošnja, ki je bila v prejšnjih letih zavrnjena, povsem utemeljena, saj odvisnost od tržaškega glav-

nega sedeža najbrž povzroča kako težavo zaradi razdalje. Glede sekcije industrijskega zavoda pa je opozoril na vprašanje lokacije te šole. Kot znano Občina zida novo središče za slovenske šole v Ul. Puccini, tik ob zavodu Galilei, vprašanje katere šole se bodo vselile vanj pa je še brez odgovora. Fiorelli je spomnil na posredno časopisno polemiko izpred nekaj mesecev med županom Scaranom, ki bi hotel v center vseliti tudi nižjo srednjo šolo Trinko (v tem primeru bi izostala sekcija ITI), in pokrajinskim odbornikom Špacapanom, ki se je izrekel za to, da bi v center namestili vse slovenske višje srednje šole.

Predsednik Crisci je zagotovil, da bo Pokrajina podprla vse tri prošnje. Glede vprašanja, kdo naj se vseli v slovensko šolsko središče, je dejal, da je denar za gradnjo dobila Goriška občina, ki pa je tako rekoč le izvajalec del in zato ne more sama odločati o vprašanju. Denar za gradnjo je namreč v celoti dodelila država preko zavoda Cassa Depositi e Prestiti. Pokrajina je pristojna za zagotavljanje prostorov za sekcije zavodov Zois in Galilei, zato je treba vprašanje rešiti sporazumno s pokrajinsko upravo.

Sledilo je glasovanje, pri katerem so svetovalci soglasno podprli vse tri prošnje za edino izjemo misovca, ki se je vzdržal pri glasovanju o osamosvojitvi dveh slovenskih šol in podprl samo prošnjo za italijansko.

Slike Evgena Bavčarja v Kulturnem domu Mojster fotografije ki ne potrebuje oči

V galeriji goriškega Kulturnega doma so v ponedeljek zvečer, na pobudo Kinoateljstva in uprave KD, odprli fotografsko razstavo Evgena Bavčarja, 43-letnega kulturnika, ki že precej časa živi in dela v Parizu, kjer je na Sorboni doktoriral iz estetike. S fotografijo, kot je na odprtju razstave sam dejal, se je začel ukvarjati že kot mladenič, ko je živel in študiral v Lokavcu pri Ajdovščini. Pri trinajstih le-

tih je izgubil vid v igri z detonatorjem za mino.

»Izredno sem vesel,« je pritrdil, »da se s svojimi deli lahko predstavim goriškemu občinstvu. Mesto Gorica poznam še kot kratkohladičnik, ko sem ga ponoči videl s Sv. gore. Takratna igra luči mi je ostala v trajnem spominu.«

S fotografsko ustvarjalnostjo pa je resno pričel v Parizu in v tem času razstavljal nemala v vseh državah Evrope. Čez teden dni mu bodo priredili razstavo v Berlinu z naslovom »Trenutki svetlobe«. Bavčar je po mnenju nekaterih priznanih svetovnih fotografov četrti ustanovitelj fotografije, saj za svoja dela potrebuje povsem novo in nenavadno izhodišče: temo.

Gosta iz Pariza je na razstavi predstavil Darko Bratina, za njim pa je spregovoril občinski odbornik za kulturo Ubaldo Agati.

Na sliki: (foto Pavšič) slovesnost ob odprtju razstave.

prispevki

V spomin na brata Kazimirja daruje Mirka z možem 100 tisoč lir za odkup Sedeža Sklada Mitja Čuk; namesto cvetja na grob Kazimirja Brajnika, daruje družina Gruzovin 50 tisoč lir za odkup sedeža Sklada Sklada Mitja Čuk, v isti namen Jelka Cvelbar 20 tisoč lir.

Gorica kinema

Skrivnostni vlak poln rock'n'rolla

V Kulturni dom bo nočoj pripeljal Skrivnostni vlak. Mislimo na film iz sporeda Gorica, ki ga bodo vrteli drveni ob 20.45. Na vrsti je Skrivnostni vlak režiserja Jima Jarmusha, ki je letos v Cannesu prejel nagrado za najboljši umetniški prispevek. Film je sestavljen iz treh zgodb, ki se odvijajo v Memphisu kot mitičnem mestu rock'n'rolla. Ob nostalgичnih zvokih Presleyevih melodij se tri zgodbe zaključijo v istem bednem hotelu sredi že značilne jarmushevske urbane puščave.

Stališče socialistične stranke glede zdravstva

Nesprejemljiva so nova klešččenja

Novi deželni načrt javne zdravstvene službe, ki ima še zmeraj med poglavitnimi cilji zmanjšanje previsokih poprečnih stroškov, bo povzročil spet ostre razprave. Zastavljena cilja, to je zmanjšanje števila postelj, ukinjanje in racionalizacija posameznih služb prav gotovo ni mogoče sprejeti z navdušenjem. Posebej ne na Goriškem, kjer so bile, prav na račun racionalizacije, že zaprte nekatere zdravstvene strukture.

Zdaj je govor o novem kleštenju. Koga bo prizadelo in kje v deželi?

Po mnenju socialistične stranke - kakor izhaja iz daljšega dokumenta, ki

sta ga podpisala pokrajinski tajnik Pini in predsednik goriške KZE Robustelli - novi ukrepi ne bi smeli prizadeti zdravstvenih struktur na Goriškem. Varčevanje, oziroma omejevanje izdatkov v zdravstvu bi sicer morali reševati drugače, ob upoštevanju celokupne problematike, povezane s prisotnostjo zelo visokega odstotka ostarele prebivalstva. Torej upoštevati vidike zdravstva in socialnega varstva.

In prav tu bi morali spremeniti dosedanje kriterije glede izračunavanja poprečnega stroška za zdravstveno oskrbo, pravijo socialisti. Ni sprejemljivo namreč, da se ob izračunavanju

stroškov za Goriško upoštevajo tudi stroški raznih zasebnih institucij, ki skrbijo za ostarele in nepremične paciente, katerih veliko število prihaja iz drugih pokrajin.

Če bi veljali drugačni kriteriji, bi poprečni strošek za zdravstvo na Goriškem bil znatno nižji, nepotrebna bi bila nova omejevanja, saj bi se močno približali deželni povprečju.

Socialisti v svojem dokumentu vztrajajo na čimprejšnji rekonstrukciji osrednje bolnišnice v Gorici in pri zahtevi, da v bolnišnici v Trzinu nikakor ne pride do krčenja osebja, oziroma posameznih operativnih enot.

Mali industrijci razpravljali o evropskem združevanju

Goriško združenje malih industrijcev API se zavzema za uresničitev novih pomožnih instrumentov za delovanje manjših podjetij. Njegov predsednik Gianfranco Maruccio De Marco je na vsakoletni skupščini članov povedal, da ustanavljajo v ta namen novo družbo, ki naj bi s pristopom bančnih zavodov, finančnih družb in podjetnikov omogočila izmenjavo informacij, storitev ter sodelovanje podjetnikov na novih, širših prizoriščih gospodarskega dogajanja. To je po mnenju predsednika še nadvse pomembno v današnjem času, ko se z zanimivim dogajanjem v Evropi odpirajo nove perspektive. Evropski gospodarski skupnosti se odpirajo nova obzorja, ne samo zaradi napovedane združitve tržišč, pač pa tudi zaradi pomembnih političnih procesov na Vzhodu. Potrebno je zato podrobnejše poznavanje vseh mehanizmov, ki bodo urejali delovanje velikega skupnega tržišča kot tudi možnosti sodelovanja z gospodarskimi stvarnostmi izven njih. Gorici in naši deželi se še posebej obeta v tem okviru zanimiva vloga posrednika v gospodarskih odnosih z vzhodnimi državami.

Na skupščini je posegel tudi načelnik novoustanovljene sekcije mladih industrijcev Fabrizio Manganeli, ki je poudaril vlogo mladih sil v tukajšnji menedžerski garnituri. Prof. Gianluigi Cecchini, docent mednarodnega prava na Tržaški univerzi, pa je obravnaval problem usklajevanja deželne zakonodaje s pravnimi inštrumenti Evropske skupnosti.

V tovarni Ondulati del Friuli zgorelo približno 3500 ton papirja Gasilci še vedno na delu v Vilešu

Gasilci so bili še vso noč na delu v Vilešu, kjer so odstranjevali posledice silovitega požara, ki je opustošil dobrišen del tovarne Ondulati e imballaggi del Friuli. Kot smo poročali je ogenj z vso silo izbruhnil v torek popoldne v skladišču obrata, v katerem proizvajajo kartonske embalaže. Še včeraj je bilo ves dan pri gašenju zaposlenih povprečno več kot dvajset gasilcev s kakimi desetimi protipožarnimi vozili. Predvidevali so, da bodo delali še vso noč in najbrž tudi danes.

Ogenj so sicer že ukrotili s tem, da so uporabili ogromne količine vode, ki so jo črpali tudi iz bližnjega jezera. Potem ko je bila najhujša nevarnost mimo, pa je bilo treba začeti odstranjevati zaloge večinoma že pogorelega papirja, da bi preprečili ponoven izbruh plamenov. Ocenjujejo, da je požar uničil približno 3.500 ton papirja, skladišče in njegovo notranjo opremo. Točno škodo, ki je gotovo milijardna, bodo lahko ocenili, šele ko bo delo gasilcev zaključeno in bodo preverili škodo na drugih delih industrijskega poslojja. Poseg gasilcev - poleg goriških so bili na kraju še včeraj zaposleni gasilci iz Trziča, Vidma in Tr-

sta - je preprečil, da bi se ogenj razširil tudi na proizvodne oddelke in uničil sodobne ter izredno drage stroje. V tistem primeru bi namreč bil ogrožen sam obstoj tovarne. Na srečo so večji del škode omejili le na skladišče, tako, da so pri vodstvu podjetja včeraj ocenjevali, da bodo najbrž lahko obnovili proizvodnjo v začetnih mesecih prihodnjega leta.

Še brez odgovora je vprašanje, kaj je povzročilo požar. Vzroke bodo ugotovili šele čez nekaj dni gasilski izvedenci, ki pa zaenkrat izključujejo hipoteto namernega požiga in se opredeljujejo za kratek stik kot najverjetnejši vzrok.

Dva lažje ranjena v prometnih nesrečah

V splošni bolnišnici so predsinoci sprejeli na zdravljenje 58-letnega Pavla Cotiča iz Sovodenj, Malnišče 6, ki se je v torek zvečer nekaj po 21. uri ranil v prometni nesreči v Gradišču. Zdravniki so mu ugotovili rane po obrazu, zlom nosne kosti in udarce po

raznih delih telesa. Predvidoma se bo moral zdraviti tri tedne.

V trčenju med dvema avtomobiloma se je včeraj dopoldne lažje ponesrečila tudi 40-letna Antonia La Rocca iz Trziča, Ul. 25. aprila 32. Ženska se je peljala v svojem avtomobilu, ko je od zadaj trčil vanj drug avto. Pri tem je dobila lažje poškodbe na vratnih vre-tencih. Zdravila se bo 10 dni.

razna obvestila

KD Jezero v Doberdolu sklicuje drevi ob 20. uri, redni letni občni zbor. Govor bo o dejavnosti v zadnjem obdobju ter o programu dela. Pred zasедanjem bo krajši priložnostni nastop moškega pevskega zbora. Skupščina članov društva bo v prostorih KD Jezero.

Sindikat slovenske šole - tajništvo Gorica sporoča, da bo redni občni zbor jutri, 15. t. m., ob 12.00 v prvem in ob 12.15 v drugem sklicu na trgovskem zavodu Ivan Cankar.

kino

Gorica

KULTURNI DOM 20.45 »Skrivnostni vlak«. Režija Jim Jarmush.

CORSO 18.00-22.00 »Poliziotto a 4 zampe«.

VERDI 17.15-22.00 »L'attimo fuggente«.

VITTORIA 17.30-22.00 »I piaceri di una donna di classe«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Tržič

COMUNALE 20.30 Koncert rock glasbe.

EXCELSIOR 17.30-22.00 »I piaceri scatenati di Rambas«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI Marzini - Korzo Italia 89 - tel. 531443. DEŽURNA LEKARNA V TRZČU Al Redentore - Ul. F.lli Rosselli 23 - tel. 410340.

pogrebi

Danes v Gorici ob 10.15 Giovanna Franzot vd. Visintin iz splošne bolnišnice v Zagraj.

KULTURNI DOM

GORICA

JUTRI, 15. decembra, ob 20.30

NOVOLETNI KONCERT "VOŠČILO S PESMIJO"

nastopa oktet "Vrtnica" iz Nove Gorice

Vabljeni!

14. decembra 1979

14. decembra 1989

KLAPA

SLAVNOSTNA PROSLAVA 22. DECEMBRA OB 20.30.

PRIZNANO POGREBNO PODJETJE

F. Preschern

Sedež: GRADIŠČE OB SOČI - Ul. Aquileia 13 - tel. 99155
AGENCIJE
GORICA - Ul. Vittorio Veneto 137 - tel. 532424
KRMIN - Drev. Venezia Giulia 57 - tel. 60303
RONKE - Ul. San Lorenzo 15 - tel. 778380
DEŽURNA SLUŽBA (24 ur na 24) - tel. 93515

RANK XEROX

DECEMBER '89 - JANUAR '90

CASH & CARRY

FOTOKOPIRNI STROJ z elektronskim digitalnim števčcem, predal za 100 listov papirja, možnost sprednje in hrbtne kopije, izredno tih 1.390.000 lir + IVA

TELEFAX Z ATESTOM SIP 1.390.000 lir + IVA

LOG. O. S.

GORICA - Ul. Trieste
Tel. (0481) 20040 - Fax (ECM) 20265

Knjiga Pétra Esterhazyja Pomožni glagoli srca O življenju na drugačen, nov način

Cankarjeva založba v Ljubljani je v prevodu Jožeta Hradila izdala knjigo **Pomožni glagoli srca**, kot jo je zasnoval mladi madžarski avtor **Péter Esterhazy**, nagrajenec lanske letošnje Vile-nice. Opomba na robu pripoveduje, da madžarski jezik pomožnih glagolov sploh ne pozna, s čimer postane okvirno jasen avtorjev pristop do življenja in literature: pred dvema tednoma mu je namreč umrla mati in sedaj se znajde v težki zadregi človeka, ki živi z veliko rano, z veliko izgubo v sebi. Ob misli, da bi vse te muke in doživljanja popisal, ga najprej popade dvom, češ da bi takšno početje utegnilo biti »perverzno«, seveda v tem smislu, da bi ga opravljal rad in bi s tem v nekem smislu pozabil na mater. Toda ravno tako perverzno se mu zdi običajno »bebasto molčanje« ob težkih dogodkih življenja, zato vzame v roke pero in popiše vse, kar ga obhaja, kar mu prihaja na misel ali pa se mu je v srcu dogajalo.

Nastala je zanimiva, v bistvu dragocena knjiga, ki ne nasiljuje bralca z nekakšno žalostjo in pripovedovanjem stvari na mučen in obremenjujoč način, pač pa z nekakšno vitalno hlasnostjo lovi izraze, lovi misli, v nekem smislu knjiga v nastajanju, brez vnaprejšnjega trdnega programiranja. Skupaj s pisateljem smo vrženi v tesnobno situacijo, ko se ti spodmakne svet, toda avtor je aktiven, bori se, ne prepušča se malodušju, opisuje vse nenavadne prebliske, ki so te kdaj obhajali ob boleznih najdražjih ljudi ali pa ob njihovi smrti. Oče je njega, mlajšega brata in sestro poklical, ko je bila mati že na smrtni postelji, nekam nerado so odpotovali v domači kraj, imeli so »toliko neodložljivih vsakodnevnih opravkov«, od katerih se človek tako težko poslovil, čeprav jih sicer ne mara preveč. Srečanja med bratom in sestro, očetom, srečanja z materjo v bolnici med drugimi umirajočimi, vse se dogaja v nekakšnem fantazmagoričnem svetu, ki se ponavlja na ozadju

Péter Esterhazy

otročstva, pa vendar na tako drugačen in nenavaden način, neprijeten, mučen, pa vendar poln neke bolečine, identitete, pristnosti, ki je verodostojna, ki pa presega človekovo notranjo moč. Tudi pisatelj se - razumljivo - lovi v tej pretežki situaciji, komajda usklajuje samega sebe z vsem tem razpadanjem materinega telesa in lastnega doživljanja ter spominjanja. V svojevrstno tolažbo sili vanj cinični zdravnik, za katerega je edina tolažba tega življenja zabava in še enkrat zabava, ki pa premore kar nekaj hrabrih prebliskov, kot na primer »Tudi smrt je treba hoteti«, če ji pač ni mogoče ubežati. Mati umre in že so tu scene pogreba, kjer moraš odigrati svojo klavno vlogo, kjer je vse skupaj bolj podobno gledališki predstavi, kot pa dogodku, ki bi ga ob izgubi bližnjega lahko doživljal celovito in obvladano.

Srečanje s sorodniki so kot v megli, kot v sanjah, vsi se vrtijo okrog tebe kot v razpotegnjenem plesu in premagujejo nelagodje, težavnost dogodka, vse skupaj pa obdaja beda umiranja, po svoje tudi beda življenja, ki se konča vedno na enak način. Toda, kot rečeno, v pisateljevem zapisu ni nič temačnega, z naravnost lucidno zbranoostjo še enkrat popisuje vse nenavadnosti, ki so ga doletele ob izgubi predrage matere. Na koncu se knjiga preobrne v materin monolog, ki pripoveduje njeno življenje od pričetka do konca, prav njemu, izbranemu sinu. Tako se spoznamo z notranjostjo ženskega sveta, ki je tako drugačen od videza. Pripoved preseneča s celo vrsto neprijetnosti, ki jih je morala mati preživljati v svojem življenju, niza sočlenja z mučnimi trenutki, v katere je vržen ženski svet, nerazumljen, občutljiv, prinašajoč svetlobo in srečo drugim, v bistvu pa samo en, siv, neodrešen, obupan in na svoj način nemočen. Vrsta nesporazumov je obeležila njeno življenje, verjetno podobno kot celo vrsto ženskih življenjepisov, vse skupaj bolj spominja na neskončno dolžnost kot pa na pot k sreči, svetlobi, resničnemu upanju - vendar ni nič malodušnega v materini pripovedi, tako pa je, takšen je svet, takšna je človekova usoda, da se prebija v tisti smeri, proti kateri se prebijo vsi, od pamtikeva, pa čeprav je ta smer lahko zgrešena, težka, neprijetna, toda druge zaenkrat ne poznamo. V tem vzdušju materinega pogovora s sinom se knjiga tudi zaključuje, brez podeljevanja naukov ali pravih resnic, pač pa potujoč skozi prežvela in doživela počutja in izkušnje, vedno z močjo tiste sile, ki se ji pravi življenje in njegovo neskončno utripanje. Pisatelj je knjigo končal, govoril je o izgubi svoje matere, ni molčal, sprejel je dogodek, ni se mu izognil v zakrknjen krč žalosti in molka, ki ljudi oddaljuje od drugih in od njih samih.

JANEZ POVŠE

V tržaškem gledališču Rossetti Dürenmattovi Fiziki trkajo na našo vest

S Fiziki Friedricha Dürrenmatta, ki jo je za dobro gledališko skupino Teatro di Genova postavil režiser Marco Sciacaluga, je gledališka sezona Stalnega gledališča Furlanije-Juljske krajine spet posegla v sodobno gledališko ustvarjalnost. Tekst švicarskega dramaturga se giblje med grotesko in detektivno, načelnja pa izredno aktualno vprašanje osebne odgovornosti jedrskih fizikov.

Na sliki (foto Beppe Veruggio): zdravnica Mathilde von Zahnd, ki jo je v Trstu igrala Narcisa Bonati, in fizik Johann Wilhelm Möbius v interpretaciji Renza Montagnanija.

Klavirski trio Amadeus v Rossettiju

Veličina človekovega duha se ne kaže samo v ustvarjalni moči (ki ni večna in brezmejna), ampak tudi v objektivni presoji kulminacije svojih ustvarjalnih sil. Le redkim je dano, da njihova ustvarjalna pot raste dokler jo nasilno ne pretrga smrt, še manj pa je tistih, ki se na vrhuncu svoje slave zavestno poslovijo od svojih občudovalcev in tako ostanejo vedno »veliki«. Če bi se vsi tega zavedali, bi bilo marsikateremu umetniku ali športniku prihranjeno razočaranje in pomilujoči pogledi nekdanjih občudovalcev.

K takemu razmišljanju me je spodbudil abonmajski koncert tržaškega koncertnega društva pretekli teden v gledališču Rossetti v Trstu. Nastopil je klavirski trio Amadeus, v katerem igra dva člana nekdanj slovitiga Amadeus kvarteta: violinist Norbert Brainin in violončelist Martin Lovett, ki je skoraj štirideset let sodil v sam svetovni vrh komornega muziciranja (godalni kvartet Amadeus je prenehal z delovanjem zaradi smrti violista Petra Schindlofa). Z Braininom in Lovettom je v triu nastopil pianist Arnaldo Kohen. V njihovi izvedbi smo na koncertu poslušali Trio v E-duru K 542 Wolfganga Amadeusa Mozarta, Trio opus 70 v Es-duru Ludwiga van Beethovna in Trio št. 2 v Es-duru opus 100 Franza Schuberta.

Na koncertu se je Amadeus trio pokazal kot neusklajena in nehomogena komorna skupina, ki s profesionalno rutino prvič »bere« skladbo. Neizoblikovana in nedodelana so bila dinamična razmerja med posameznimi instrumenti (še posebno v tistih delih, v katerih so prehajale osnovne teme iz enega v drugi instrument), zato so skladbe izgubile reliefno zvočno dimenzijo. Razhajanja so bila tudi v interpretativnih hotenjih (neenotna uporaba agogike). V godalih pa so nastali zapleti pri izvedbi tehnično zahtevnih mest (bila so le približno odigrana). Interpretativno plehkost smo občutili v izvedbi vseh skladb, še posebno pa pri zadnjem stavku Allegro moderato Schubertovega Tria, ki je že sam oblikovno nejasen in razvlečen napisan.

Izvedbo koncerta je delno »rešil« pianist Kohen, ki se je prilagajal ostalima izvajalcema (na koncertu ni igral tako dobro kot na samostojnih klavirskih recitalih).

Koncert je bil bolj podoben družabnemu srečanju kot pa resnemu glasbenemu dogodku.

MIRKO SLOSAR

Blejski likovnik razstavlja v Galeriji Rika Debenjaka v Kanalu

Občutljiva umetniška duša Poldeta Oblaka

V prostorih kanalske galerije Rika Debenjaka so predstavili delo slovenskega slikarja in grafika Poldeta Oblaka, likovnika, ki se že polnih trideset let ukvarja s slikarstvom in z grafičnim ustvarjanjem. Razstavil je predvsem slikarska dela, ki so še vedno, kljub temu da se preizkuša tudi v grafiki, glavno njegovo izpovedno sredstvo. Pravzaprav živi s slikarstvom in za slikarstvo, saj mu to pomeni več kot samo poklic ali hobi, pomeni mu življenje. Pomeni mu udejanjanje vseh njegovih vizualnih preoblikovanj in nostalgičnih popotovanj po svoji čustveni in občutljivi notranjosti in po krajini, ki se mu je zapisala v podzavest. Na številnih razstavah, skupinskih in samostojnih, doma in v tujini, predvsem v Zahodni Nemčiji, je predstavil svoje dojemane predmetnega sveta: ljudi in krajino. Zadnje čase predvsem krajino. Čeprav je bil rojen na Bledu in je že od leta 1957 razpzet med Münchnom, središčem različnih evropskih tokov, in Ljubljano, mestom šolanja in občasnega bivanja, ga že dve desetletji, in zadnje čase čedalje bolj, privlačuje Kras. Kras, ki s svojo strukturo in morfologijo že desetletja navdihuje različne ustvarjalce likovne, literarne, glasbene, ne glede na pripadnost različnim generacijam in opredelitvam. Čedalje več časa Oblak preživi na Krasu, ki s svojimi arhitekturnimi elementi, arhitektonsko skladnostjo in pusto, kamnito, a hkrati barvno opojno rdečkasto krajino, nudi bogat vsebinski naboj njegovemu slikarstvu in grafičnemu upodabljanju. Kamniti elementi portonov, oken, vrat, tipični kraški dimniki in spahnjence, kamnoseško bogato oblikovani vodnjaki, kamniti žlebovi in konzole, kamnite ograde in bujno grmičevje se slikarju globoko vtisnejo v spomin kot fragmenti celovitega občutenja krajine in ljudi. V to podzavestno kopičenje posameznih podob krajine, ki jih v sebi podoživlja in oblikovno preoblikuje ter vizualizira kot poenostavljeno likovno preinterpretacijo, se zlivajo podobe ženskih aktov, portretov in tihožitij, ki jih doživlja bodisi v realistični bodisi v abstraktni likovni govorici.

To občutenje obdajajoče stvarnosti, zavedanje minljivosti življenja narave in ljudi prenese na slikarsko platno ali grafično ploščo kot skupek različnih posameznih informacij: podoba je sestavljena iz osrednje slike, ki skoraj obvezno nosi glavno izpovedno sporočilo, ter iz več manjših, tudi v pripovedi manj zahtevnih sličic, ki združene v celoto predstavljajo slikarjevo izpo-

ved. Izpoved humanista in likovno občutljivega ustvarjalca, ki je na svoji poti umetnika prehodil različna obdobja, vztrajno iskal in preverjal, se odpovedoval, trpel in se radostil, da bi dokončno našel svoj svet, svojo vsebino, svoje likovno sporočilo.

Ko je Polde Oblak kot diplomant zapuščal Ljubljano, nabit z akademskim znanjem in poznavanjem slikarskega metjeja, ga je v svet gnala želja po odkrivanju novega, nekonvencionalnega, želja po eksperimentiranju:

»Mohorjevke« so izdali pred kratkem v Celovcu

Knjižni dar Mohorjeve založbe 1990

Pretekli teden so prve knjižne zbirke Mohorjeve založbe zapustile Celovec in bodo prav kmalu prišle v roke številnim bralcem na Koroškem, širom po Avstriji, Evropi in tudi onstran velikih oceanov. S tem bodo »mohorjevke« tudi letos uresničile geslo da »Mohorjeve knjige povezujejo rojake preko vseh meja«.

Letošnja zbirko Knjižni dar Mohorjeve sestavljajo sledeča dela: **Koledar Družbe sv. Mohorja** za leto 1990; **Stiska in sijaj slovenskega kneza**, roman Leva Detela, ki je izšel v zbirki Večernice; **Ta hiša je moja, pa vendar moja ni...** Petra Fistra o arhitekturi Zilje, Roža in Podjune; **Življenje in trpljenje Jezusa Kristusa in njegove Matere Marije**, drugi del knjige, ki jo je po pričevanjih vidkinje Katharine Emmerich napisal Clemens v. Brentano; **Moj pastir - Er ist mein Hirte**, dvojezična otroška slikanica Helen in Davida Haidlea; glasbena kasetna **Naša pesem**, ki jo je ob svoji 15-letnici posnel mešani pevski zbor Podjuna iz Pliberka.

Z doplačilom je mogoče dobiti še knjige **Ivan Cankar in Mohorjeva** (zbirka povesti, ki jih je Ivan Cankar prvič objavil pri Mohorjevi založbi; spremna beseda France Bernik), **Vloga Cerkve v slovenskem kulturnem razvoju 19. stoletja** (zbornik simpozija) in **Čas uhaja, čas hiti** (pesmi za otroke Maruške Sedlak, ki jih je ilustrirala Marjanca Jemec Božič).

V teku priprave na 100-letnico rojstva Franceta Bevka Delovanje Združenja književnikov Primorske

Pretekli četrtek je bila v Sežani seja odbora Združenja književnikov Primorske. Razprava je tekla o književni prilogi v dnevnem časopisu, ki naj bi izhajala enkrat mesečno in primorsko javnost obveščala o delu Združenja ter o snovanju in dosežkih na književnem področju (predvsem) primorskih avtorjev.

Na dnevnem redu je bila tudi točka o bližajoči se 100-letnici Bevkovega rojstva. France Bevk je v sodobni slovenski literarni, kulturni in politični zgodovini pomembna osebnost, zato se njegove letnice rojstva želi dostojno spomniti tudi Združenje književnikov Primorske. Podrobnejši pristop k akciji bodo odborniki razčlenili na eni prihodnjih sej.

Na četrtkovem sestanku je bila omenjena tudi perspektiva literarnega večera (ali serije literarnih večerov) primorskih avtorjev v Ljubljani. Sicer pa je bila ta teden v Can-

karjevem domu v Ljubljani predstavitev revije Fontana in njene zamisli uveljavljanja primorske literature, po radiu in televiziji pa bo tekla beseda o založbi Lipa, reviji Primorska srečanja, o Združenju književnikov Primorske in o sedanjem stanju v primorski književnosti.

V kratkem času svojega delovanja je ZKP že vzpostavilo stik z literarnim klubom v Slovenj Gradcu in bodo v kratkem stekli dogovori o gostovanju primorskih književnikov; v izmenjavo bodo vključeni tudi upodablajoči umetniki z ustreznimi razstavama. Med prosto razpravo je bil govor o finančnem stanju Združenja književnikov Primorske, ki še ni prejelo nobenega prispevka ter nobene podpore od nikoder, o statusu nekaterih odbornikov v izvršnem odboru ZKP ter o osnutku za simbolni znak in žig Združenja književnikov Primorske.

NELIDA SILIČ-NEMEC

Na namiznoteniškem turnirju v Cuneu Krasovi predstavniki so se lepo izkazali

Na drugem vsedržavnem turnirju za kvalifikacije na državno prvenstvo tretjekategornikov v Cuneu se je vseh pet predstavnikov Krasa uvrstilo med šestnajst najboljših.

V ženski konkurenci je bila druga nosilka krasovka Alenka Obad. Dekleta so v povprečju odigrala tri kola. V osmini finala je pionirka Dini (17, -18, 17) premagala Ravbarjevo, Crespijeva pa Obadovo (-16, -12). Uspešna je bila tudi Martina Ravbar v prvih kolih, kjer je premagala Mussejevo in zatem še Avessanijevo (15, -17, 12), kasnejši finalistki Raspijevi (10, -19, 14) pa je uspelo iztrgati drugi set. Na močno nasprotnico je v osmini finala naletela Biserka Simoneta. Proti italijanski pionirski reprezentantki Merendi je vložila ves svoj trud in častno izgubila z izidom 16 in 17 v točkah.

Presenetljivo dobro formo in požrtvovalnost je pokazal Cristian Mersi. V tretjem kolu je pripravil senzacijo, ko je premagal nosilca moške konkurence Polija, ki zaseda na rang lestvici številnih tretjekategornikov šesto mesto pod vrhom. Krasovec je zatem odpravil še Sportenija (15, -18, 17) in se v osmini finala spopadel z Roncaglio. Pri stanju 1:0 za nasprotnika in 17:10 za Mersija je krasovec izgubil na razliki (24, 22), naslednji set osvojil v svojo korist ter v odločilnem setu moral priznati nasprotnikovo premoč (11, 22, -15, 15).

Dvojici Simoneta - Obad in Ravbar - Ravbar sta bili izločeni v prvem kolu, moška dvojica Mersi - Frediani je napredovala do drugega. Po ugodnem žrebu in dobrih pozicijah krasovk ter tretjim do četrtim mestom Alenke Obad s prve preizkušnje, predvsem pa z dobrimi treningi, rezultati tudi v nadaljnjem tekmovalstvu ne smejo izostati. (J. J.)

Lepo priznanje za slovenski namizni tenis

Zamejski slovenski namizni tenis je ponovno zabeležil lepo priznanje. Med štirinajstimi najboljšimi mladimi igralci iz vse Italije, ki so jih ob božičnih počitnicah povabili na skupne priprave v Fiuggi, so namreč kar štiri Slovenke.

Kras bo imel tam svoji predstavnici Katjo Štoko (deklice) in Moniko Radovič (naraščajnice), Bor pa Jadranko Cergolj (deklice) in Ano Bersan (naraščajnice). Če k temu dodamo še to, da bo direktor skupnih priprav Sonja Milič, potem moramo res še enkrat podčrtati dejstvo, da se naš namizni tenis v italijanskem vsedržavnem merilu izredno uspešno uveljavlja, glede na mladost naših igralcev pa je pred njim zanesljivo še zelo lepa bodočnost. (-boj-)

Danes pri Boru gimnastična prireditve

Danes ob 15. uri bo v Borovem športnem centru gimnastična prireditve, s katero bodo najmlajše Borove telovadke počastile letošnje slovenske telesnokulturne jubileje v Trstu.

Prireditve ne bo tekmovalna, saj bodo udeležence (iz Ljubljane, Vidma in Trsta) pripravile le ekshibicijske nastope. Ker bodo tako manj obremenjene s tekmovalno tremo, lahko pričakujemo, da bodo prikazale svoje se-stave še bolj sproščeno, kar bo dajalo prireditvi še poseben mik. (-boj-)

ob robu naših nogometnih igrišč

Po prvem delu gajevci v vodstvu

Enajsterica padriško-gropajske Gaje

(Foto Križmančič)

V 3. amaterski ligi, skupina L, so v nedeljo igrali pare zadnjega kola zimskega dela prvenstva. Naj omenimo, da bodo tri zaostale tekme Romana - Aurisina, Hermada - Kras in Fincantieri - Stock, ki so bile odložene 5. 11. 89 zaradi razmočenih igrišč, igrali v nedeljo, 17. t. m. Prvenstvo bo nato prekinjeno vse do nedelje, 14. januarja 1990, ko bodo igrali pare prvega povratnega kola.

Rezultati zaostalih tekem gotovo ne bodo prinesli bistvenih sprememb, vsaj glede zgornjega dela lestvice. Naslov zimskega prvaka sta si matematično že zagotovili Gaja in Opicina. S tem podvigom je padriško-gropajska enajsterica morda edina od naših ekip, ki je doslej izpolnila pričakovanja. Zato smo se obrnili do predsednikov društev, da bi izvedeli, kaj menijo o dosedanjem poteku prvenstva in kaj pričakujejo od povratnega dela prvenstva.

STANI KALC (Gaja): »Če smo po 11 odigranih tekmah na vrhu lestvice, pomeni, da to ni zgolj naključje, temveč da je Gaja solidno igrala. To uvrstitev smo vsekakor pričakovali. Nogometaši letos pridno in marljivo vadijo, saj so treningi

vedno dobro obiskani in tudi vzdušje v ekipi je dobro. Upam, da bo tako tudi v povratnem delu prvenstva. Pot do zmage gotovo ne bo lahka, dosednji rezultati so jasno pokazali, da je prvenstvo precej izenačeno. Najnevarnejši tekmeč bo gotovo Opicina, podcenjevati vsekakor ne smemo Aurisine, ki ima v svoji sredi nekaj izkušenih nogometašev in prav izkušnost je odločilna za končno zmago. V sam vrh pa se lahko vključi tudi Kras, ki me je doslej prijetno presenetil.«

EGIDIJ KOROŠEC (Kras): »Od ekipe sem pričakoval nekaj več, oziroma preveč točk smo napravili posebno na domačih tleh. V Repnu letos nam ni še uspelo zmagati in edini poraz (Junior Aurisina) smo doživeli prav doma. Tudi v nedeljo sicer proti kotirani Aurisini bi lahko svojili kaj več, zadovoljiti pa smo se morali s točko. Če bi v nedeljo zmagali in glede na to, da imamo še zaostalo tekmo s Hermado, katero bomo igrali v nedeljo, 18. t. m., ob 14.30 v Nabrežini, bi se precej približali vodilni dvojici Opicini in Gaji. Priznati vsekakor moram, da so gajevci in Openci nekoliko boljši, čeprav

Opence smo premagali seveda v gosteh. Kras je doslej igral solidno, trener je v redu, manjko nam morda le točke, ki jih bomo, vsaj tako upam, nekaj več zbrali v povratnem delu prvenstva. Ob koncu bi se rad zahvalil tudi vsem odbornikom in navijačem, ki letos pozorno sledijo ekipi, nam pomagajo in so nam ob strani. Zato zasluža za pozitivne nastope ekipe gre tudi njim.«

ALBERT ČUK (Primorec): »Prav gotovo z dosedanjimi rezultati nismo zadovoljni, rekel bi, da nas je ekipa dobesedno razočarala. Pozabiti ne smemo, da smo startali za napredovanje, trenutno pa zaostajamo kar pet točk za vodilno dvojico Opicina-Gaja. Nadoknaditi pet točk v preostalih 11 tekmah se mi zdi nemogoče in zato je povsem razumljivo nezadovoljstvo tudi naših navijačev. Ne vem, če je to tradicija ali naključje, dejstvo pa je, da se Primorec eno sezono poteguje za sam vrh, v naslednji pa od-pove. Lani nam je napredovanje preprečil le poraz v odločilni tekmi z Morarom, letos pa nam ne gre in smo obupali. Mislim, da bo v povratnem delu ekipa več točk, kar vsekakor pa ne bo dovolj. Kar nam ni uspelo, pa je povsem našim sosedom, to je gajevcem, ki jim želim mnogo sreče in uspešnih rezultatov tudi v povratnem delu.«

SERGIJ PELOZA (Breg): »Številne pškodbe so precej pogojevale rezultate naše ekipe, večkrat so nam zmanjkali tudi ključni igralci in zato smo morali stopiti na igrišče v okrnjeni postavi. S tem pa se je nudila možnost mladim, da so igrali s člansko ekipo in priznati moram, da so se še kar dobro odrezali. Imeli pa smo tudi precej smole, predvsem ko smo igrali doma. V petih tekmah smo namreč premagali le šibko Romano. Čeprav naš položaj na lestvici ni bleščeč, ne morem reči, da je slab, kljub temu da smo zbrali devet točk, je vzdušje v ekipi dobro in to mislim, da je zelo važno. Na napredovanje nismo in ne moremo računati. Upamo pa, da nam bo v povratnem delu šlo nekoliko bolje in da bomo izboljšali položaj na lestvici.« B. RUPEL

Balinarji Kraškega doma na prvih dveh mestih

Dejavnost Balinarske komisije pri ZSSDI postaja vse bolj pestra in zanimiva. Ena izmed pobud te komisije je bila organizacija 2. prvenstva za dvojice, na katerem je nastopilo kar 32 parov. Nekaj srečanj je bilo zelo kakovostnih in izenačenih. Najbolj pa so se izkazali tekmovalci Kraškega doma, ki so uvrstili v finale kar dve dvojici. Zmagala je namreč dvojica G. Škabar - C. Succu pred M. Šucem in M. Škabarjem.

KONČNA LESTVICA

1. G. Škabar - C. Succu; 2. M. Šuc - M. Škabar (vsi Kraški dom); 3. Mihelič - Pertot (Sokol); 4. Vrše - M. Križmančič (Zarja); 5. Businelli - Emili (Kras); 6. Kalc - Lenarduzzi (Zarja); 7. Černic - Juren (Danica); 8. Danieli - Sossi (Polet).

Na sliki (foto Skupek) dvojici finalis-tov: Šuc - Škabar in Škabar - Succu.

naše gore in ljudje - naše gore in ljudje - naše gore in ljudje - naše gore in ljudje

Društveni večer SPDT

Že pred leti se je v SPDT ustalil običaj, da se člani ob koncu izletniške sezone zberejo na družabnem večeru in obudijo spomine na prijetna doživetja v gorah s prikazom diapozitivov z raznih izletov, podvigov in vzponov. Pravkar minula izletniška sezona je bila res bogata, saj je SPDT priredilo okrog 40 izletov, pohodov in srečanj, zato bo današnji večer res pester in bogat, SPDT vabi zato svoje člane in vse udeležence raznih srečanj in vzponov, da se ob 20.30 udeležijo družabnega večera v Gregorčičevi dvorani. Nekateri člani odbora bodo prikazali diapozitive in zajemčeno je prijetno počutje in mnogo veselja ob obujanju nepozabnih doživetij v hri-bih. (L. A.)

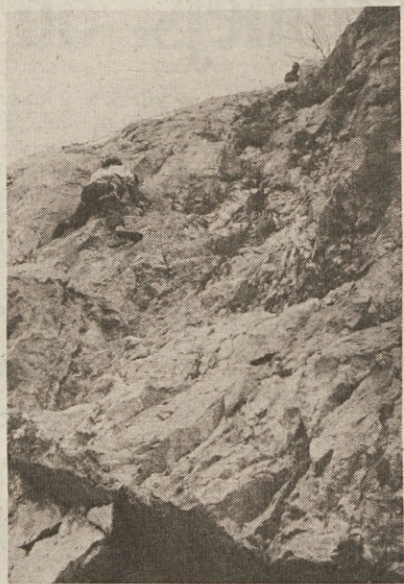
Zimski vzpon na Javornik

V sodelovanju z Obalnim planin-skim društvom iz Kopra prireja SPDT tradicionalni zimski vzpon na Javornik. Izlet, ki bo v nedeljo, 17. decem-bra, je primeren za vse. SPDT vabi svoje člane, da se vzpona udeleže. Vsa potrebna pojasnila daje vodja iz-leta Aleksij Civardi, ki odgovarja na telefon 415336. S tem izletom se de-jansko zaključijo letošnja izletniška se-zona SPDT, ki sedaj že pripravlja spored izletov za prihodnje leto 1990. (L. A.)

Marano Lagunare

Izlet v Marano Lagunare konec ok-tobra je bil, kljub deževnemu vreme-nu, pravo doživetje. Zanimanje za po-noven obisk te naravoslovno izredno zanimive lagune je še vedno zelo ve-liko in mnogi bi si radi spet ogledali slikovito pokrajino kanalov in otoč-kov poraslih s trjem, v katerem pre-biva mnogo vrst ptic in selivcev.

Da bi vsem tistim, ki niso mogli na prejšnja dva izleta konec oktobra, omogočilo ogled zanimivosti Marana Lagunare, si je SPDT, ne brez težav,

Tako zgleda plezarija na novih sme-reh v zapuščenem kamnolomu nad Borštom, ki jih je pred kratkim od-prl zamejski alpinist Angelo Kermec in katere smo predstavili v tej rubri-ki pred tednom dni

ponovno zagotovilo ladjo kapitana Geremie in prireja zato izlet v nede-ljo, 21. januarja 1990. Vpisovanje za januarski izlet v Marano Lagunare poteka na ZSSDI (tel. 767304) neprek-licno do 31. decembra. Pri vpisu je tre-ba vplačati 40.000 lir. V ceni je vklju-čena vožnja z avtobusom, vožnja z ladjo in kosilo v značilnem lagun-skem »casonu«. Ljubitelji narave in pernatih živali, pohitite! (L. A.)

Smučarski tečaj

SPDT prireja tudi letos smučarski tečaj za člane začetnike in tudi za tiste, ki so že nekoliko večji smučarji. Kot običajno, bodo tečaji v Ravasclet-

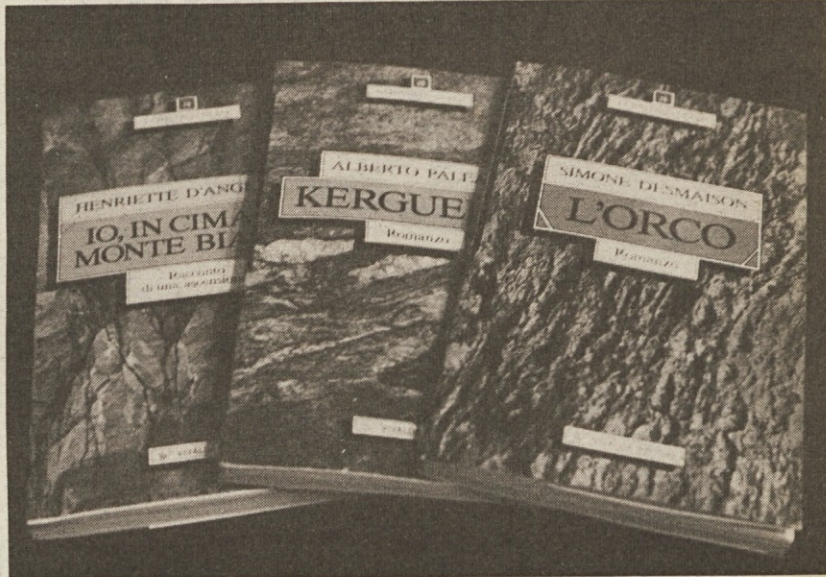
tu, oziroma na Zoncolanu 14., 21. in 28. januarja ter 4. februarja 1990. Vsi, ki se zanimajo za smučarski tečaj, imajo še nekaj dni časa za vpis. Vpisovanje je na sedežu društva jutri, petek, 15. decembra, od 19. do 21. ure, v soboto, 16. decembra, od 10. do 14. ure in še v ponedeljek, 18. decembra, od 19. do 21. ure. Vpisovanje, pri katerem je tre-ba vplačati celotni znesek tečaja, se zaključijo nepreklicno v ponedeljek.

Vsekakor daje vsa potrebna poja-snila načelnik smučarskega odseka SPDT Pavel Fachin (tel. 742488), ki je globoko uverjen, da bo že v prihod-njih dneh zapadel sneg in omogočil uspešen potek tečaja, ki ga januarja in februarja letos ni bilo mogoče izpe-ljati, ker so povsod v gorah na rjavih travnikih cvetele trobentice. (L. A.)

Novosti na knjižnem trgu

Drugi snopič zbirke Alp

Pred kratkim so izšle druge tri knji-ge drugega snopiča italijanske redne zbirke planinske literature I Cristalli di Alp, ki izhaja pri turinski založbi Vivalda. Po uspehu prvih treh knjig, ki so jih že večkrat ponatisnili (Le montagne di vetro Dina Buzzatija, Le mani dure Rollyja Marchija in Sama-tari Alfonsa Vincija), imamo pred sabo spet tri zanimive publikacije, ki še razširjajo obzorja te trenutno edine redne italijanske planinske zbirke. Če so namreč bili avtorji prvih knjig Ita-lijani, imamo sedaj pred sabo izvorni deli dveh francoskih pisateljic ter še knjigo italijanskega alpinista, gorskega vodnika in raziskovalca Roberta Palearija. Izbirja je vsekakor hvalev-redna in inovatorska, saj je npr. prvič prikazan alpinizem z ženskega zorne-ga kota, prvič pa je tudi izdana pla-ninska knjiga napisana že v prej-

Knjige drugega snopiča planinske zbirke I Cristalli di Alp

šnjem stoletju o vzponu na Mont Blanc.

Izvorni roman Simone Desmason, žene slavnega francoskega alpinista petdesetih in šestdesetih let Renèja Desmasona, L'Orco, po katerem so celo posneli uspešen film, je psihološko zelo poglobljen, in prikazuje, kot že rečeno, alpinizem z ženske plati. L'Orco je namreč ime znamenite gore Eiger, v severni steni katere je že umrlo preveč alpinistov, Desmasonova pa je prikazala in natančno opisa-la večno čakanje alpinistov žene na vrnitev slavnega moža s stene. Čaka-nje, ki je večkrat podobno počasni agoniji, čakanje, ki se nikoli ne raz-blini v katarzo, saj je duhamorno in ubija vsako osebno realizacijo in po-skus uveljavljanja identitete po krivdi vseobsežne in vseobsegajoče Gore.

Henriette D'Angleville pa opisuje (svoj) drugi ženski vzpon na Mont

Blanc iz leta 1838, to pa opravlja z dokajšnjo dozo življenjskosti, prisotnosti duha, ironije in avtoironije. Po-sebno pa je ta knjiga važna zaradi prikaza duha tistega časa in tedanjih odnosov med moškimi in ženskami.

Tretja knjiga z naslovom Kerguelen pa opisuje pustolovščine dveh alpin-stov na samotnem otoku Kerguelen v Indijskem oceanu na pol poti med Južno Afriko, Avstralijo in Antarktiko. Avtor Roberto Paleari opisuje vse mo-goče doživete (in nedoživete avantu-re) na meji med fantazijo in resnič-nostjo.

Naslednji snopič zbirke I Cristalli di Alp bo izšel po šestmesečnem pre-moru maja prihodnjega leta, knjige pa bodo sledeče: L'altopiano del rum (Alfonso Vinci), L'abisso bianco (Joe Simpson) in La croda bianca (Sergio Pinetti). (alp)

Naročnina: mesečna 16.000 lir - celoletna 192.000 lir, v SFRJ številka 12.000.- din, naročnina za zasebnike mesečno 30.000.- din, trimesečno 85.000.- din, letno 320.000.- din, upokojeanci mesečno 25.000.- din, trimesečno 65.000.- din, polletno 120.000.- din, letno 240.000.- din. Naročnina plačana vnaprej se med letom ne poviša.

Poštni tekoči račun za Italijo
Založništvo tržaškega tiska, Trst 13512348

Za SFRJ - žiro račun 51420-603-31593
ADIT 61000 Ljubljana
Glonarjeva 8 - telefon 329761

Oglaš: Ob delavnikih trgovski 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 80.000 lir. Finančni in legalni oglaš 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 120.000 lir. Mali oglaš 850 lir beseda. Ob praznikih povisek 20%. IVA 19%. Osmrtice, zahvale in sožalja po formatu. Oglaš iz dežele Furlanije-Juljske krajine se naročajo pri oglasnem oddelku PUBLIEST - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 7796-688, tix 460270 EST I, iz vseh drugih dežel v Italiji pri podružnicah SPI.

primorski dnevnik

četrtek, 14. decembra 1989

TRST - Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600 - Tix 460894
GORICA - Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533382 - 535723
CEDAD - Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190

Odgovorni urednik **Marko Waltritsch**

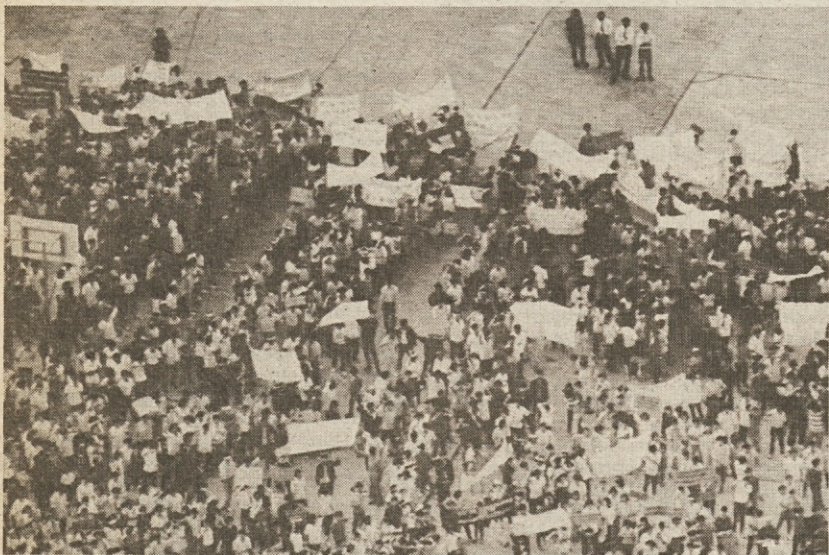
Izdaja
in tiska

ZTT
Trst

IFEG

Član italijanske
zveze časopišnih
založnikov FIEG

Še ta teden se bo v Hanoi prisilno vrnila še druga skupina pribežnikov Protest vietnamskih beguncev v Hongkongu zaradi nečloveškega ravnanja V. Britanije

HONGKONG, LONDON — Prisilno vračanje vietnamskih beguncev v domovino, ki ga je odredila britanska vlada, je po vsem svetu sprožila val protestov. Tudi begunci, ki živijo v taboriščih v okolici Hongkonga so priredili mirne demonstracije, ki pa jih je policija takoj omejila (na sliki AP). Boji se namreč, da bi se protest razširil na vsa taborišča, v katerih je približno 57 tisoč pribežnikov. V tem primeru bi bili neredi neizbežni in jim policija ne bi bila kos.

Včeraj pa je neki britanski funkcionar v Hongkongu izjavil, da bo britanska vlada že v prihodnjih dneh poskrbela za vrnitev druge skupine vietnamskih beguncev v Hanoi. To pa pomeni, da bi ukrep uresničila še pred parlamentarno razpravo o tem problemu, ki bo v torek. V Londonu pa je predsinočnjim prišlo do prave policijske racije na sedežu ustanove British Petroleum. Policisti so vdrl v poslopje

in pregledali dokumente osebja, ki v nočni izmeni čisti prostore. Večina teh delavcev prihaja iz zahodne Afrike in Scotland Yard sumi, da sploh nima ustreznega dovoljenja za bivanje in delo v Veliki Britaniji. Poseg policije so nekatere človekoljubne organizacije istovetile z rasističnim razlikovanjem.

Vietnamski begunci v Hongkongu pa so medtem na papeža in Amnesty International naslovili pismo, v katerem zahtevajo ustrežnejše življenjske razmere in ju naprošajo, naj preprečijo njihovo vrnitev v domovino. Neki britanski časopis je objavil vsebino pisma, ki so ga Vietnamci menda podpisali s krvjo. Britanski diplomati v Hanoju pa so medtem sporočili, da je prve prisilne povratnike na letališču sprejela vladna delegacija. Hanoi je sicer spoštoval dogovor, da se vrtnim beguncem ne bo maščeval, britanski diplomati pa bodo poskrbeli, da bo hanojska vlada dogovor spoštovala tudi v prihodnje.

Smrtna nesreča v sardinskem premogovniku

CAGLIARI — Prejšnjo noč je v premogovniku v kraju Seruci pri Carbonii prišlo do zemeljskega usada, v katerem je en rudar umrl, drugi pa je bil hudo ranjen. Nesreča se je pripetila nekaj po eni uri zjutraj. Luciano Loi in Silvano Puliga, stara 29 oziroma 30 let, sta pregledovala prežračevalno napravo, ki je nameščena približno 200 metrov globoko v rovu, ko se je nenadoma vdrl strop, na katerega je bila naprava pritrdjena. Na delavca se je vsul pravi plaz, ki je, kot rečeno, enega pokopal. Žrtve, Luciano Loi, je umrla med prevozom v bolnišnico, drugi rudar pa je utrpel številne notranje poškodbe, vendar ni v smrtni nevarnosti.

Na kraj nesreče so že ob zori prispeli izvedenci za rudnike in preiskovalci, ki bodo ugotovili vzroke nesreče.

Zaradi varčevanja v Romuniji tudi letos hladna stanovanja

BUKAREŠTA — Romunija je že letos spomladi odplačala ves svoj zunanji dolg, kar pa še ne pomeni, da bodo zdaj v državi ukinili celo vrsto omejitev in preklicali varčevalne ukrepe. Energetska kriza ni namreč nič manjša, kot je bila v vseh zadnjih letih, vse pa kaže, da bo v najboljšem primeru trajala vsaj še do leta 1995, ko naj bi pognali vseh pet reaktorjev prve romunske jedrske centrale, ki naj bi pokrila polovico vseh romunskih potreb po električni energiji, drugo polovico pa naj bi dobili iz hidro in termoelektrarn.

Kaj pa do takrat? Po načrtih romunskega vodstva bi morali Romuni potrpeti in se še naprej zadovoljiti z mrzlimi in temnimi stanovanji, neogrevanimi delovnimi mesti in pomanjkanjem tople vode. Zaradi varčevanja z energijo se bodo zimske počitnice na šolah in univerzah začele teden dni prej kot običajno, v tovarnah pa naj bi skoraj povsod ukinili tretjo izmeno in delali v največ dveh izmenah.

Program varčevanja z energijo so objavili konec prejšnjega meseca in v primerjavi z lanskim predvideva le neznatna izboljšanja. Tako se v teh prvih hladnih dneh stanovanja lahko ogrejejo do največ 15 stopinj Celzija, trgovine, prostori raznih društev in tovarniške dvorane pa so za zdaj še neogrevane. Tako ni čudno, da v zimске plašče zaviti prodajalci pričakajo kupce z ledenim nasmeškom na ustnicah.

V primerjavi s prejšnjo zimo se stanovanja ogrevajo vsak dan pol ure več kot lani. Tako imajo stanovanja, ki so priključena na mestne toplotne, ogrevanje in toplo vodo zagotovljeno po pet ur dnevno, le ob nedeljah traja ogrevanje stanovanj po šest ur. Podobno je s toplo vodo, ki priteka po cevih le v zgodnjih jutranjih in v večernih urah. Kdor se hoče okopati s toplo vodo, mora tako v kopalnico najkasneje ob 5. uri zjutraj ali pa zvečer po 18. uri.

Toda to še ni vse. Varčevalnemu programu je prilagojeno praktično celotno življenje v Romuniji. Vse zabavne aktivnosti so po 21. uri prepovedane, kulturno-umetniška društva lahko delujejo le med 17. in 23. uro, športna društva, ki za svojo aktivnost potrebujejo tople dvorane, pa bodo morala svojo aktivnost prekiniti do pomladi.

Da bi preprečili te nevarnosti, pa so si kot enega glavnih načrtov zadali veliko povečanje izkopa premoga. Tega naj bi prihodnje leto nakopali kar 100 milijonov ton, medtem ko so letos izkopali 60 milijonov ton. Močno naj bi se povečala tudi proizvodnja v romunskih kokarnah, ki bi morale pokriti približno 90 odstotkov energetskih potreb v industriji. V Romuniji letno proizvedejo 75 milijard kilovatnih ur električne energije in predelajo 10 do 13 milijonov ton nafte, vse to pa ne zadošča za normalno kritje potreb v državi.

Konec more za Tornagovo

Za Mariello Tornago se je končala mora, ki se je začela 11. novembra, ko so jo aretirali v Salvadorju in jo obtožili, da je sodelovala z gverilci gibanja Farabundo Martí. Po posredovanju italijanskih oblasti so jo izpustili, po prihodu na milansko letališče (Tornagova je na sliki v sredini skupaj z očetom in materjo) pa je povedala, da so jo v zaporu tudi mučili (Telefoto AP)

Končno padavine nad vso Evropo

RIM, LJUBLJANA — Kot napovedano se je vreme nad Evropo bistveno spremenilo. Ves kontinent je pod vplivom globoke doline nizkega zračnega pritiska, tako da je skoraj povsod oblačno z dežjem, le v zahodnih območjih SZ, na Finskem in Švedskem je hladno s sneženjem, jasno vreme pa se še vedno zadržuje nad Karpati in v Ukrajini.

V takih pogojih se je skoraj povsod občutno zvišala temperatura, tako da je meja sneženja nad 1.500 metrov. Včeraj pa je snežilo tudi do nižin v tistih krajih, kjer se je še vedno zadrževal izredno hladen zrak. V Italiji se je to zgodilo v Dolini Aoste, v Sloveniji pa na Postonjskem in v Brkinih. Ponoči bo naše kraje prešla oslabilna hladna fronta, tako da že za danes pričakujejo izboljšanje z zvišanjem temperature.

Včerajšnje prognoistične karte zgovorno dokazujejo, da se bo vlažno vreme nadaljevalo tudi v prihodnjih dneh. Nad Atlantikom sta kar dve izraziti dolini nizkega zračnega pritiska, ki bosta prej ali slej dosegli Evropo. Istočasno pa se proti naši celini približujejo s severozahoda nove frontalne motnje. Med eno in drugo lahko pričakujemo od 24 do 48 ur premora. V takih izredno dinamičnih vremenskih pogojih se lahko vreme iz ure v uro spremeni, tako da so dolgoročne vremenske napovedi skrajno nezanesljive. V petek in soboto bi moralo prevladovati skrajno nestanovitno vreme brez večjih padavin, že v nedeljo pa je možno od zahoda novo poslabšanje. Glavna neznanka je tokrat temperatura, kljub temu da meteorologi napovedujejo otoplitve, pa lahko severozahodne fronte preseneti z nenadnimi prodori hladnega zraka.

Na sliki (telefoto AP): washingtonski Kapitol pod snežno odejo.

Čudna so pota srbskega bojkota Strah pomembnejši od poslovnosti

LJUBLJANA — Od četrtega do dvanajstega decembra letos so v Gospodarski zbornici Slovenije prejeli od slovenskih podjetij preko sto obvestil o prekinitev poslovnega sodelovanja s podjetji iz Srbije.

Obvestila o prekinitev, ki jih pošiljajo podjetja iz Srbije za odpoved sodelovanja s slovenskimi podjetji, se nanašajo predvsem na nabavo in prodajo blaga široke potrošnje, kot so tekstil, konfekcija, metrsko blago, odeje, pohištvo, čistilna sredstva, kozmetika, dietetika, elektromaterial široke potrošnje (baterije, varovalke, stikala, bela tehnika, bojlerji) ter kolesa, kovinski regali in blagajne. Takšnih odpovedi sodelovanja je približno 90 odstotkov.

Značilnost omenjenih obvestil je tudi ta, da se v njih ponavljajo zlasti trgovinske organizacije, kot so niški Angropromet, Zapadna Morava iz Trstenika, Proleter iz Gornjega Milanovca in beogradske organizacije Srbijateks, Centrotekst, Eksportdrvo, Beteks in Ateks.

Pri kupoprodaji oziroma izmenjavi reprodukcijskih materialov so že zdaj zabeležili le posamezne primere prekinitve sodelovanja, torej bojkot ni množičen. Obstaja pa bojazen, da je v prihodnje možna množična prekinitev poslovanja tudi na tem področju.

Potrebno je poudariti, da so zvezne ustanove posebej prepovedale prekinitev poslovanja na področju nabave farmacevtskih proizvodov, kljub temu pa je do bojkota že prišlo. Nabave so odpovedali Srbolek in Velefarm iz Beograda z vsemi poslovalnicami, prav tako pa tudi vse poslovalnice Unifarma iz Zemuna.

Odpovedi neposrednega sodelovanja med slovenskimi in srbskimi organizacijami v mnogih primerih povzročajo podražitve izdelkov zaradi nujnega vključevanja novih posrednikov iz drugih republik v trgovinsko verigo (podražitve so tudi 36-odstotne). Iz gospodarstva prav tako sporočajo, da nekatere srbske organizacije postavljajo dvojne cene za izdelke, ki jih kupujejo slovenske organizacije. Obenem nekateri ugotavljajo, da ni odpovedi sodelovanja pri nakupu blaga na območju Srbije, kjer so slovenska podjetja dober plačnik.

Sicer pa je v reakcijah nekaterih velikih beogradskeh firm čutiti precejšnjo stisko vodilnih ljudi. Na eni strani se kot dobri gospodarstveniki zavedajo, kako nelogičen ukrep je gospodarska blokada, po drugi pa bi jih sleherni obotavljanje lahko stalo glavo. Primer za to je direktor Geneza, ki ima vikend v Kranjski gori in je bil med drugim tudi dober prijatelj odstreljenega srbskega politika Ivana Stambolića. Ob srbski prekinitvi je dal izredno žolčen intervju

reviji Nin, v katerem je »razkril« slovenski egoizem, a mu tudi to ni pomagalo in so ga pred dnevi »odstopili«.

Drugi primer je jugoslovanski Aerotransport (JAT), ki se že od nekdanje oklicuje za jugoslovansko podjetje. Toda ker so nekako morali ustreči srbskim oblastnikom, so napovedali, da bodo v njihovih letalih prenehali točiti slovenske sokove in ponujati slovensko hrano... (D. N.)

V tretje gre rado: slovenski »Lupin« ponovno pobegnil iz kazenskega doma

KRANJ, LJUBLJANA, MARIBOR — Namig iz »dobro obveščenih virov« se je po Gorenjski hitro razširil: 27-letni »rojak« Darko Škoda je zopet pobegnil iz zapora. Tokrat iz zaporov v Mariboru, skupaj z 21-letnim Emilijanom Unukom.

»Raziskovanje« okoliščin pobega slovitega gorenjskega roparja (obsojenega na 15-letno zaporno kazen) je namesto odgovorov dalo le nova vprašanja. Seriji pobegov slovenskega Arsena Lupina bi lahko rekli že - farsa. Posmeh vsemu sistemu je ravnanje Darka Škode, ki so ga pred kratkim »slovesno« izročili na Ljubelju avstrijski policaji slovenskim. Znano je, da so ga pod izmišljenim imenom odkrili na meji Avstrije-Luksemburg in tako se je končal njegov drugi pobeg iz KPD Dobr, s prvega se je vrnil sam...

Škoda in Unuk sta na begu od srede dopoldne (9.55), včeraj je bilo do boji izčrpnih podatkov težko priti. Bojda je ustanovljena posebna komisija, ki bo podrobno raziskala, kako je lahko dvakratni ubežnik imel v tretje lahko delo: skozi razbito okno je odkorakal na prostost. Koliko bo družbo stalo iskanje in vse, kar sodi zraven, pa je že novo vprašanje...

Mariborski zapor je »lažje« narave, Škodo pa so tja menda poslali zato, da bi ga s sodobnejšimi vzgojnimi prijemi morda le spravili na pravo pot. Zloglasni ropar je to »pravo pot« našel že po nekaj dneh... (dd)